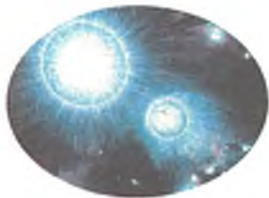

ШИРАП ЧИМИТДОРЖИЕВ:
“Роман-мозаика
«Небо и земля»
Ардана Ангархаева –
несомненное достижение
художественного
осмысления
всемонгольской истории”

с.5

Желаєте решить проблемы, мучающие вас?
 В этом вам могут помочь Ваши сновидения.
 Настройтесь психологически, и...

с.16

с.7

ОГТОРГОЙН ОДОДТО ЗАЛЬБАРАН ҺҮГЭДЭЖЭ ЯБЫТ

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Буряад ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай сонин

Дүхэриг

2011 оной августын 18 Четверг

№32 (21829) №32 (744)

Зунай һүүлшын үгүү хүүхэгшэн хонин һарын 20 сарагай 5

www.ynen.ru

«ИЗВЕСТИЯ» газетын ветерантай уулзалга

Байгал далайн эрьедэ, Кабанскын аймагай Заречье һуурин ша-дар (Сухая һууриной саанахана) июлиин 25-һаа августын 5 болотор Геше Джампа Тинлэйн ударидалга доро Бүхэроссийн аглаг даяан үнгэргэгдэжэ дүүрбэ.

ТИНЛЭЙ БАГША ЖИНСРЭГ ХУРАХАНЬ

Даяанда хабаадагшад «Хүнэй эрдэнтэ түрэл тухай», «Үхэхэ ба мүнхэ буса тухай», «Лама багшаяа тахиха тухай» - Богдо Зонхобын Ламримай иимэ бүлэгүүдээр үглөөнэй 8-һаа нэгэ часай туршада бисалгал, 10 болон 17 сагһаа Тинлэй багшын хоёр-хоёр часай лекци, 21 сагһаа Ламримай хургаалнуудаар үгэ буляалдаан, һүүлээрнь – дискотекэ, үдэрэй иимэ гуримаар даяан бисалгал үнгэрөө юм.

Бүхы дээрээ Бүхэроссийн аглаг даяанда манай Буряадһаа Мадна, Тинлэй багшын Москвагай, Санкт-Петербургийн, Сочин, Ростовой, Элистын,

Екатеринбургын, Уфагай, Омскын, Эрхүүгэй, Кызылэй, хилын саанаһаа Монголой, Казахстанай шабинар, дун хамта 680 хүн хабаадаба.

Аглаг даяанай түгэсэһэн хойно зарим зонийн үлэжэ, августын 7-һоо Ламримай хургаалнуудаар тусхай даяанда һуухаяа үлөө һэн. Тийн августын 21-дэ үглөөнэй 10 сагһаа энэ даяанай һүүлшын үдэр Тинлэй багша Жинсрэг хурахаая байна. Энэ хуралда оролсохо хүсэлтэй зон урда үдэрын ж-д. вокзал дээрэһээ Энхалук – Сухая – Заречье автобусто һуужа ошохо аргатай.

Туяна Федотова.

с.9

сдондоковагай фото

Борис БАЛДАНОВАЙ фото

с.2

ЖЭГТЭЙ АБАРИТАЙ ЖИРИНОВСКИЙ АЙЛШАЛБА

Росси гүрэнэй элитэ политическэ ажал ябуулагша, ЛДПР партиие ударидагша Владимир Жириновский үнгэрһэн долоон хоногто Улаан-Үдэ ерэжэ, ажаһуугшадтай уулзаба. Тэрэ хүн зонтой түбэй дэлгүүртэ ба Ород драмын театр соо уулзаһан байна.

с.8

Гастарбайтернууд Росси гүрэн руу яахадаа тэгүүлнэб?

Газетын ажалда 50 жэлээ зориулһан, СССР гүрэндөө аргагүй мэдээжэ байһан «Известия» газетын ниитын приёмно таһагыг даагша, сууга журналист, Захаамин тоонтотой Римма Романовна Озерская редакциядаманай айлшалба

Жэгтэй абаритай ЖИРИНОВСКИЙ айлшалба

(Түгэхсэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Нэн түрүүн Владимир Жириновский Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицынтай уулзаба. Удаань тэрэ түбэй дэлгүүр ошоо. Суута политигые олон хүн зон хүлээжэ байгаа. Тэдэнэй зариманинь Жириновские өөрын нюдөөр хараха бодолтой эндэ ерээ, нүгөө зариман мүнгэндэ ханаатай байгаа. Ушар гэхэдэ, хэдэн жэлэй саада тээ Владимир Жириновский Улаан-Үдэдэ хүнүүдтэ мүнгэ тараанан байна. Мүн бусадшыё хотонуудта тэрэ имэ арга хэрэглэдэг гэжэ бултанда мэдээжэ.

Түбэй дэлгүүр дээрэ Владимир Жириновский нэгэ хүгшэнһөө 500 түхэригөөр саладай набшануудые худалдан абаа. Ехээр баярлаһандаа хүгшөө байһан юумээс орхёод, гэртээ ябашоо.

- Бидэ Каленово хууринда арбуз ургуулдагбди. Яһала һайнаар хүн зон абадаг. Харин Жириновский 500 түхэригөөр аяар зургаан арбуз абаа, - гээд, нэгэ эхэнэр наймаашан урматйгаар хөөрэнэ.

Арбуз наймаалдаг нүгөөдшыё хүнинь мүн лэ баярлаа. Юуб гэхэдэ, Владимир Жириновский стол дээрэ табяатай бүхы арбузуудыень 1500 түхэригтэ абажа, хойноһоонь ябаһан зондо тараажархйба.

Владимир Жириновский нэгэ наймаашанай хажууда удаахан зогсожо, тэмээнэй нооһоор нэхэгдэһэн дотор үмдэ (рейтуза) һонирхожо хараба. Абахаа ханахадань, тэрэндэ тааруу рейтуза үгы байшоо.

- Танай дэлгүүр дээрэ булта зон намайе энезхилэн уринаар угтаба. Огородой эдэе хоол ямар элбэг гээшэб. Ехэл һайн. Тийхэдэ тулюур байдалтай зон олон хэбэртэй. Тэдэ мүнгэ алтанһаа гадуур машина, гэр байра хүрэтэр намһаа эринэ. Тээд яахабши, байдалыё һайжаруулһаа оролдохобди, - гээд Владимир Жириновский хэлэнэ.

Шанга шангаар дуугардаг Жириновскийтэй уулзахаяа Ород драмын театр соо зон багтахыса суглараа. Мүн тийхэдэ олон хүн орожо шадаагүй, газаагуур зогсоо.

ЛДПР партиин ударидагша экономическа тулюур байдал тухай, бүхы дэлхэйн экономическа уналга тухай һанамжануудаараа хубаалдаба. Мүн декабрь соо болохо Гүрэнэй Дүүмын һунгалтада гурбан парти илажа гараха гээд тусхайлба. Залуушуулыё Москва ошожо хүдэлхыень уриһан байна.

Борис БАЛДАНОВ.

АШАГТА МАЛТАМАЛДА ИНВЕСТОРНУУД ХЭРЭГТЭЙ

«Восточные ворота» гэнэн олзо эрхилэгшдэдэй түб соо «Недра Бурятии-2011» гэнэн выставкэ-форум нээгдээ. Тус хэмжээ ябуулгын гол зорилго - ашагта малтамал гаргалгада инвесторнуудые оролуулга.

Яармаг гурбан үдэрэй туршада үнгэрхэ. Хэмжээ ябуулгын нээлгын үедэ Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын экономическа хүгжэлтын талаар орлогшо Александр Чепик амаршалгын үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Выставкын хабаадагшад ашагта малтамалда хэрэглэдэг элдэбн техникэ, мүнөө үсын аргуудые харагшадта харуулаа. Эрдэм шэнжлэлгын институтуудай түлөөлэгшэд һанамжаараа хубаалдаа.

Тийн тус выставкын хэмжээндэ эрдэмэй конференци, «түхэрэн шэрээ» үнгэрөө. Улаан-Үдэ ерэнэн айлшадые Ошурковска апатидай олодоһон газар абаашажа, тэдэндэ экскурси эмхидхээ.

Эржена БАТОРОВА.

УРГАСЫН ЯАРМАГ

«Фортуна» гэнэн худалдаа наймаа эмхидхэдэг дэлгүүртэ энэ жэлэй зунай ургасын хэшэг дэлгээһэн яармаг августын 27-до үнгэргэгдэхэнь.

Дачын болон саадай коммерцкэ бэшэ нүхэсэлнүүд, хүдөө ажахын үйлдбэрлэгшэд, эдэе хоолой промышленностийн предпрятинууд энэ яармагта хабаадаха. Бөөнөөр наймаалдаг сэнгээр иишэ ерэгшэд овош, хартаабха, үрэ жэмэс, зүгын бал тоһо, хушын һамар, элдэб үнгын сэсэгүүдые худалдажа абаха аргатай байха. Мяханай, сагаан эдээнэй зүйлнүүдыё элбэгээр наймаалагдаха.

«Ургаса» гэнэн хизаарлагдамал харюусалгатай бүлгэм, «Газар» гэнэн хүдөө ажахын-үйлдбэрийн кооператив, «Агролидер» гэнэн хизаарлагдамал харюусалгатай бүлгэм, Хорин аймагай мяха үйлдбэрлэгшэд, Мухар-Шэбэрэй тоһоной завод болон бусад энэ яармагта хабаадаха.

Тийхэдэ яармагай үедэ олон конкурсууд, концерт-наадан үнгэргэгдэхэ. Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрство эрхим продукция, тийхэдэ яармагта хабаадаһан эрхим предпрятни тодоруулха конкурс үнгэргэхэ юм.

Улаан-Үдэ хотын захиргаанай дэмжэлгээр дээрэ нэрлэгдэһэн министрство тэрэниё эмхидхэжэ үнгэргэнэ.

Буряад Республикын Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрствын хэблэлэй албан.

БУРЯДАЙ ПРЕЗИДЕНТЫН УУЛЗАЛГАНУУД

В.В.Наговицын А.П.Шапиро гэгшэтэй уулзалгын үедэ.

«Та – гайхамшагта хүн гэшэт! Би Тан тухай һайса дуулаһан байһаб, зундаа ерэхэ гэжэ дуулаад, би Тангай уулзаха гэжэ бодооб», - гэжэ Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай директорээр анхан хүдэлһэн Арон Пиневиц Шапиро гэгшэтэй эдэ үдэрнүүдтэ уулзахадаа, Президент В.В.Наговицын хэлэбэ.

Тэрэ Израиль ябаһаар 16 жэл болоо. Гэбшыё жэл бүри Тамара Натановна нүхэртээ Улаан-Үдэ айлшалжа ердэг. Манай республикын предпрятинуудай хүтэлбэрлэгшэдэй дундаһаа эгээл һүүлдэ Лениней орденоор шагнагдаһан габьяатай хүн гэшэ. Энэшыё удаа сэдхэлынь татадаг Буряад орон зорижо ерээ.

«Институт дүүргээд, иишэ хүдэлхээ ерээ һэм. Гурбан жэл хүдэлөөд, түрэнэн Минск хотоёо бусахаб гэжэ ханадаг һэм, - гэжэ Арон Пиневиц Президентдэ хэлээ. - Байһаар байтараа республика, ниислэл хотошыё һайшаагдажа, бүхы һаһаараа эндэ хүдэлжэ, һананайнгаа амаралтада гарааб».

Президент хүндэтэ айлшантай хөөрэлдэхэ үедөө 28 һанандаа оборонно заводой ахамад инженер болоо һэм, Та баһал тиймэ байһат гэжэ тэмдэглээ. Танай хүтэлһэн предпрятни мүнөө Байгалай ой модоной компани гэжэ нэрлэгдэнхэй, мянга гаран зүйлэй модо болбосоруулна, һайн хүдэлнэ гэжэ Президент нэмээ.

Буряадай Президент промышленностийн һалбарийн суута хүтэлбэрлэгшэ байһан А.П.Шапиро гэгшэдэ Буряадай Росси гүрэнэй бүридэлдэ ороһоор 350 жэлэй ойдо зорюулагдаһан медаль зүүлгээ. Тийгээд хүндэһэн шэгнүүртэй гоё хайрсаг барюулаад, августын 22-һоо урид бү нээгээрэгты гэжэ захиба.

- Энэ үдэр юун болохоб? - гэжэ Тамара Натановнаһаа асуугааб.

- Нүхэрни 80 һаһатай болохо.

Антонина ФАДЕЕВА,
манай корр.

«САЙН ЗАМ. ХҮНДЭМҮҮШЭ БУРЯАД ОРОН»

Иимэ нэрэтэй уласхоорондын аяншалгын проект Буряадай Үндэһэтэнэй музей бэелүүлхэнь.

Росси гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной һайн дураараа ороһоор 350 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ хэмжээ ябуулга сентябрийн 6-9-нэй үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэ. Үндэһэтэнэй музейн директор Татьяна Бороноевагай хэлэһээр, тус музейн мэргэжэлтэдһээ гадна В.А.Обручевой нэрэмжэтэ Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлэгын музейн, Забайкалийн арадуудай Этнографическа музейн, Буряадай Байгаалийн музейн, Н.А.Бестужевай нэрэмжэтэ гүрэнэй Ород драмын театрай хүдэлмэрлэгшэд тэрэниё эмхидхэжэ үнгэргэхэ. Пермскэ хизаарай Кунгур хотын уран һайханай музей-хүрээлэн,

Свердловско областиин Ирбит хотын түүхын-этнографическа музей, Томскын областной уран һайханай музей, Томск хотын түүхын музей, Улаан-Баатар хотын уран зурагай музей, Монголой Үндэһэтэнэй музей, Хитадай Арадай Республикын Ханьчжоу хотын музей болон бусад хабаадаха. Фестивалиин дүрбэн үдэрэй туршада сайн хэрэгтэ шуналтай хүнүүдэй хабаадалгатай хэдэн арбаад хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэхэ.

Залуушуулда зорюулагдаһан һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд сентябрийн 6-да Ород драмын театрай ордондо үнгэргэгдэхэ. Элдэб наадануудые эмхидхэлгэтэйгээр яармаг энэ театрай урдахи талмай дээрэ үнгэргэгдэхэ. Тэрээндэ манай республикада ажаһуудаг элдэб үндэһэ яһатанай соёлой түбүүд

болон нэгэдэлнүүд хабаадаха юм.

Сайн дэлгүүрэй шэнэ эрилтэнүүд тухай хүн зондо мэдээсэһэн презентаци энэ хэмжээ ябуулгын үедэ эмхидхэгдэжэ үнгэргэгдэхэ.

Даржана
ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА,
манай корр.

ЭРХИМ МОДЕЛЬЕРНУУД ТОДОРУУЛАГДАХА

«Буряадай эхэнэрнүүд «Оэлунай уг залгамжын баялиг» гэнэн республикын ниитын эмхи үндэһэн арадай хубсаһа шэнэ янзаар оёһон коллекци байгуулжа эхилбэ.

Энэ хэмжээ ябуулгын үедэ Буряадай, Агын болон Усть-Ордын Буряадай тойрогуудай модельернүүдэй дунда конкурс үнгэргэгдэхэ. Ажалай, амаралтын, гоёлой хубсаһа хунар тэдэ хүн зондо һайшаагдахаар оёхо болоно. Хүүгэдшыё мартагдахагүй.

Гурбан шатада энэ конкурс үнгэргэгдэхэ. Сентябрьин 9-дэ эхилһэн энэ хэмжээ ябуулга «Шэнэ стиль» гэнэн хубсаһа хунар харалгаар дүүрэхэ юм.

Сэрэгма ДОНДОКОВА.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ – ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ В.В.НАГОВИЦЫНАЙ ТҮСЭБЛЭЛГЫН ЗҮБЛӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

Буряад Республикын Президент түсэблэлгын зүблөөндэ юрэнхы эрдэмэй хургуулинуудай хуралсалай шэнэ жэлдэ хэр бэлэн боложо байһан тухай, тиихэдэ Буряад орондо хуралсалай халбарине шэнэдхэн эмхидхэлгын ябаса тухай хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрэй уялганууды дүүргэгшын мэдээсэл шагнаба.

Буряад Республикын элүүры хамгаалгын министрэй уялганууды дүүргэгшэ Москва хото албанай хэрэгээр ошохо ерэнэн дүнгүүд тухай мэдээсэл.

Барилгын болон гэр байрын-коммунальна ажахы шэнэлэлгын министрэй уялганууды дүүргэгшэ БАМ шадархи үмхиржэ, аюултай байдалда ороһон гэр байрануудһаа эрхэтэды зөөлгэхэ тухай ажал хэрэгэ хэр ябуулагдажа байһан тухай Президентдэ мэдээсэл. Тиихэдэ тэрэ гэр байрын-коммунальна ажахы шэнэдхэлгэн эмхидхэлгэдэ

нүлөөлхэ жасаһаа 2011 ондо һомологдоһон мүнгэ зөөри хэр ашаглагданаб, ерэхэ үбэлэй дулаасуулгын хаһада бэлдхэл хэр ябуулагдаһан гэжэ республикын толгойлогшо до дуулгаба.

Транспортые, энергетикые болон харгын ажахы хүгжөөлгөөр министр Улаан-Үдэ хотодохи нэгдэхэ ТЭЦ болон хоёрдохи ТЭЦ ерэхэ үбэлэй дулаасуулгын хаһада хэр бэлдэжэ байнаб гэжэ мэдээсэхэнэ гадна харгынуды заһабарилгын хүдэлмэрийн ябаса тухай дуулгаа.

Гэр бүлын болон хүүгэдэй хэрэгүүдэй талаар республикын агентствын хүтэлбэрлэгшын уялганууды дүүргэгшэ үншэн болон түрэлхидэй харууһа, тэдхэмжэгүй үлэһэн хүүгэды гэр байраар хангалга тухай мэдээсэл. Экономическа хүгжэлтын талаар Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо болон Экономикын министрствэдэ эдэе хоо-

лой сэнгүүды нэмэнгүй тогтууритай хэмжээндэ байлгадаг Эрхүүгэй областин дүй дүршэл шудалжа, Буряад Республикада хэрэглэгээр дурадхалнууды оруулхыень Вячеслав Наговицын даалгаа.

Буряад Республикын Байгаалин нөөсөнүүдэй министрствэдэ байгаали хамгаалгын хэмжээ ябуулганууды дүүргэлгэдэ сонсохо конкурсын гуримтай танилсаха даалгабари Президент үгөө.

Барилгын болон гэр байрын-коммунальна комплексы шэнэдхэн эмхидхэлгын министрствэдэ 2011 оной дүүрэтэр Буряад орондо хүүгэдэй сээрлигүүды түхээржэ, ашаглалгада тушааха тухай мэдээсэл бэлдэхыень даалгагдаа.

РБ-гэй Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

Республикын хургуулинуудай 92 процентн шэнэ жэлдэ бэлэн болоод байна. Энээн тухай брифинг дээрэ Буряад Республикын хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрэй нэгдэхэ орлогшо Николай Мошкин хөөрбэ.

Байгша оной июниин 10-һаа Роспотребнадзорой, Роспознадзорой мэргэжэлтэд хургуулинууды шалгажа эхилээ. 482 хургуулинууд сооһоо 457-ниинь шалгалта гараа.

«Урда жэлтэй зэргэсүүлхэдэ, хайн дүнгүүдтэй байнабди. 2010 ондо августын 14-дэ 58 процент хургуулинууд шалгагдаад байгаа. Мүнөө жэл ажалаа түргөөр ябуулжа байнабди», - гэжэ Николай Мошкин хэлэнэ.

Республика дотор 509 хургуули хүдэлнэ. Тэдээн сооһоо 16 хургуули-интернат, 11 коррекционно хургуули. Мониторингын дүнгүүдээр, 457 хургуулине Госпознадзор шалгаа, Роспотребнадзор - 468.

Харин холо байдаг хургуулинууды хаяхана шалгажа эхилээ. Жэшэнь, августын 15-да мэргэжэлтэд Ахын аймаг ошоо.

Николай Мошкиной хэлэхээр, республикын хэдэн хургуулинууды хаяар ниилүүлхэ. Тиин ямар хургуули үгы боложо, хэнтэй ниилүүлэгдэхэб гэжэ тэрэ хэлээгүй.

Иигэжэ ниилүүлгэ «Модернизация образования» гэхэн федеральна проектн хэмжээндэ үнгэрхэ. Захиргаанайхидай тэмдэглэхээр, энээнһээ боложо, хургуулинууд

хуралсалай жэлые угтуулан

Авторай фото

Хүдөөгэй зарим хургуулинууд ниилүүлэгдэхэ

хаагдахагүй - хүдөөгэй бага хургуулинууд томо хургуулинуудай филиалууд болохо.

Паяхана Улаан-Үдын 65-дахи хургуули хаагдаа гэжэ мэдээсэл тараагдаа. Николай Мошкиной тэмдэглэхээр, тус хургуулин бүхы хурагшад сентябрийн 1-дэ хэшээлдээ ошохо. Пурагшадые хотын хургуулинуудаар хубаажа байна.

Тус хургуулин байһан хаяхана Улаан-Үдэдэ үнгэрһэн газарай хүдлөөнэй һүүлээр аварийна болоо. Эндэ заһабари хэгдэхэ. Пургуулин хүтэлбэрлэгшэдэй хэлэхээр, байһан хоёр жэл соо хаагдаагай байха.

Шэнэ жэлэй бэлдэхэлэй һүүлшын дүнгүүд августын 25-да согсологдохо. Тэрэ болотор бүхы хургуулинууд бэлдэхэлээ дүүргэхэ ёһотой.

ҺҮӨӨР ХАНГАГДАХАЯА БОЛИБО

2008 ондо Буряад Республикада «Үхибүүдтэ -һү» гэхэн программа нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһэн байна. Тэрэнэй ёһоор, хургуулинуудай столово соо үхибүүдтэ һү үгэдэг байгаа. Харин мүнөө тус программа хүдэлхээ болёод байна.

«Проект бөлүүлхэдэ, олон орёо асуудалнууд гараа. Жишэнь, хаанаһаа һү абахаб?», - гэжэ Буряад Республикын хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрэй нэгдэхэ орлогшо Николай Мошкин хэлэнэ.

Харин үшөө һүндэ үндэр эрилтэнүүд үгтэнэ. Энээнһээ боложо, тус проект болуулагдаа. Ямаршье болбосоруулалгада ороогүй шэнэ һү эгээл амтатай гэжэ олондо мэдээжэ. Харин ямар үнээнһээ хаагааб гэжэ мэдэхэ ёһотой. Эндэ ветеринарай тобшолол хэрэгтэй.

Жэшэнь, пастеризованно һү баһал амтатай гэдэг. Тэрэниие бага температура соо хэдэг. Бүхы үбшэнтэй бактеринууды хюдадаг. Харин иимэ һү удаан байдаггүй. Үшөө тиихэдэ, Роспотребнадзорой эрилтэнүүды хараха хэрэгтэй.

Иимэ орёо асуудалнуудһаа боложо, тус программа болуулагдаа. Николай Мошкиной тэмдэглэхээр, тус проектын байдал үшөө Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрствые зобоохо ёһотой. Буряад Республикын Хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрство туһалхаар бэлэн байна.

ЗЭРГЭСҮҮЛГЭ ХЭЭД ҮЗЭХЭДЭ...

хурагшад ба тэдэнэрэй эжы, абанарын хуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэжэ эхилээ. Сентябрьн 1-дэ бэлдэлгын эгээл түлэс сагта Улаан-Үдын дэлгүүрнүүдээр ябажа, үхибүүдэй хубсаһанай, тетрадь, альбомуудай сэнгыень харабаб. Тиин зэргэсүүлгэ хэхээ үшөө хүдөө ошожо, тэндэхи дэлгүүрнүүд соохи сэнгүүды харааб.

ДНЕВНИГҮҮДЭЙ ДОСООХИНЫ ОНДО ОНДОО

Олон юмэнүүд намайе гайхуулһан байна. Жэшэнь, элдэб янзын үнгэтэй дневнигүүдэй досоохи удхань ондо ондоо байна. Томо классуудай дневнигүүд багашуулайхиһаа ондоо. Тиин ямар дневник абаха хэрэгтэйб гэжэ багшаһаань урид хураха хэрэгтэй. Тэдэнэй сэн - 45-60 түхэриг. Гоё гадартай дневнигүүд үнэтэй байха. Юунһээб даа боложо, эхин классуудай дневник баһал үнэтэй.

«Үсэгэлдэр «Полином» сооһоо дневник хүбүүндэ абааб. Харин багшаниинь иимэ дневник хэрэггүй гээ. Мүнөө дэлгүүр баһал ержэ, хэлгэхэ гэжэ байнаб», - гэжэ Гусиноозерск хотын ажаһуугша Наталья Донских хэлэнэ.

Олон хургуулинуудта хурагшад формо үмдөөд ябадаг. Тэрэниие «Центральный», «Синар», «Господин ребенок» гэхэн дэлгүүр соогуур худалдана. Харин эндэ формо ехэ үнэтэй байна. Жэшэнь, хүбүүнэй костюм 5500 түхэригтэ байна. Сэлэнгын аймагай Гусиноозерск хотын дэлгүүрнүүд соо хүбүүнэй костюм 700-1500 түхэригтэ. Үшөө тиихэдэ урдахи жэлэй сэнгээр эндэ хубсаһа абахаар байна.

НЭГЭДЭХИ КЛАССАЙ-ХИДЫЕ ХУРГУУЛИДАНА БЭЛДЭХЭДЭ ХҮНДЭШЭГ

Түрүүшынхией хургуули о ш о г ш о д т о б ү х ы хэрэгсэлнүүдыень, хубсаһыень худалдажа абаха хэрэгтэй. Бүхы бэлдэлгэнүүдтэ 12-13 мянган түхэриг гараха.

«Нэгдэхэ класста ошогшодой абаха юмэнэй спи-

сок ехэ юм. Үнгэрхэ жэл минни хүбүүмни түрүүшынхией хургуули ошоо. Мүнөө жэл басагамни ошохо. Артемдо 10 мянган түхэриг халгаагаабди. Басагандаа үшөө ехээр халгаахабди гэжэ хананаб. Басагандаа олон юмэн хэрэгтэй, хүбүүндэ тиимэшье ехэ мүнгэн гаргагдахагүй. Аяна басагандаа элдэбын заколко, гоёхон тетрадьнууды абаха хэрэгтэй. Үсэгэлдэр 600 түхэригтэй портфель абахаяа ханахадам, тэрэниие абаад ябахагүйб гэжэ басагамни хэлээ. Тиин мүнөө үнэтэй портфель абаабди», - гэжэ Артем Аяна хоёрой эжы Людмила Гомбоева хэлэнэ.

АНХАРАЛТАЙГААР БАЙХА ХЭРЭГТЭЙ

Канцелярска эд бараанууды худалдажа абахадаа, анхаралтайгаар байха хэрэгтэй. Тетрадь, ручкануудай сэн ондо ондоо дэлгүүрнүүд соо элдэбын байна. Жэшэнь, «Полином» гэхэн дэлгүүрэй эд бараан «Фактор» дэлгүүрһээ үнэтэйшэг юм.

Жэшэнь, «Фактор» соохи тетрадь, ручкануудтэй сэн

Авторай фото

3-5 түхэригөөр бага байна. Олонхи эжы, абанар энээн тухай үнинэй мэдэнхэй. Харин ондоо дэлгүүрнүүд элдэбын үйлэ ябуулганууды үнгэрэнэ. Жэшэнь, «Книгомир» гэхэн дэлгүүр соо иимэ үйлэ ябуулгануудай үедэ эд бараанай сэн багашаг байдаг.

Хүдөөгэй дэлгүүрнүүдтэ иимэ үйлэ ябуулганууд

үнгэрдэггүй. Тэдэнэр Улаан-Үдэ ержэ, хургуулидаа бэлдэдэг, үгы наа, хүдөөгэй дэлгүүрһээ абадаг. Гусиноозерск хотодо байдаг «Полином» дэлгүүрэй филиал соо фломастернууд - 40-65 түхэригтэ, зурагай альбом - 30-70 түхэригтэ байна.

Эржена БАТОРОВА, манай корр.

БУРЯАДАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВО: ҮДЭР ҮДЭРЭЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД 2011 оной августын 8-11

Буряад Республикын Президент – Правительствын Түрүүлэгшэ Вячеслав Наговицын августын 8-да Правительствын гэшүүдтэй, гүйсэдхэлгын засагай зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө, газарай участогууды хэрэглэлгээр зүблөө болон хүдэлмэрийн асуудалнуудаар хэдэн уулзалганууды үнгэргөө. Тэрэ тоодо Загарайн аймагай толгойлогшо Н.Г.Блиновскаятай уулзажа хөөрэлдөө. Россин Федерацийн гүрэнэй шагналнууды республикын ажаһуугшадта баяр ёһололой оршондо барюулаа.

Вячеслав Наговицын «Нютагайхид» гэнэн федеральна тусхай зорилготой программын проект бэелүүлхэ, түрэлхидэй харууна, тэдхэмжэгүй үлээн болон үншэн хүүгэды гэр байраар хангаха асуудалаар зүблөөнүүды үнгэргөө. Гадна Спасо-Преображенскэ хүмье барилгада мүнгэ зөөрийн туһаламжа үзүүлхэ, хүнгэн таксигаар пассажирнууды зөөхэ эрхэ түлөөлэлгэнүүды олгохо асуудалаар хүдэлмэрийн зүблөөнүүды үнгэргөө. Улаан-Үдэ хотодо «Нийтэ нэгэн Росси» гэнэн партиин үнгэргэн праймериз гэнэн хэмжээ ябуулгада тэрэ хабаадаа.

Республикын толгойлогшо августын 10-да ниислэл хотодо гэр байра барилгада үгтэхэ газарай участогууды бүридүүлгээр зүблөө үнгэргөө. Тиэхэдэ Зэдын аймагай толгойлогшо В.В.Батодоржиев, Бэшүүрэй аймагай толгойлогшо В.Г.Калашников гэгшэдтэй албанай хэрэгээр уулзажа хөөрэлдөө.

Вячеслав Наговицын августын 11-дэ «Буряад Республикада хайн дуранай түймэрхөө нэргылхэ хүдэлмэри ябуулгагадай болон хайн дуранай түймэрхөө нэргылхэ эмхиин хүдэлмэрилэгшэдтэ лаб хангалтанууды олгохо тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэбөөр зүблөө үнгэргөө. Тэрэшлэн хүүгэдэй сээрлигүүдэй шийдхэгдээгүй асуудалаар хүдэлмэрийн зүблөө тэрэ үнгэргөө. Тиэхэдэ 2012 ондо муниципальна байгуулгануудай болон республикын хилэнүүды тогтоохо хүдэлмэридэ мүнгэ номолхо, юрэнхы эрдэмэй хургуулинуудай хуралсалай шэнэ жэлдэ хэр бэлэн болоһон тухай хөөрэлдэн зүблөөнүүды тэрэ хүтэлжэ үнгэргөө. Улаан-Үдэ хотодо бодхоогдожо байһан физкультурно-спортивна комплексын, республикын ипподромой барилганууды ябажа хараа, Ород драмын театрай, тийхэдэ Буряад драмын театрай, оперо болон баледэй театрай байшангууды орожо хараа. Россин Федерацийн Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшын орлогшо В.В.Жириновский гэгшэтэй тэрэ уулзаа.

Буряадай Президент августын 12-го Улаан-Үдын Октябрьска районой дэбисхэртэ спортивна комплекс бодхоохо асуудалаар зүблөө, тэрэл үдэр үшөө хэдэн хүдэлмэрийн зүблөөнүүды үнгэргөө. Тэдэнэй нэгэндэ Ивалга хууринда спортивна комплекс бодхоохо асуудал зүбшгэдөө. Энэл үдэр тэрэ Загарайн аймагта баригдажа байһан «Восточно-Сибирский» гэнэн гахайн комплексын барилга ошожо хараа.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдхи орлогшын уялганууды дүүргэгшэ Александр Евгеньевич Чепик үнгэрэн долоон хоногто Президентын дэргэдэ, Арадай Хуралай үнгэргэгдэн зүблөөнүүдтэ хабаадаа. Республикын гүйсэдхэлгын засагай зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө үнгэргөө. Эрхэтэдэды хубин асуудалнуудаарнь хүлээн абаа. Республикын аймагууды зунай хүдэлмэрийн халуун хаһада түлишэ тоһодолгын хэрэгсэлнүүдээр таһалгаряагүйгөөр хангаха асуудалаар суглаа үнгэргөө.

Социальна хүгжэлгын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшын уялганууды дүүргэгшэ Алдар Валерьевич Дамдинов Президентын дэргэдэ, Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдхи орлогшын уял-

ганууды дүүргэгшын дэргэдэ үнгэргэгдэн зүблөөнүүдтэ хабаадаа. «Жэлэй вожата» гэнэн республикын конкурс нээлгын баяр ёһололдо Загарайн аймагай «Рассвет» гэнэн элүүржүүлгын лагерьта тэрэ хабаадаа. Гурбадахи шатада үхибүүды элүүржүүлхэ хэрэг эмхидхэлгын, тийхэдэ хуралсалай шэнэ жэлдэ хуралсалай эмхи зургаанууды бэлдэхэ асуудалаар муниципальна байгуулгануудай толгойлогшонортой видеоконференцийн гуримаар хөөрэлдөө. Правительствын социальна бүлэглэлэй зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө тэрэ үнгэргөө. Эрхэтэдэды хубин асуудалнуудаарнь хүлээн абаа. Правительствын дэргэдэ байгуулагдаһан комиссийн зүблөөндэ тэрэ хабадалсажа, залуу мэргэжэлтэды болон залуу гэр бүлэнүүды гэр байраар хангаха асуудал хэлсэлгэдэ байлсаа. Тэрэшлэн республикын хуралсалай эмхи зургаануудаар августын конференциүүды бэлдэжэ үнгэргэхэ асуудалаар хүдэлмэрийн зүблөө үнгэргөө. Ивалгын аймагта хургуулин наһа хүүсөөдүй хүүгэды хүмүүжүүлхэ гэр бүлын бүлэгүүды байгуулаха асуудалаар суглаа тэрэ үнгэргөө.

Инфраструктуры хүгжөөлгөөр Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Николай Михайлович Зубарев Президентын, Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдхи орлогшын уялганууды дүүргэгшын, тийхэдэ Президентын үнгэргэн хүдэлмэрийн зүблөөнүүдтэ тэрэ хабаадаа. Гадна Хитад гүрэн нийдэхэ авиарейс нээлгын, Монголой газар дайдалаа шулуу нүүрнэ зөөхын тула «Зэлгэрэ» гэнэн хилэ дабалгын пункт нээлгын асуудалаар хүдэлмэрийн зүблөөнүүды тэрэ үнгэргөө. 2011-2012 оной үбэлэй хаһада нэгэдхи ТЭЦ-эй хэр бэлдэжэ байһынь шалгажа, хэрэг байдалтайн байра дээрнэ танилсаһан байна. Тиэхэдэ Буряадай Президент В.В.Наговицынтай хамта Улаан-Үдэдэ бодхоогдожо байһан объектууды ябажа хараа.

Россин Федерацийн Президентын дэргэдхи Буряад Республикын Бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ эмхи Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Анатолий Анатольевич Лехатиновой хүтэлбэри дор федеральна засагай зургаануудта Буряадай Правительствын бэшгээр хандаһан хандалгануудаар хүдэлмэри ябуулаа. Москва хотодо Буряад Республикын үдэрүүды бэлдэжэ үнгэргэлгөөр Москвагай Правительствын департаментуудай хүтэлбэрлэгшэдтэй хүдэлмэрилөө. Тиэхэдэ эндэхи мэргэжэлтэд Москвагай Правительствын мого нютагууд хоорондын харилсаануудай департаментын үнгэргэхэ Буряад Республикын экономикын болон соёлой үдэрүүды үнгэргэхэ асуудалаар хүдэлмэрийн зүблөөндэ хабаадаа.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо – Президентын болон Правительствын Захиргаанай Хүтэлбэрлэгшэ Петр Луккин Носков Буряадай Президентын дэргэдэ үнгэргэгдэн түсэблэлгын зүблөөндэ хабаадаа. Республикын Президентын болон Правительствын Захиргаанай бүридэлгэнүүдэй хүтэлбэрлэгшэдтэй аппаратна болон хүдэлмэрийн зүблөөнүүды үнгэргөө. 2011 оной декабрь һарада Гүрэнэй Дүүмэдэ үнгэргэгдэхэ хунгалтада бэлдэлгээр эмхидхэлэй хүдэлмэри тэрэ ябуулаа.

Захиргаанай бүридэлгэнүүдэй мэргэжэлтэд Президентын болон Правительствын хүдэлмэри олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ толилохо, олондо дуулгаха хүдэлмэри эмхидхэ. Байгаалин нөөсөнүүдэй министрэй уялганууды дүүргэгшэ А.В.Лбовой хабаадалгатайгаар заншалта брифинг августын 8-да үнгэргөө. Республикын хуралсалай эмхи зургаануудта мэдээсэлэй «булангууды» байгуулгаар хүдэлмэрийн зүблөө тэдэ үнгэргөө.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэлбэлэй албан.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЙН ТҮСЭБ

2011 оной августын 15-19

I. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН УЯЛГАНУУДЫЕ САГ ЗУУРА ДҮҮРГЭГШЭ Ц.Б.БАТУЕВАЙ ДЭРГЭ- ДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ТҮСЭБЛЭЛГЫН ЗҮБЛӨӨН

Зүблэхэ зүйл:

1. Арадай Хуралай хороонуудай августын 8-һаа 12 хүрэтэр дүүргэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэд: хороонуудай түрүүлэгшэнэр)

16.08. 9.00 Арадай Хуралай бага танхим
2. Арадай Хуралай августын 8-һаа 12 хүрэтэр үнгэргэн хэмжээ ябуулганууд тухай Эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ Т.В.Назарова)

3. Арадай Хуралай хиналтын документүүды гүйсэдхэлгын байдал тухай Эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ Т.В.Назарова)

4. Буряад Республикын хуулинууды федеральна хуули ёһонуудтай зохилдуулгын хойноһоо хиналта тухай (элидхэлшэ Т.В.Назарова)

5. Арадай Хуралай августын 15-һаа 19 хүрэтэр түсэблэн хэмжээ ябуулганууд тухай (элидхэлшэ Т.В.Назарова)

6. Августын 8-һаа 12 хүрэтэр Хуули ёһоной управленийн дүүргэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ М.В.Дампилова)

7. Августын 8-һаа 12 хүрэтэр Мэдээсэлэй-шэнжэлэлгын управленийн дүүргэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ Е.Б.Буянтуева)

8. Арадай Хуралай ажал ябуулга тухай республикын хэлбэлнүүдтэ августын 8-һаа 12 хүрэтэр толилуулһан материалнуудай шэнжэлэл тухай олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэй хүдэлмэрийн талаар таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ С.В.Соголов)

II. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХЭРЭГҮҮДЫЕ ЭРХИЛЭГШЫН – АППАРАДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН УЯЛГАНУУДЫЕ САГ ЗУУРА ДҮҮРГЭГШЭ В.Г.ТАРХОВАЙ ҮНГЭРГЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИЛГЫН ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Зүблэхэ зүйл:

1. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2011 оной августын 15-һаа 19 хүрэтэр түсэблэн хэмжээ ябуулганууд тухай

15.08. 13.30 Арадай Хуралай бага танхим
2. Буряад Республикын Арадай Хуралай хиналтын документүүды гүйсэдхэлгын байдал тухай

3. Элдэб асуудалнууд

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДА

Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай болон финансын талаар хороон (түрүүлэгшэ Ц.Д.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикын Арадай Хуралай ээлжэтэ 23-дахи сессидэ зүбшгэдэхэ асуудалнууд

17.08. 14.00 каб.231

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэ А.С.Скосырская)

Зүблэхэ зүйл:

«Эрхэтэдэй хунгуулин эрхэнүүды хангалтын гурум нарижуулха зорилготойгоор хунгуулин хуули ёһоной асуудалнуудаар Буряад Республикын зарим хуули ёһонуудта хубилалтанууды оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

16.08. 16.00 каб.322

Зүблэхэ зүйл:

«Гүрэнэй байгуулалтын асуудалнуудаар Буряад Республикын зарим хуули ёһонуудта хубилалтанууды оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

18.08 10.00 каб.323

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэ В.А.Павлов)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикын хуулинууды федеральна хуули ёһонуудтай зохилдуулха тухай

17.08 10.00 каб.119

Зүблэхэ зүйл:

«Захиргаанай хуули эбдэлгэнүүд тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууды оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

16.08 10.00 каб.119

Зүблэхэ зүйл:

«Зүгы үсхэбэрлэг тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

18.08 10.00 каб.119

Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын холбоонуудай, үндэһэтэнэй асуудалнуудай, залуушуулай политикын, нийтын болон шажан мэргэлэй нэгэдэлнүүдэй талаар хороон (түрүүлэгшэ В.Р.Булдаев)

Зүблэхэ зүйл:

«Россин Федерацийн Буряад Республикадахи үндэһэн үсөөн тоото арадуудай хуудал байдал болон анханай эзэлһэн газар дайда хамгаалалгы хангалга эмхидхэхэ тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

16.08 14.00 каб.212

Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикын Арадай Хуралай дэргэдэ олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй журналистнуудай аккредитаци үнгэргэхэ дүрим тухай» Буряад Республикын Арадай Хуралай 2010 оной ноябриин 2-ой 1784-IV дугаарай тогтоолдо хубилалтанууды оруулха тухай

18.08 14.00 каб.212

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон (түрүүлэгшэ А.Т.Стопичев)

Зүблэхэ зүйл:

«Үхибүү тэдхэмжэдэ абагшада һара бүри мүнгэ зөөри түлэхэ тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

15.08. 14.30 каб.216

Зүблэхэ зүйл:

«Социальна гуримаар хүлэлэн абалгын хэлсэгээр муниципальна гэр байрын жасаһаа ажаһуудалай гэр байра хэрэглэдэг эрхэтэдэды зөөригүй гэжэ тоолохо гурим тогтоохо тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууды оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

17.08 10.00 каб.216

Зүблэхэ зүйл:

«Хүн зоние гүрэнэй социальна хангалтын халбарин тусхай мэргэжүүлэгдэн байшан гэртэ тэргээр ябадаг инвалидудта байра олгохо гурим тухай» Буряад Республикын Хуули тухай

17.08 11.00 каб.216

Зүблэхэ зүйл:

«Пуралсал тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууды оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

17.08 10.00 каб.216

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгаалин нөөсөнүүды хэрэглэлгын болон оршон тойронки хамгаалалгын талаар хороон (түрүүлэгшэ В.Г.Ирильдеев)

Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикын зарим хуули ёһонуудта хубилалтанууды оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

16.08 10.00 каб.203

Ширап Чимитдоржиев: «КОНГРЕСС УГ ЗОРИЛГОТО ҮҮРГЭЭ ДҮҮРГЭЭ»

1980-яад онуудай хуушаар эхилэн шэнэдхэн хубилгалгын үйлэ хэрэгүүдхэ орон доторнай демократическа гэхэ гү, али арадай засагта үндэһэлхэн хубилалта эхилээ. 1991 оной февраль нарада Бүгэдэ буряадай хуралдаан үнгэргэгдэжэ, буряад яхатанай мүнөөнэй сагта нэгэдэлгын болон оюун сэдхэлэй талаар хэргэлгын асуудалнууд хэлсэгдээ хэн. Хожомын гэхэ гү, али 1996

ондо үнгэргэгдэһэн Бүгэдэ буряадай хуралдаанда тодологдоһон, гүнзэггээр бодомжологдоһон байна. Тэрэл жэлдэ буряад арадай Конгресс байгуулагдаа.

Буряад угсаатанай хүдэлөөндэ түрүүшын үдэрнүүдхэ хабаадалсаһан профессор Ш.Б.Чимитдоржиевтай манай корреспондент хөөрөлдэһэн байна.

- Хэзээ болон ямар зорилготойгоор Конгресс байгуулагдаа нэм?

- 1991 ондо Бүгэдэ буряадай үндэһэн соёлой эблэл (ВАРК) байгуулагдаа. Угсаата зоной заншалта соёл, хэлэ бэшэг хэргээхэ гээшэ гол зорилгон байгаа. Уставай ёһоор хэрэг ябуулха, үндэһэн арадай ниитэ-политическэ асуудалнуудыг шийдхэхэ зорилго табиһан бэшэ ааб даа.

Тиимэһээ Бүгэдэ буряадай хурал хадаа 1996 оной июлиин 11-дэ зүблөө үнгэргэжэ, буряад арадай Конгресс гэхэн үндэһэ яхатанай түлөө нэрэ хүндэтгэйгөөр үгэ хэлэхэ үүргэтэй ниитэ-политическэ эмхи байгуулха тухай соносхоһон юм. Угсаатанай эрхэнүүдэ болон ашаг туһыг хамгаалха, арадай амин шухала асуудалнуудыг шийдхэлгэдэ ниитын, зохёохы эмхинүүдэй, эрдэмтэдэй болон сэхээтэй, албан тушаалтадай хүсэл оролдолгонуудыг нэгдүүлэн элсүүлхэ зорилгонууд тэрэнэй урда табигдаа.

- Конгрессэй президент болон Сөвдэй хунгалта тухай хөөрөжэ үгы?

- Бүгэдэ буряадай хоёрдохы хуралдаанда 1996 ондо Конгрессэй президентээр Евгений Матвеевич Егоров хунгалдаа. Республикын Министруудэй Сөвдэй түрүүлгшын орлогшоор энээнхэ урид тэрэ хүдэлхэн байгаа. Нюусаар дуугаа үгэлгөөр 49 хүнөө бүридхэн Кон-

грессэй Совет хунгалдаа. Манай республикаһаа – 23, Буряадай автономно хоёр тойрогһоо, тиихэдэ Эрхүүгэй болон Шэтын областин буряад үндэһэн түбүүдхэ тул тулгата 11, бусад мого нюотагуудһаа 4 түлөөлөгшэ тэрэнэй бүридэлдэ оруулагдаа.

Буряад Республикаһаа хэд ороһон байгааб гэбэл, Е.М.Егоров, тэрэ үедэ Правительствын Түрүүлгшын орлогшо байһан В.К.Агалов, хамба-лама Д.Б.Аюшеев болон бусад.

Е.М.Егоров Конгрессэй президентээр 1996-2000 онуудаар хүдэлөө. Энэ хугасаада Конгресс, тэрэнэй хүтэлбэрлхы зургаан болохо Совет ехэ ашаг үрэтэйгөөр хүдэлжэ, арад зоной дунда ехэ хүндэ ямбатай байгаа.

Тэрэнэй үүлээр Л.Д.Турбянов энэ тушаалда хүдэлөө. Тэрэ республикын Правительствата хүдэлжэ байгаад, нэгэ доро Конгрессэй президентын уялга дүүргэдэг хааб даа. Пүүлээрн Ш.Б.Чимитдоржиев, В.А.Хамутаев гэгшэд Конгрессэй хүтэлбэрлгшын уялгануудыг элдэб жэлнүүдтэ дүүргэһэн байха. Тиихэдэ проектнэ институудай директор Д.Ц.Будаев, профессор, физико-математическа эрдэмэй доктор Г.Н.Б.Дандарон гэгшэд буряад арадай Конгрессэй вице-президент байһан юм.

- Конгрессэй ажал ябуулгыг тодорхойлыг?

- Буряад Республикын Юстициин министрствэдэ энэ ниитын эмхи бүридхэлдэ абтаһан байна. Конгрессэй дээдэ зургаан хадаа Бүгэдэ буряадай хуралдаан болоно. Хуралдаанай хоорондо саг үргэлжэ хүдэлдэг албан хадаа Конгрессэй Совет мүн.

Буряад арадай Конгрессэй Президент болон Сөвдэй гэшүүд республикын болон округуудай гүйсэдхэлгын, хуули ёһоной зургаануудтай, элдэб партинуудтай болон ниитын эмхинүүдтэй харилсаатайгаар хүдэлжэ гэжэ оролдодог байһан юм. Сөвдэй гэшүүд болон Буряад арадай Конгрессэй эдбэхитэд Арадай Хуралай уншалгануудта, зохёон хараалагдаһан хуули ёһонуудыг зүбшэн хэлсэлгэдэ, үндэһэн харилсаануудыг нягтруулха асуудалнуудаар депутатуудай эмхидхэдэг «дүхэриг-шэрэнүүдтэ» хабаададаг хэн.

Тиихэдэ гүрэнэй засагай болон хүтэлбэрлхы зургаануудта абтаха шийдхэбэринүүдтэ Конгрессэй Совет нүдөөлхэ гэжэ эрмэлзэдэг байгаа.

Буряад хэлэ, бэшэгэй асуудалнуудта Конгрессэй гэшүүд ото анхарал хандуулдаг хэн. Сөвдэ буряад хэлэнэй талаар бодолгүй, түргэдэһэн шийдхэбэринүүд абтажа, үндэһэн арадай түрэл хэлэ мүнөөнэй сахардуу байдалда оруулаа гэжэ сагнай харуула. Мүнөөнэй сагта Буряад Республи-

када абажа харахада, гүрэнэй хэлэн гэжэ тоологдобошье, энэ зэргэдэ хүрэнгүй. Гүрэнэй буряад хэлэн тухай абтаһан шийдхэбэриэс Правительство бэлүүлхэ ашагтай арга олоногүй. Түрэлхи хэлээ мэдэхгүй хэдэн шэнэ үетэн дороһоо урган гараа. Буряад арадай Конгресс, ВАРК энэ талаар асуудал шийдхэхэ, хайн дунгүүдыг туйлаха хэдэлгэ хэдэн дахин хээ, гэбэшье түрэлхи хэлэ мэдэлгын, шудалалгын асуудал үшөөл шийдхэгдээгүй.

Конгрессэй Сөвдэй үүсхэлээр түүүхын шухала асуудалнуудта зоруулагдаһан конференцинууд болон симпозиумууд үнгэргэгдөө. Ниитэ нэгэн засаг түрэ шата шатаар байгуулха, «Буряад-Монгол» гэхэн республикада урданайн нэрэ бусааха асуудалнуудыг Сөвдэй гэшүүд шийдхэхэ гэжэ оролдоһон байха.

Тиихэдэ Шэнэхээнэй буряадуудай шийдхэгдээгүй асуудалнууд нэгэнт бэшэ энэ Сөвдэтэ хэлсэгдэһэн юм.

Элинсэг хулинсагуудайнгаа нюотаг бусажа ерэхэ, Россин Федерациин эрхэтэнэй эрхын байдалтай болохо гэжэ тэдэ гол түлэб оролдодог. Тиигээд туһалыг гэжэ Бүгэдэ буряадай Конгрессэтэ хандадаг байна.

- Конгрессэй региональна таһагуудай ажал ябуулга тухай хөөрөжэ үгы?

- Улаан-Удэ, Усть-Ордын Буряадай автономито тойрогто, Шэтын об-

ластьдо, тиихэдэ хэдэн предприяти болон эмхи зургаануудта байгуулагдаа хэн. Түрүүшын таһагуудын Хэжэнгын аймагта (түрүүлгшэн Б.Б.Рыбдылов), ниислэл хотын Советскэ райондо (түрүүлгшэн Б.Сагаев) байгуулагдаа. Конгрессэй таһаг Усть-Ордын Буряадай тойрогто байгуулагдаа (түрүүлгшэн И.М.Иванов). Шэтын медицинн академин профессор Н.Н.Цыбиков хадаа Конгрессэй зорилгонуудаар хүн зоной дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулан юм.

- Конгрессэй ажал ябуулгада ямар дутуу дунданууд байгааб?

- Конгрессэй Совет хадаа мүнгэнэй тэдхэмжэгүүгөөр, тусхай үгтэһэн байраггүйгөөр (офис) хүдэлөө. Энэ эмхи мүнгэ зөөрөөр тэдхэмжэтэй байбал, ажал ябуулган бүри ашагтай байха байгаа гэжэ ханагдаа.

Харин мүнөө «Соёл хүгжэлтын бүгэдэ буряадай эблэл» гэхэн нэрэ хүндэтэй бүгэдэ буряадай ниитын эмхи мүнөө регионууд хоорондын ниитын хүдэлөөн гэжэ нэрлэгдэнхэй хүдэлжэ байна.

Энэ регионууд хоорондын нэгэдэл хадаа буряад угсаата арадай – угай хэрэгэй түлөө хүдэлөө хүтэлжэ, ударидаха хүсэн болон һаядаа тодорхо гэжэ найдан ажаһуухабди.

Дм. ДОЛИН.

НАРОД БЕЗ ПРОШЛОГО НЕ ИМЕЕТ БУДУЩЕГО

Ангархаев А.Л. Небо и земля: (Роман-мозаика в 5 томах). Улан-Удэ: Издательский дом «Буряад үнэн», 2005-2010 гг.

Значительное распространение в литературе России, да, пожалуй, и всего постсоветского пространства, в последнее время получил жанр исторического романа-мозаики. Именно к этому жанру относится роман в пяти книгах «Небо и земля» народного писателя Бурятии, доктора исторических наук, известного общественного деятеля Ардана Ангархаева.

Авторское повествование в романе дополняется выдержками из трудов исследователей-историков и писателей прошлых эпох и современности. В частности, цитируются труды Л.Н. Гумилева, Н.Н. Крадина, В.А. Милашева, Сайшияла, бурятских авторов: Г.Ц. Цыбикова, Э.Д. Ринчино, М.П. Хомонова, Ц.А. Дугар-Нимаева, Ш.Б. Чимитдоржиева, летописцев В. Юмсунова, Т. Тобоева...

В сравнительно-историческом плане в романе-мозаике характеризуются различные аспекты истории и культуры монголов, монгольских народов (бурят, калмыков, баргутов, дагуров), различные эпохи, исторические события, в которых принимали деятельное участие представители монгольских, а также тюркских народов. Действуют представители разных социальных слоев: вожди и правители, ученые и просветители, ремесленники и крестьяне.

Каждый том сочинения А.Л. Ангархаева состоит из трех частей. Том 1: «Опровержение легенды, или Кровавый Восток»; «Война богов, или Империи и династии»; «Курган, или Цивилизация непобежденных»). В этом томе речь идет в основном об эпохе Хунну. Название 2-го тома «Буха Ноён, или Родина и святыни». Здесь рассматривается этно- и культурогенез этноса на основе мифов, в частности, мифа о Буха-ноёне. В 3-м томе («Бегущее пламя, или Отец и сын»; «Звучащие камни, или Волчий потомки»; «Негаснущая звезда, или несостоявшаяся война») и 4-м томе («Ненасилие, или Кружный путь»; «Согласие, или Пучок пяти хвостининок»; «Рождение, или свет») повествуется о возвышении монголов, о героических деяниях Тэмучина-Чингис-хана, его сподвижников, об образовании Ехэ Монгол Улас (Великого Объединенного монгольского государства). Рассказывается о политике послечингисова периода: Даян-хане, Мандухай Сэцэн-ханше, Галдан-Бошукту-хане, Ундур-гэгэне...

В книге рассмотрены историко-культурные взаимосвязи монгольских и тюркских народов в структуре общности алтайских языков, а также языковые и мифоз-

пические традиции в решении проблем древней истории монголов. Характеризуются проблемы этнокультурогенеза в Центральной Азии в древности и средневековье, раннемонгольское время; историко-культурные связи протобурятских племен в Центральной Азии на базе историко-фольклорных источников, прежде всего на основе мифа о Буха-ноёне и материалов «Гэсэриадь». Исследован выдающийся памятник «Сокровенное сказание монголов» («Монголой нюуса тобшо») как отражение этнокультурогенеза монгольских народов в средневековье. В одной из частей книги рассмотрены основные аспекты историко-культурных связей кочевых сообществ с народами оседлой культуры и формирование их мировоззренческих представлений.

Исследования такого комплексного плана по мировоззренческим представлениям народов Центральной Азии, с привлечением материалов по этнографии, археологии, языку, мифологии, эпосу, ономастике, еще не было в нашей республике. Поэтому актуальность и важность разрабатываемой автором темы не вызывают сомнений.

Исследуя вопросы этногенеза, автор разворачивает картину историко-этнических, историко-культурных связей монгольских народов путем изучения языковых, историко-культурных традиций. Это, во-первых, во-вторых, путем изучения эпических традиций монгольских народов и их соседей. В-третьих, этногенез исследуется автором путем использования данных ономастики, этномики, топонимики, антропониимики.

Рассматривая научные проблемы прошлой истории, А.Л. Ангархаев обращается к актуальным вопросам со-

временности, в частности, к проблемам возрождения и развития бурят-монгольского этноса, к популяризации имен выдающихся деятелей, к политическим событиям, связанным с распадом СССР.

В завершение хочу обратить внимание на два важных момента. А.Л. Ангархаев, на наш взгляд, вполне обоснованно обратился к одной из наиболее сложных и принципиально важных проблем для исследователей, занимающихся вопросами ранней этнической истории монгольских народов, - это место первоначальной локализации племенного объединения, которое начинает фигурировать в письменных источниках как монголы с I тысячелетия н.э.

По вопросу о территориальной локализации монголов имеются две основные версии: Аргуно-Хинганская и Саяно-Алтайская. Первая версия имеет

достаточно давнюю традицию и весьма авторитетных сторонников. Однако А.Л. Ангархаев, опираясь на свои собственные многолетние изыскания, используя прежде всего фольклорно-ономастические материалы, выдвигает иную версию, обосновывает свою точку зрения, предположив локализацию территории ранних монголов в пределах Саянского нагорья. Он считает, что этноним монгол берет начало от названия горы Мон, которое находилось в Саянском регионе. Сложней точки зрения придерживаются доктор наук С.Ш. Чагдуров и П.Б. Коновалов, а также монгольские исследователи - общественный деятель и ученый 1930-40-х годов А. Амар, автор книги «Монголын товч туух», и академик Ч. Далай.

Считаем, что версия А. Ангархаева имеет право на существование, как альтернатива остальным версиям. Безусловно, она нуждается в соответствующей отшлифовке, доработке.

Наконец, важным и основополагающим представляется вывод автора о том, что становление монгольского этноса, монгольских народов, формирование их культуры с глубокой древности происходило в тесной связи с этнической историей народов не только Центральной Азии, но и Евразии, в частности, индо-иранского мира. Автор подчеркивает особую роль тюркоязычных племен в этно- и культурогенезе монголов.

Представленная на суд читателя книга Ардана Лопсоновича Ангархаева «Небо и земля» является результатом многолетней литературной и научно-исследовательской деятельности автора. Так же, как и опубликованные ранее «Молнии и листья», «Истоки», «Этимологическое исследование древнемонгольских онимов», «Происхождение монгольских народов в свете мифо-поэтических традиций Центральной Азии».

Ширап ЧИМИТДОРЖИЕВ,
доктор исторических наук,
академик Академии кочевых цивилизаций.

Элүүрье хамгаалгын эдэбхитэй эмхидхэлшэ Цыден-Дамба Эрдынеевич ЭРДЫНЕЕВЭЙ 80 жэлэй ойдо

ҮЛГЫ НЮТАГАЙНГАА ҮРГЭМЖӨӨР

АГЫН ТОЙРОГОЙ Согто-Хангилай сомоной Жэбхээхэн нютагта тоонтотой Цыден-Дамба хүбүүхэн 1931 оной - түмэр сага-агшан Хонин жэлэй - зунай үлү өөлжэ харын эхиндэ лиглид Хүбдүүд угтай Рэгзэнэй Эрдэнийн одхон үхибүүнийн боложо, түби дэлхэйдэ түрэхэн байгаа. Кировэй нэрэмжэтэ ажахын Жэбхээхэн голый эрьедэ түбхинэн нютагдадаг малшад Рэгзэнэй Эрдэни Сэдэнэй Рэгжэдмаа хоёрой эбтэй зетэй бүлэ гурбан эрдэнийн тоогоор үхибүүтэй болохон юм гэхэ. Тоонто нютагын энхэ мүнхын аршаан булагаар сүршэгдэнэн эгээл нангин үлгы нютаг гэжэ мэдээжэ дуун соошье хэлэгдэдэг гэшэ.

Ажалша бүхэриг түрэлхидын үхибүүдэйнгэ хульен дүрөөдэ, гарынь ганзагада хүргөөхэн. Октябрийн хубисхалай жэлдэ түрэхэн Дулма эгэшэн түрэл ажахыда ажаллахан байгаа. Шэтын партийна хургуули дүүргээн Элбэг ахайн партиин райком болон окружкойн инструктораар, таагы даагшаар, үүлдэн нютаггайнгаа телестудийн ажахын таагы даагшаар хүдэлөөд, наһанайнгаа амаралтада гаранхай. Элбэг Эрдынеевич - дайнай ба ажалай ветеран.

Пургуулин наһа хүрэхдөө, балшар жаахан Цыден-Дамба нютаггайнгаа Улаан-Булагай эхин шатын хургуулида хурахаа оробо. 2-дохи классаа тэрэ Агын 1-дэхи дунда хургуулида хуража захалба. Тэрэнэй эдир наһан дайнай хатуу шэрүүн үетэй тудалдаа хэн. Үетэн сасуутандаал адли, тэрэ зунайнгаа амаралтада түрэл ажахыдаа туһалжа, элдэб ажал хэдэг байгаа. СССР-эй хоёрдохи зарлалай Верховно Сөвөдэй хунгалта 1946 оной март нарада боложо, ажалшад депутатудай окружной Сөвөдэй түрүүлэгшэ Чимитдорж Дагбаин Агын тойрогхоо СССР-эй Верховно Сөвөдэй депутатаар хунгагдаа хэн. Тойрогоймнай нүүдэл байдалтай малшад үхибүүдтэ хурахан хүшэр хүндэ байна. Тиймэнэ интернат байгуулха гуйлтатайгаар И.В.Сталинда хандахадань, тэрэ зүбшөөжэ, 1947 оной эхиндэ тойрогой хургуулинуудай 2250 хурагшадта интернат байгуулагдаа хэн. Гурэн түрэ малшад үхибүүдые эдэе хоолоор, хубсаһа хунараар хангадаг болобо. Энээнэй ашаар лэ үхибүүд хураха аргатай болохон гэшэ.

1949 ондо Агын 1-дэхи дунда хургуули амжалтататайгаар дүүргэхэдэ, Цыден-Дамба Эрдынеев сугтаа хураһан хэдэн нүхэдтээ, тэрэ тоодо Альберт Базарон болон хэдэн басагад Эрхүүгэй медицинскэ институтта орожо, оюутад болобо.

Пуралсалай жэлүүд хойно хойноо үнгэржэ, гурбадахы курс дүүргээд байтарынь Цыден-Дамба Альберт хоёры армийн албанда татажа, Саратовай медицинскэ институттай сэрэгэй-медицинскэ факультеттэ эльгээбэ. Тэрэнэ 1955 ондо амжалтататайгаар түгсөөд, Цыден-Дамбань Сахалинда, Альбертнэ Забайкалийн сэрэгэй округто албая үргэлжүүлэн, дээдэ хургуулида олохон эрдэм мэдэ-

сээ батаджа, дүршэл шадбарья дээшлүүлэн байгаа.

САРАТОВАЙ медицинскэ институттай сэрэгэй-медицинскэ факультет дүүргээд, залуу врач Цыден-Дамба Эрдынеев ородой агуухэ мүрэн гэжэ суурхаһан Волго мүрэнэй эрьехэ Номгон далайн эрьедэхи Сахалин арал дээрэхи сэрэгэй частиин лазаредэй даргаар томилогдожо, ажаллаһангаа намтар эхилэ хэн. Гурбан жэлхэ дээшэ саг соо Совет Армида алба хэхэдэ, тэрэ элдэб үбшэ аргалжа, олохон эрдэм мэдэсээ бодото байдалда батаджахан байгаа.

Сэрэгэй албанһаа табигдаһангайнгаа үүлээр Улаан-Үдэ ержэ, 1959 оной эхиндэ хойшо республиканска больницада врач-отоларингоолоор хүдэлжэ захалаа хэн. Тийхэдэ Цыден-Дамба Эрдынеевич эмхидхэхэ бэлиг шадбаритай байһанаа харуулжа, уданшьегүй тус больницын поликлиникы даагшаар табигдаа бэлэй.

1961 ондо үүсхэл эдэбхитэй залуу врачэ Москвадахи Отоларингологийн талаар эрдэм-шэнжэлэлгын институттай клиникскэ ординатурада хураһынь эльгээгээ хэн. Ординатура дүүргээд, тэрэ республиканска больницада хүдэлхээ бусаба. Тийн 1963 оной үүл багта Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеев эмшэлгын хүдэлмэрийн талаар Бурядай АССР-эй элүүрье хамгаалгын министрэй орлогшоор томилогдоо хэн.

Республикын элүүрье хамгаалгын министрүүд Михаил Олзоевич Петушинов, Любовь Дансарановна Мадыева гэгшэдэй орлогшоор Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеев аяар 17 жэл соо хүдэлхэн юм. Хүдөө нютагуудай эмнэлгын эмхи зургаанууды харгалзалга харууһан дороо абажа, тэдэниэ түбхын түрүүлэн мэргэжэлтэдээр, тийгээд али бүхы түхээрлэг хэрэгсэлүүдээр, эм домуудаар хангалгы жэншэдгүй хайнаар эмхидхэхын тула, эмнэлгэ-хэргылэмжын асуудалнууды шийдэхын тула тэрэ хүдөөгэй бүхы 22 аймагаар ябажа, элүүрье хамгаалгын ямар байһынь хараад, шухала хэмжээнүүдые абажа, бээлүүлдэг хэн.

Цыден-Дамба Эрдынеевичэй министрэй орлогшоор хүдэлхэ үедэ хэдэн аймагай түбүүдтэ, тусхайлбал, Хяагтада 240 орогой, Эдэн аймагай түб Петропавловкада, Хоридо, Мухар-Шэбэртэ, Кабанскада тус тусгаа 120 оро дэбхихэртэй больницанууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байгаа. Улаан-Үдэдэ Түргэн туһаламжын больницын гол корпус баригдаба. Онкологическа диспансертэ радиологийн корпус баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа бэлэй. Гадна үшөө олон аймагай түбэй больницануудай байшангуудта капитална заһабари хэгдэнэн юм. Хото, хүдөөдэ эмнэлгын эмхи зургаануудай бусад барилганууд бодхоогдоһон байгаа.

Цыден-Дамба Эрдынеевич олон шабинартай юм. Тэдэнэ элүүрье хамгаалгын эмхи зургаануудта үндэр дээдэ тушаалнууды эзэлдэг бэлэй. Тусхайлбал, Валерий Борисович Бубеев республикыгаа элүүрье хамгаалгын министрэй нэгдэхэ орлогшоор амжалтататайгаар хүдэлхэн байгаа.

Цыден-Дамба Эрдынеев нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, партийна хуралсалда пропагандист байһан, медицинын хүдэлмэрлэгшэдэй профсоюзай обкомой президиумэй гешүүнээр хэдэн дахин хунгагдаһан байгаа.

Эдэ бүгэдын ашаар тэрэ юрын зоной үргэмжэ дэмжэлгэдэ, үршөөл хайрада хүртэдэг байгаа бшуу. Теэд энээнэ үлүү юун байха гэшэб?!

1992 ондо наһанайнгаа амаралтада гарахадаашье, тэрэ гараа хабсараад, минн хуужа шадгагүй - 2000 оной үүл болотор МВД-гэй поликлиникэдэ врач-статистигаар хүдэлжэ, баян дүй дүршлөө залуу нүхэдтөө дамжуулдаг байһан юм.

Ажалайн алдар габьяае Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнэнэн байна. Тийгээ Цыден-Дамба Эрдынеевич олон медалаар, Бурядай АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар хэдэн дахин шагнагдаһан. «Буряад Республикын габьяата врач» гэнэн хүндэтгэ нэрэ зэргэ тэрээнэ олгогдонхой.

16 жэлдэ хамта хүдэлхэн Бурядай АССР-эй элүүрье хамгаалгын

дээшлүүлдэг байгаа, - гэжэ 1971-1986 онуудта онкологическа диспансэрэй таагы даагшаар хүдэлхэн медицин эрдэмэй кандидат Минжур Очирович Дугаржапов урма баяртайгаар хөөрэнэ.

Буряад Республикын Медицинын түүхшэдэй эрдэмэй бүлгэмэй түрүүлэгшэ, Бурядай арадай врач, Росийн Федерацийн габьяата врач, түүхын эрдэмэй кандидат Дашидондок Бальжитович Батоев иигээ дурсана:

- 1967 онһоо би хотын, республикын архивуудта хуужа, хуушанай саарһа дансанууды онгилжо эхилэ хэм. Тийхэдэ Бурядай Элүүрье хамгаалгын министрствын хүтэлбэриһөө тусхай бэшгэ саарһа абаха ёһотой болобо. Зүбшөөл абахын тула Цыден-Дамба Эрдынеевичтэ ороо хэм. Тэрэ хайшааб даа гаража ошоод, министрствынгээ тусхай саарһан дээрэ барлагдаһан зүбшөөл асаржа үгөө хэн. Тэрэ гэнэнэ хойшо эрдэмэй бэдэрэгэнүүднэ эхилхэн юм даа. Амаралтынгаа үедэ али бүхы хэрэгээр Эрхүү, Шэтэ, Томск, Москва, Ленинград, Эстони ошохо болоходоо, Цыден-Дамба Эрдынеевичтэ хандахадани, шухала хэрэгтэй саарһа бэлдэжэ үгэдэг хэн. Эдэ бүгэдын түлөө мүнөөшье баяртайгаар ханажа ябадагби.

НАЯН НАНАН. Буряад ороной Улад зоной элүүрье хамгаалгын эдэбхитэн, эмхидхэлшэ Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеев мүнөө мэндэ ябаа һаа, наһанайнгаа энэ шатада хүржэ ябахал нааб даа. Теэд бурханай табисуураар хэмнэжэ үгтэнэн наһанһаа холо ошохо бэшшэ даа. Ц.Д.Э.Эрдынеевтэнэй бүлье эмшэлэгшэдэй бүлэ гэдэ, зүйтэй ха. Туяна басаганинь Москвагай 59-дэхи поликлиникын физиотерапевтическа таагы даагшаар хүдэлнэ. Бадара хүргэниинь врач-хирург юм. Хоёр үхибүүтэй. Арюнань - РУДН-ын медицинскэ таагай оюутан, Цырен хубүүниинь экономист, мүнөө тэрэ Балтийн флотто «Василий Татищев» гэжэ корабль дээрэ алба хэнэ. Дамдин хубүүнэйнь басаган Сурана ВСГТУ-да хурадаг. Эрдынеевтэнэй одхон хубүүн Жамьян врач-невропатолог, МВД-гэй майор. Холодоо ээмынь нэнгэжэ, гарынь дүнгэжэ, бата найдамтай түшэг тулгууринь болодог байһан наһанайн нүхэр - Росийн Федерацийн арадай хуралсалай отличник Дарима Жамьяновна али бүхы юумэ досоогоо багтааха уян зөөлөн сэдхэлтэй, хайхан ханаатай, олон үггүй хүн юм. Тэрэ эбтэй зетэй бүлынгөө заяашань боложо, гал гуламтаа нангинаар сахижа ябанал даа.

Наһанайнгаа 30 жэлье Буряад ороной улад зоной элүүрье хамгаалгын эдэбхитэй эмхидхэлшэ ябаһан Цыден-Дамба Эрдынеевич Эрдынеевэй наһанай нүхэр Дарима Жамьяновна, Туяна басаганинь, Жамьян хубүүниинь республикын Элүүрье хамгаалгын министрствын, Эрдэмэй-медицинскэ номой сангай харгалзалга дэмжэлгээр «Эрдынеев Цыден-Дамба Эрдынеевич» гэнэн дурсалга - дурасхаалай ном эдэ үдэрнүүдтэ хэблүүлэн гаргуулба. Тийн наһанайн нүхэр, үхибүүдын, түрэлхидын Цыден-Дамба Эрдынеевичэй 80 жэлэй ойдо, һая хэблэгдэжэ гараһан номтойнь танилсалгада зорюулагдаһан сайлалга Агын тойрогой Түлөөлэгтэ эхмин байһан соо эмхидхээд, үетэн нүхэдын, нютагайхидынь суглуулжа, дурасхаалынь ёһолон хүндэлбэ.

Бата-Мүнхэ ЖИГЖИТОВ, журналист.

Бурядай Элүүрье хамгаалгын министрствын аппаратай хүдэлмэрлэгшэд А.Х.Альхеев, Ц.Д.Э.Эрдынеев, В.М.Маланов, В.В.Балдынов, Н.М.Старков (1979 он).

Энэ үндэр тушаалда дэбжүүлэгдэмээрээ, Цыден-Дамба Эрдынеевич эсшэ сусагагүй эршэ хүсэтэй, эмхидхэхэ бэлиг шадбаритай, ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй, зориг түгэс байһан дээрэнэ республикыгаа хүн зондо эмшэлгын туһаламжа үзүүлэлгы эрид хайжарууһан, үбшэнүүдые элирүүлэн тайлбарилгын ба эмшэлэлгын шэнэ, түрүү оюол аргууды врачнуудай ажал ябуулгада нэбтэрүүлэн, нютаг нютагуудтахи эмшэлэлгын эмхи зургаануудта эмхидхэлэй-методическа туһа хүргэлгын хэмжээ дээшлүүлэн, интерн гараха талаар врачнууды бэлдэлгын 1969 онһоо эхилхэн хүдэлмэрийн хайжарууһан байгаа.

Эрдэм шудалха шунал абьяасынь, Эхэ орондоо, арад зондоо шадал һаа ехэ аша туһа асарха эрмэлзэлын тэрэниэ мэргэжэл шадбарья дээшлүүлхэ талаар саг үргэлжэ хүдэлхынь баадахадаг хэн. Тийгээ Ц.Д. Эрдынеев Врачнуудай мэргэжэл дээшлүүлгын Ленинэй орденотой түбэй институттай дэргэдэ элүүрье хамгаалга хэрэгы эмхидхэхэ талаар дүрбэ харын курса 1967 ондо дүүргээ бэлэй.

ПАРТИИН ОБКОМОЙ Бюрогой Шииндхэбээр Ц.Д.Э.Эрдынеев элүүрье хамгаалгын министрэй орлогшо байһанаа 1979 онһоо республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министрствын медицинскэ таагай даргаар табигдаа хэн. Тийн 13 жэл соо МВД-гэй медицинскэ албанин хүтэлбэрлэхдөө, элүүрье хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрийн гүнзэгыгөөр шэнжэлдэг, тэдэниэ саашадан хайжаруулгын зорилго түсбүүдые хараалжа шаддаг, мэргэжэлтэды хурган бэлдэлгэдэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг бэлэй.

Эдэ бүгэдэнһөө гадна, МВД-гэй хүдэлмэрлэгшэдэй 75 орогой больницы Үдын урда бээдэ барюулан байгаа. Үшөө тийхэдэ дүршэл шадбаритай, үргэн эрдэм мэдэсэтэй мэргэжэлтэдээр, врачнуудаар министрствын медицинскэ албанын поликлиникэ болон больницы түгэс хангаха талаар бүхы хүсэ шадлаа, мэргэжэл шадбарья, эрдэм мэдэсээ, эдэбхи үүсхэлээ сүм элсүүлэн зоруулдаг хэн.

министр Любовь Дансарановна Мадыева ингэжэ хэлэнэ:

- Бидэ тэрэниэ Дамба Эрдынеевич гэжэ нэрлэдэг хэмди. Тэрэ хүнүүдтэ онсо өөрын хандасатай бэлэй. Тэдэнэртэ албан гуримаар, нүхэд ёһоор хандадаг байгаа. Тэрэ тон харюусалгатай, эмхидхэхэ бэлиг шадбаритай хүн юм хэн. Дамба Эрдынеевич энэрхы сэдхэлтэй, урин зулгы, согтой хүхюун, үнэн сэхэ зантай хүн, түбшэн даруу, эрилтэ ехэтэй хүтэлбэрлэгшэ байһан гэшэ. Буряад ороной элүүрье хамгаалгын хэрэгтэ горитой хубитаяа орууһан найдамтай нүхэр, элитэ ехэ эмхидхэлшэ байгаа гэнэн хайхан дурасхаал сэдхэлдэмнай үлэнхэй.

- Би аха нүхэдһөө, тусхайлбал, Альберт Гомбожаповичаа, Цыден-Дамба Эрдынеевичтэ, Митаб Гармаевичаа ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ абаһанби. Минни ажаллажа байха үедэ республикын онкодиспансэрэй радиологийн таагта тодхогдон табигдаһан аппарата, түхээрлэг хэрэгсэлүүд мүнөө болотор хүдэлдэг юм. Манай таагта ажалладаг бүхы врачнууд Москва, Ленинград, Киев хотонуудай түбэй баазануудта мэргэжэлэ

Дамбинима ЦЫРЕНДАШИЕВ

БУРЯАД-МОНГОЛ АРАДАЙ БОРО АРГА

(Үргэлжлэл. Эхинийн августын 11-нэй дугаарта).

Буряадай саашанхи түүхы - Бальжан хатание дахажа, мүнөө байгша нютагаа ерһыень хүн бүхэн хайн мэдэхэ ёһотой. Энээн тухай бэшэж, уншагдаа шалаахагуйе бодоод, юундэ «буряад боро арга» гэжэ эхилһэн аад, буруу тээшэе хадууршоо юмбид гэхэдэ, хори буряадууд иигэжэ тэнэжэ, түнхэлжэ ябахадаа, элдэб янзын соёлтой, ондоо хүгжэлтэй зоной дундуур хабидалдахадаа, эдээнһээ элдэб янзын дүй дүршэлдэ, арга оньһондо һураһаниинь дамжаггүй. Тэдээнэй тоодо бээ аргалха олон янзын дом арга мэдэхэ болоо.

Буряад арадай дом арга гэшэ ехэ үргэн. Энээн соонь элдэб ханагдаагүй юмэнүүд олон юм. Гэдэһээ зангирха (заворот кишок) гэдэг угаашье аймшагтай үбшэн, хирургын гараа хүргөөгүйдэ эдгэхэгүй юм. Тиэхэдэнь буряадууд дээһэн мушхамалдаа долоон һүбэрхэй зангилаа уяад, тэрээн дээрээ гэдэһээрээ тээнгилдэһэн үбшэнтэнөө шангаар дорьбоохое, мушхамалайнгаа үзүүрһээ угзархадань, нэгэ эршэн гэгтэ тайлдаад, дуг гээд дугтаржархиха. Иигэжэ долоо дахин дорьбөөхондонь, гэдэһэн зангилааһаа халажа, байрадаа ородог хэн ха. Долоо дом арга гэдэгээр, долоон зангилаа уядаг байгаа.

Түргэн түүхэй түүдэг санхын хүрэхэдэ, шээһээ уугаад гаралсаха. Шээһээрээ шархыа шабаха, нюдөө угааха гэхэ мэтэ олон янзаар хэрэглэдэгыень мэдэнэбди. Үглөөнэй үлэн шүлһэн гэжэ бага сагын улайһан сайһанда ото хэрэглэгдэдэг хэн.

Нюдөө гамнаха, аргалхын түлөө элдэб янзын дом арга хэрэглэдэг байгаа. Үглөөнэй наранай мандалганаар хярын оройгоор бултайхадань, нюдөөрөө нара хараад хүзэглэхые оролдодог байһан юм. Үдэшлэн газраа гараад, огторгойн олон түмэн одо мүшэдые наранай гараха зүгһөө эхилээд, орохо зүг хүрэтэр бүхы мүшэдые адаглаха зуураа, Хурмаста тэнгэридэе заабол зальбарха. Алтан гадаһан, үүрэй Солбон, Сог мүшэндэ, Гурбан һогоон гэхэ мэтын томонууд, эли ялагар мүшэндэ тогтожо хүзэглэдэг заншалтай байгаа. Энэнь ганса нүдэндэ бэшэ, хүнэй тамир тэнхээ, бээын араншание үргэдэг гэхэ юм.

Маанингаа эрхин хуба толгойгоор нүдэнэйнгөө иргахад, үрэдэг заншал байха. Юрэнхыдөө, мааниа уншажа дүүргээд, иигэжэ байгаа хаа, муу бэшэ гэхэ аабза. Үшөө үглөөгүүр үлэн бээдэе амаяа сөбэр уһаар булхажа хаяад, байд гээд, хэлэнэйнгээ оройн хобол соохи шүлһые сөбэр долёобороороо абаад, нүдэндөө түрхихэдэ угаа туһатай.

Эльгээ эбэрхэдэе, мүн яһаа хухархадаа, эдэй хибэдэһе уудаг байгаа. Энэ дом аргын үнэхөөр туһатайе өөрынгөө хайн танил Дондогой Цэдэнжаб ахын жэшээ дээрэ мэдэнэб. Үнгэрэгшэ зуунай далаад гаран оной үеэр энэ үбгэжөөлэй эльгэн үбдэжэ, Шэтын онкодиспансертэ удаан хэбтээд, туһа гарахагүйдэнь, Зүдхэли нютагыень «найдалгүй» гээд, бусаажархиба. Хэншые

ОГТОРГОЙН ОДОДТО ЗАЛЬБАРХАДА ПАЙН

үхэхэ дурагүй, элдэб арга хурга бэдэрээд, эздээр аргалха гэжэ шийдээд ха. Хурил гэдэг урданай улаан ээд оложо, торгон хуурайгаар үрэжэ, хибэдэһе гаргаад, эдээнээрээ холижо эдидэг байба. Түрүүшээр шэмхэ шэмхээр аад, байһаар сабдуураар (эмэй халбагаар) эдидэг байба ха. Иигэжэ жаа жааханаар ууха тээслын барагдажа, томо хуурайгаар шэрүүн хибэдэһе элбэгээр гаргажа, бад байса хахад халбагаар энэ эздэе эдижэрхидэг болоходонь, хажуугаархидын: «Ехэдүүлнэ бэшэ гүт, ойлгогты, юрэдөө», - гэхэдэнь, - «Мүрын ганса, мүргэлын нэгэ», - гээд, өөрынхээрэ болобо. Тиигэһээр хахад жэлэй тушадэ һэргэжэ эхилбэ. Ябан эдэгэшоод, хожомын лаб арба гаран жэл буураяа сохижо, амиды мэндэ

ябаһан байха. Үшөө олзодо ханаархажэ, соёлой байшанай кочегараар хүдэлөө хэн.

Ганса энэ бэшэ, ээд хадаа боро аргада элдэб янзаар хэрэглэгдэдэг юм.

Пудаһан соо залхаг тогтоод, шуһанай дараса ехэ болодог. Тиэхэдэнь сарбуудаа, хүлэйнгөө шэлбэдэ ээд бугааг зүүхэдэ, туһатай гэлсэхэ байха. Урдандаа үхэһэн малайнгаа мяха эдихэдэ, ээд тогоон соо бусалгаха, үгышые хаа, ээд шанагаа бусалгаха. Иигэжэ мяхыа арюудхадэ байгаа.

Сээжын уйтархада, ханяахадаа ээд толи үбсүүндэе табидаг хэн. Ээд монедүүдые сабиргайдаа няажа, толгойнгоо үбшэн аргалдаг ёһо байдаг. Нялха хүүгэдэй хүйһэн түмбьжэ, юмэрхэйтэй болоходонь, урданай томо ээд таба мүнгэ хүйһэн дээрэнь няагаад уяжархөөд, эдэгэтерын ябуулха. Юрэнхы бээдэ туһатай гээд, урдандаа эдээр хэһэн гүсэ, шанага, тогоон, бамаа (кастрюля) ажабайдалдаа хэрэглэдэг хэн.

Сагаан мүнгэн амһарта элдэб янзын хоро дарадаг гээд, мүнгэлмэл модон аяга абаад ябадаг хэн. Бүри үни урдандаа хүн бүхэн аягаа эбэртэлээд ябадаг, ондоо хүнэй аягаһаа уудаггүй - нимэ, угаа зүб заншалаа орхиһон зон гээшэбди. Миний мэдэхын, гансал ламанар өөрын аягатай

ябадаг гуримтай бэлэй. Мүнөө тэрэмнайшые болинхой.

Ямаанай үлэн шээһэн хабдары аргалдаг.

Таба халаагай үндэһэ эдэшүүлээд (үдхэн хара сай шэнги болотор), торхируунай үндэһэнэй сагааниеень хээд, худхад уухадаа, эльгэнэй үбшэни (желтуха) аргална.

Урданай баряашанарай, бөөнэрэй үргэнөөр хэрэглэдэг дом арга хоньор, ямаагаар, заримдаа үхэрөөр ужаг удаанаар үбдэһэн хүни ородог байгаа.

Бөөрөө үбдэһэн хүндэ тэрэ малайнгаа бөөрэ табижа, эльгээ үбдэһэн хаань, эльгэ табижа гэхэ мэтээр аргалдаг байгаа.

«Сүүгэлэй дасан» гэгэн номһоо абтаба.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

(Үргэлжэлэл. Эхинийн августын 11-нэй дугаарта).

Ехэшые хүнүүд тогооной архи нэрээд, хаа-яа ямар нэгэн шалтагаанаар архидахадаа, үетэнтээ ханажа ябаһанаа сэдхэлэйнгээ ханатар хөөрэлдөөд, намдуухан ая бараад, тарадаг хэн ха.

Баһа дахин сугларжа, толгой заһалга гү, али дахин архиа эрхилхэ юмэн гэжэ байгаагүй. Энэ тэрэ эд зөөри, нэрэ хүндэ абахадаа, үхибүүнэй түрэхэдэ «угааха» гэхэ мэтэ байгаагүй. Энэ болбол архиншадай архи ууха олон «шалтагаанай» нэгэ аргань гэшэ.

Архи уухын түлөө зариман ямар юмэ хэнэгүйб даа! Хэды гоё, сөбэр сэхэ, сээсэ, уран шадмар, шуран хүн ябаһан аад, үдэрэй тодхороор энэ муухай үбшэней халдабарита хорхойе бээдэе шэнгээжэ, хүн бэшэ болоно бшуу. Хайран эхэ, эсэргынгээ нэрые, өөрынгөө нэрые ханаха янаб? Тэрэ «эрлиг могойн шүлһэ» нэгэ багаханаар уухын түлөө хэды шэнээн бээ доромжолно, энэ тэрэ хүнэй урда хойнонь ороно гэшэб!

Архи уудагууд булта муу зон бэшэ ааб даа. Олонхын алтан гартай хүнүүд байдаг. Юушые хэжэ шадахагүй хүнэй зарасань болоод, хахад «харын» түлөө гэр бүлээ, гэргэ, үхибүүдэе хаяжархөөд ябаһан хүни, нэгэ талаһаань, хайрламаар байдаг.

ЭРЬЮУЛЭЭД ҮЗЫТ УХААГАА

Архи гээшмэнай юун гэшэб? Аарса бозоор хэгдэһэн, Алим жэмсэхэ абтаһан, Алибаа бодосоор буйлуулһан Архи - эдээнэй дээжэ гээд, Арсалтагүгөөр хэлэнэ гүт? Тэрэшые тэрэл юм бээ... Тиибэшые бодоод үзэе.

Эртэ урданай саһаа Энэ эдээн тушаа Элдэб олон шүүмжэлнүүд Эгтээ хэлэгдэһэн байхагүй. «Азарга унаһан хүнэй Алань бардам, Архи уһан хүнэй Аманинь бардам» гээд, Арад аман үгэдөө Аргагүй зүбөөр хэлэнхэй. Архи гэшээ юун гэшээб? Абаад, хараад үзэе. Аманай алдад, Алибаа бэлин шэбшэг Архи уһан хүнөө Адхаржа, урдажа байдаг. Хоёрдохөөр - хохидол, Хулгай худал, Хуурмаг ябадал, Хунжагдаһан хуби заяан - Хуу баран эдэнэр - Хорото муухай эдээнһээл! Галта уһа харахадаа, Гайтай ехээр хүхидэг, Эжы, абаһаа үлүүгээр Эльгэндэе тэбэрэн ябадаг, Эрхим нүхэдһөө үлүүгээр Эжэлшэн тэрэнтэй ханилдаг. Харин тэрэнь юугээр Харюуень үгэдэг байгаа хаб? Эжы, абын ханаха Эрхэ тангил хүбүүд, Энээн тушаа нэгэ заа Эрьюулээд үзыт ухаагаа.

Л.НАМЖИЛОН.

Бурханай номдо эгээл түрүүшын эхин шатын нахил абахадаа, архи уухагуйе тангаргладаг. Бурханда үргэһэнэй хойно үлэһэн архи арюудхадгаад, аршаан шэнги болошодог. Тэрээнһээ зааханаар хүртэхэдэ, гэм гарахагүй, юундэб гэхэдэ, тэрэней хоронь бурханай ном уншахадаа үгы болохо ёһотой бшуу.

ЗОЛОТЫЕ ЧЕТКИ

Словарь с комментариями

** Все знают о последствиях алкоголя, но мало кто воздерживается от его употребления. Алкоголь полностью трансформирует наш ум, пресекая всякую возможность духовного совершенствования. В наше время, к сожалению, люди, даже интересующиеся проблемами духовности, пьют, курят, употребляют наркотики. Первоначально алкоголь был изомовлен царем демонов специально для увеличения грехов человека. Он состоит из 9 ядов, в числе которых мозг свирепого льва, слюна бешеной собаки, жало ядовитой змеи, мед злой пчелы, пена из пасти бешеного слона, трупное мясо, зрачок волка, пожиряющего мертвецов, костный мозг девяти демонических плясунов, утробная кровь женщины-демоницы. Пьяный человек обретает все эти девять качества яда.*

Однако у бурят еще с давних времен существовали разного рода ограничения, особые правила употребления этого напитка. Так, наши предки оставили нам такое завещание. «Когда тебе исполнится сорок лет, ты только попробуй его на вкус, когда пятьдесят - сделай осторожный глоток, когда шестьдесят - прими в радость». Таким образом, здесь необходимо отметить два момента: первое - нигде нет слова «пей», что сразу же настораживает человека, что водка это - не молоко или вода, что мы пьем без ограничения и опаски; второе - здесь речи нет о тех, кому нет сорока лет - значит до сорока лет наши предки вообще не употребляли его. У древних монголов, еще во времена Хабул хана были

очень строгие антиалкогольные ограничения. Так, нельзя было до сорока лет даже подносить ко рту, то же самое, если у тебя не посеребрило виски, то же, если у тебя еще нет внука и т.д. Особенно строгие предписания предназначались сановникам и священнослужителям. Это и понятно, ведь дацаны в ту пору были почти единственным очагом просвещения, местом, где страдающие люди могли получить моральную поддержку и спокойствие, когда ученый лама, погадав на косточках, посмотрев в сутры, выявлял причину их страданий и оказывал помощь. Ламы различаются по трем степеням посвящения: гэлун, гэлунла и банди. Гэлун следует 253 правилам, гэлун - 36, банди - 9. И каждое правило должно соблюдаться неукоснительно в соответствии с вероучением. Так, в 18 веке если выпьет вино гэлун, то его штрафовали на 3 взрослых коня, если то же гэлун, то на 2 коня, а если банди - то на 1 коня. В 19 веке законы ужесточились: так, если выпьет вино гэлун, то он платил штраф уже 9-ю взрослыми конями, если так же гэлун, то 5 коней, а если банди, то 3 коня отдавал на штраф.

А у хори-бурят существовали такие правила: если кто из лам выпьет вино, то за первый раз должен внести в казну дацана 1 рубль серебром и 500 раз обойти храм с молитвой. За выпивку второй раз заставляли совершить то же в двойном размере. За третий раз - в соответствии со статьей 45 его передавали светскому ведомству. Раньше буряты строго соблюдали правила «преемственности» поколений - т.е. младшие

уважали старших, пусть даже совершенно незнакомых людей, а старшие, где бы они не находились, всегда жалели младших, оказывали им помощь. Но при этом дело никогда не доходило до «панибратства», было немисливо садиться за один стол с детьми или с молодежью, а уж тем более предлагать молодым водку. А молодые люди избегали показываться взрослым в выпившем состоянии. На больших праздниках каждый гулял с людьми только своего возраста. Люди в ту пору даже не слышали, что такое «похмелье» или «обмывание» удачной покупки, выгодной сделки и т.п.

Арюудхалай гарни. Буряад хэлэндэ гоё юумые тэмдэглэһэн «сэбэр», «хайхан», «арюун» гэжэ байгаад үгэнүүд бии. Эдэ бүхы үгэнүүд хүнэй нэгэ юумые газра талаһаань хараад лэ, гоёшоһон, хайхашаһание тэмдэглэнэ ха юм даа. Гэбэшые юумэн досоодо шанараараа бузартай байжа болохо бшуу. Жэшэнь, гудамжаар ябажа ябатартнай урдатнай шэбшэнэ малгай хэбтэнэ гэшэ. Та тэрэни гартаа абаад, «олоһон хүнэй олзо» гэжэ хэлээд, гэртээ асарбат. Хүйтэндэ ябахадаа, тэрэ малгайгаа үмдөөд, зохидоор таараһандань ехэ урматай, мүнгэ гаргашалангуй, дулахан малгайтай болоһондоо шаданай хэбэртэй ябана хат. Гэбэшые нэгэ хэдэн саг үнгэрхэдэ, юундэб даа толгойтной үбдэдэг болобо гэшэ. Эмшэндэ хандажа, эм арга хүүлэхэдэше туһа болохо юумэн үгы.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

Хари гүрэнэй эрхэтэд - Буряад орондо

ГАСТАРБАЙТЕРНУУД РОССИ ГҮРЭН РУУ ЯМАР УШАР ҺАА ТЭГҮҮЛНЭБ?

Таджик Джафар Улаан-Үдэдэ хүдэлнэ. Нютагтаа тэрэ табан хүүгэдээ, намгаяа үлээнхэй. Тэрэ хүлһээ бушхатар хара ажал хээд, Буряадта олоһон салингаа гэртээ эльгээжэ, үмсын хүдөө ажахыгаа һэргээхэ түсэбтэй. Тэрэнь хэр бүтэхэб?

НЭГЭ ХҮНЭЙ ХУБИ ЗАЯАН

Таджикстан - үгытэй ядуу гүрэн. Экономикын хүгжэлтын талаар Дунда Азиин шэнэ гүрэнүүдтэй зэргэсүүлхэдэ, тон хэсүү байдалтай. Анханшье совет гүрэнэй үедэ союзна республикануудай дунда ниитын-экономическа хүгжэлтын талаар тулюур байдалтай бэлэй. Үнгэрэгшэ дайн, зоной хосоролго Таджикстанай экономикадо нилээд ехэ хаад үзүүлээ. Иигэжэ Росси дотор Дунда Азиин нүүдэлшэдэй тоо олошороо. Буряад орон руу һүүлшын жэлнүүдтэ таджик, узбек яһатанай зон олон болонхой. Тэдэ республика дотор түбхинөөд үлэшэнэ.

Буряад Республикын зарим үндэһэтэнгүүд (2002 оной Бүхэроссиин зоной тоо бүридхэлөөр, энэ жэлэй тоо бүридхэлэй дүнгүүд согсологдоодүй)

Республикын бүхы зон	981238	буряадууд	272910
ородууд	665512	татарнууд	8189
сойодууд	2739	армянууд	2165
эвенкнүүд	2334	азербайджанцууд	1674
чувашууд	864	узбегүүд	596
киргизүүд	507	таджикууд	251

(Бурятстадай мэдээсэлээр).

Джафар гэжэ нэрэтэй узбек Таджикстанһаа хэдэн жэлэй саада тээ Москва хүдэлхээ эрээ. Москваһаа Буряад нютаг руу эрээ. Таджикстанай эрхэтэн барилгын ажалда хүдэлжэ, хара бүхэндэ хүүгэдтээ, һамгандаа салингаа эльгээнэ. Нютагтаа Джафар 20 гектар талмай дээрэ хлопок таридаг юм. Трактортай, бага сага техникэтэй болонхой. Эндэ олоһон мүнгөөрөө тэрэ үмсын хашаа хорёогоо бодхооно. Хэдэн толгой малтай.

- Хүдөө нютагай таджигууд үхэр, хони үдхэдэг. Бэрхэ, шадалтай зон хони олоор барина. Нэгэ хонин 100 долларто. Олонхи зон үмсэдөө саад, огород, хлопого таридаг юм, - гээд, Джафар хөөрэнэ.

20 гектар талмайһаа хлопогой баян ургаса суглуулха гэшэ тон бэрхэтэй хэрэг. Намартаа хари гүрэнэйхид хлопок худалдажа абыхаяа ердэг заншалтай. Центнер ургаса 700 долларой. Заримдаа олоһоноо наймаашадта хахадшье сэнгээрнь үгэхэ ушар тохёолдодог гээд Джафар уйдана.

Тиин байтараа:
- Манай нютагта апельсин, мандарин, бананһаа бэшэ бүхы алим жэмэс бии, - гээд, нютагаа магтаад абана.

Виноград болон бусад алим жэмэс тарижа, баян ургаса абыхань баһал бэрхэтэй. Гүрэн хүдөө ажалшадтаа тэдхэмжэ багаар хэнэ. Тэрэнь булта зондо хүртэнэгүй. Тиимэһээ таджигууд Росси гүрэн руу олоор нүүжэ ерэнхэй. Нютагтаа модо хараагүй барилгашад мүнөө шэнэ хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй болонхой. Ажамидархын тула тэдэ ямаршье ажалһаа арсахгүй.

ОЛОН ХҮҮГЭД ХЭРЭГГҮЙ

2010 ондо Таджикстанай парламент «Репродуктивна элүүрые хамгаалга» гэхэн хуули баталан абahan юм. Шэнэ документээр хүүгэдэй нарайлалга засагай анхаралда абтаа.

- Манай гүрэндэ һая түбхинэнэн айл бүхэн хоёрһоо үлүү хүүгэдтэй болохо ёһогүй, - гээд Джафар тэмдэглэнэ.

Пүүлшын арбаад жэлнүүдтэ гүрэн доторхи зоной тоо 5,5 миллионһоо 6,25 миллион хүрэтэр ургаа. Хүдөөгэй зон олон үхибүүтэй болоо. Жэшээлбэл, энэл болзор соогоо хүдөө ажахын зоной тоо 3 миллионһоо 4 миллион үлүүтэй болоо. Тиин гүрэн доторхи ВВП (валова доторой үйлэдбэри) 4 миллиард сомониһоо 1 миллиард хүрэтэр унаа. Таджикстанай экономика хүгжэнгүй тогтошоо.

*Үгын тобишо тайлбари:
Сомони – Таджикстанай мүнгэнэй единица.*

Уласхоорондын зарим эмхинүүдэй мэдээсэлээр, Таджикстанай 6,25 миллион ажаһуугшадһаа 2 миллионинь тон тулюур ажабайдалтай. Бүхыдөө гүрэнэй 80 процент зон үгытэй юм. Тиимэһээ гүрэн доторхи бүлэнүүд хоёрхон лэ хүүгэдтэй болохо аргатай.

Хажуугаарнь хүдөө ажахын хүгжэлтэ тон тулюур. Бороо, мүндэр, ган гасуур тохёолдоно. Ургасаар тулюур жэлдэ эдэе хоолой үйлэдбэрийн сэн ехээр дээшлэнэ. Мүнөөдэр гүрэн Росси, Казахстанһаа орооно худалдажа абана. Хүдөө ажахын хүдэлмэрээ эхэнэрнүүд, үхибүүд ябуулна. Тиин үнгэрэгшэ һүүлшын тоо бүридхэлөөр хүдөө нютагта 74,4 процент таджигууд ажаһуугаа.

Гүрэн доторой засагай дунда коррупци улам хүгжөө. Тиимэһээ хари гүрэнһөө буһан тэдхэмжэ жиирэй зон хүрэтэр дамжуулагданагүй гээд зарим мэдээсэлнүүд дуулгана.

2009 оной майн хуушаар Таджикстанай президент Рахмон шэнэ тогтоол баталаа. Тэрээгээр гүрэн доторхи хлопогой ажахынууд уринүүдһээ һалгаагдаа. 500 миллион долларой үри сугларһан байгаа. Иимэ үйлэ хэрэг Таджикстанай банкнуудай һалбариде кризис асархаар. Тиин хлопок үйлэдбэрилдэг ажахынууд мүнөө хүрэтэр тулюур байдалтай. Гектар хлопок 700 долларой болоно. Тиин гансал 800 долларой гаргаша газар элдүүрилгэдэ гаргашалагдана. Олзонь хаанаб?

Тэрэнэй хажуугаар гүрэнэй хүгжэлтэдэ хара тамхинай наймаан һаад үзүүлнэ. Афганистанһаа наркотрафикар хүндэ шанарай хара тамхин ехэ-ехэ партинуудаар эльгээгдэнэ. Хара тамхи наймаалагшад баригдаашье һаа, долоон

райнгаа паспортна таһаг руу хандажа, айлшанаа бүридхэлдэ оруулха хэрэгтэй. Россиин Федерациин Правительство хари гүрэнэй эрхэтэдтэ богони сагай квото үгэдэг болоо. Нёдондо жэл 1000 иимэ квото республикада үгтөө, мүнөө жэл – 800. Тэрээгээр нүүдэлшэн гурбан жэлэй болзор соо Росси дотор ажаһууа болоно.

Ажал хэхэ дуратайшуул федеральна хууляар патентдэ хүртэхэ аргатай. Буряад Республика доторхи УФМС-эй ажалай нүүдэлэй асуудалнуудай талаар таһаг руу жэл соо 5 мянган хари гүрэнэй эрхэтэд хандаа. Иимэ документээр ажаллаха дуратай зоной дунда Узбекистанай эрхэтэд олон. Тэдэнэртэ 2740 патент үгтөө. Киргизийн 576 хүн иимэ документ хэрэглээ. 162 армянуудта тус документ үгтөө. Тэдэ булта

Эхэнэрнүүд, үхибүүд Таджикстандаа үлэнхэй

хоног соо түрмэдэ хаягдаад, афган эзэдээрээ сүлөөлэгдэнэ. Тиигэжэ Джафар мэдэһэнээ хэлээ.

даа барилганууд дээрэ хүдэлнэ. Тус патентын хэрэглэгдэжэ эхилһээр, республикын бюджет руу 9 миллион түхэригэй налог дамжуулагдаа. Иимэ документ миграционно албанһаа абажа болоно.

Мүнөөдэр республика дотор суг хамта 18 911 хари гүрэнэй эрхэтэд ажаһууна гээд Буряад Республикын УФМС мэдээсэнэ.

Янжама ЖАПОВА.
Авторай фото-зурагууд.

ГҮРЭНЭЙ ДҮҮМЭДЭ ШЭНЭ ХУУЛИ БАТАЛАГДАНА

Таджикстанда болоһон байлдаанда хабаадагшадта «ветеран» гэхэн нэрэ зэргэ олгогдохо

Ветерануудай асуудалнуудай талаар Гүрэнэй Дүүмын Комитет «Ветеранууд тухай» («О ветеранах») гэхэн федеральна хуулида шэнэ нэмэлтэнүүдые оруулха түсэбтэй. Хуулида түлэбэй гүрүүшын уншалгань июнь соо үнгэрөө. Шэнэ түлэбөөр, 1992 оной сентябрьһаа эхилээд, ноябрь хүрэтэр, тиин 1993 оной февральһаа 1997 оной декабрь хүрэтэр болоһон байлдаанда хабаадагшадта «дайшалхы үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадаһан ветеран» гэжэ нэрэ зүүлгэгдэхэ. Энээн тушаа Гүрэнэй Дүүмын депутат, Таджикстанай парламенттай харилсаа ябуулдаг депутатска бүлэгэй координатор Василий Кузнецов хэлээ.

Шэнэ хуулийн баталагдабал, 2012 оной

январийн 1-һээ хүсэндөө орохо. Россиин 23 мянган зондо документ зорюулагдана. Хуулийн бэлүүлгэдэ 719 миллион түхэриг хэрэгтэй болохо. Правительствын мэдээсэлээр, Таджикстанда болоһон үйлэ хэрэгүүдтэ 33,6 мянган Россиин эрхэтэд хабаадалсаа. Тэдэнэй хахадынь шахуу ветеранай үнэмшэлгэтэй болонхой. Тэдэ Афганистанда, Хойто-Кавказай региондо контртеррорис үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадалсаһан байна. Таджикстанда болоһон байлдаанда 302 сэрэгшэд баатарлигаа харуулһаар, эрэлхэг зоригтойгоор унаа, 384-ниинь хүндөөр шархатаа.

Янжама ЖАПОВА.

«Буряад үнэн» сониной 90 жэлэй ойдо

СЭНТЭЙЛ ДАА, СЭТГҮҮЛНҮҮДНАЙ

«БУРЯТИЯ» СОНИНУУДТАЙМНАЙ ТАНИЛСЫТ

(АВГУСТЫН 9-нэй, 10-най, 11-нэй, 12-ой, 13-най ДУГААРНУУД ТУХАЙ)

«Николай Дабавич Бадмаринчинов – «Бурятия» газетын редактор:

Н.Бадмаринчинов

- «Единая Россия» партиин Буряад Республикадахи эмхидээ Россин Гүрэнэй

Дүүмын хунгалтада кандидадуудые шэлэлгын туршахи хунгалта (праймериз), - үнгэрэгшэ долоон хоногой, тийһээ тийтэрээ бүхы август харын гол үйлэ хэрэгын болобо хаш. Тийн «Бурятия» сониной августын 9-нэй дугаарай 1-дэхи нюурта

Сэлэнгын районой түб Гусиноозерск хотодо болоһон туршахи хунгалта тухай Д.Эрдынеевэй тэмдэглэл толилогдобо. Эндэ Президент Вячеслав Наговицын бусаднаа холо булюу дуунууде абажа гараһан байна. Тэрэнэй удаа «Единая Россия» партиин «Залуу гвардин» ударидагша, Улаан-Удын горсоведэй депутат Юлия Гыпылова, Сэлэнгын районой захиргаанай хүтэлбэрлэгшэ Вячеслав Цыбикжапов, Россиин Пенсионно жасын ангиин эрхилэгшэ Евгений Ханхалаев, «Метрополь» компаниин президент Михаил Слипенчук гэгшэд хууринууде эзэлэ. Республика дотор долоон газарта болоһон туршахи хунгалтын дүнгүүдээр В.Наговицын, М.Слипенчук, М.Гершевич эгээл олон дуунууде абаа. Харин

мүнөөнэй Дүүмэдэ хуудас Василий Кузнецов Владимир Матханов хоёр энэ жэлэй хунгалтаһаа кандидатурануудаа хурягаа. Тийхэдэнь В.Наговицын, М.Гершевич хунгалтада оролсобоше, Дүүмэдэ орохо ханалгүйн ойлгосотой, хуушан тушаалнуудтаа үлэхэ. Тиймэхээ Михаил Слипенчук Юлия Гыпылова хоёр Дүүмэдэ орохо бодото арга боломжотой болобо.

«Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай гендиректор, ахамад редактор Эрдэм Дагбасев туршахи хунгалтада оролсоһон 43 хүнэй дунда 13-дахи хуури эзэлэ.

Долоон хоногой бусад дугаарнуудта гараһан материалнууд сооһоо тэмдэглэмээр гээбэл, Исай Калашниковай 80 жэлэй ойдо зоруулагданан

Л.Щетининагай, А.Богдановагай статьянууд (августын 10), Хамба лама Дамба Аюшеевэй Усть-Орда хууринда бодхоогдоһон дасанай арамнайда зарлан тухай мэдээсэл (августын 10), Загарайн Асагадтахи «Талын нүүдэлшэн», «Хотогор», «Асагадай гол» гэхэн комплекснууд, Ахын аймагай «Гэсэрэй зүргэ» гэхэн аяншалгын маршрут тухай Людмила Очировагай статьянууд (августын 11), мүн Хитадһаа, хилын саанахи бусад ороноудһаа асарагданан, манай орондоше ургуулагданан хорото бодосуудаар дүүрэн овошнууд (генномодифицированная продукция) тухай газетын тусхай корреспондент Иван Жбановай «Невидимый фронт» гэхэн шэнжэлхы статья (августын 12) онсо хонирхолтой гэжэ тобшолоё.

Газетыннай индекс: үдэр бүрийн «Бурятия» газетын – 50908, харин «Бурятия-7» газетын – 50905. Хүндэтэ уншагшад, захил газетэнүүдтэмнай хэхээ яарыт!

Д. Цыбикова, Б.Бальжинмаев

Бадма Батомункуевич Бальжинмаев – номой хэблэлэй таһагай редактор, Дарима Цыренванчикова Цыбикова – энэл таһагай менеджер:

- Уншагшадтаймнай анхарал татаһан олон ном манай таһагаар хэблэгдэдэг юм. Нёдондо декабрь харын эхээр эмхидхэгдэһэн «Жэлэй эрхим ном» гэхэн XV юбилейнэ регионууд хоорондын салон дээрэ Борис Сыреновэй «Дархан соло» гэхэн ном «Лучшая книга года» гэхэн номинацида илаһан байна. Тийхэдэ хэблэлэймнай байшан «За активное участие в мероприятиях XV Книжного салона и широкий ассортимент национальной литературы, пред-

ставленной на XV Книжном салоне» гэхэн дипломдо хүртөө һэн. Байгша ондо Ардан Ангархаевай «Небо и земля», Д.Д.Ошоровой «Багшын нэрэ мүнхэ», Самбу Норжимаевай «Үнгэрһэн наһан зүүдэншүү», Дамбинима Гунзыновой «Буурал тоонто Хөөрхэмни», Б.С.Содномовой «Автобиография: записи» гэхэн номууд манай таһагаар барлагдажа, уншагшадтаймнай хонирхол татана. Паяар Д.Н.Г.Дамдиновой «Хидан монголой хамнигадай отог» гэхэн номын гараха юм. Тийхэдэ «Морин хуур», «Вершины» журналнууднай барлагдаба. Эдэ нонин номууде гаргаһан авторнуудта хандажа, худалдан абыт гэжэ ханданабди. Номуудаа хэблэхээ ханаһан зондо манда хандыт гэжэ урялланабди.

ҺОНИРХУУЛХА НОМУУД ОЛОН

«Юһэн тугай хүлдэ» гэхэн конкурсын лауреат

«ИЗВЕСТИЯ» СОНИНОЙ ВЕТЕРАНТАЙ УУЛЗАЛГА

Паяхан «Буряад үнэн» Хэблэлэймнай байшанда Москвагай бэлигтэй журналистнуудтай – газетын ажалда 50 жэлээ зоруулһан, СССР гүрэндөө аргагүй мэдээжэ байһан «Известия» газетын бэшгүүдэй таһагые даагша, суута журналист, Захаамин тоонтокой Римма Романовна Озерская, «Бурятия» газетыннай собкорр Роза Константиновна Булытова гэгшэдтэй, эрдэмэй кандидат Энгельсина Очировна Доболова, Роза Константиновнагай дүү, хими үзэдэг эрдэмтэ Клара Константиновна гэгшэдтэй нонин, удха түгэлдэр уулзалга эмхидхэгдэ. Байшангайманай генеральна директор, ахамад редактор Э.Д.Дагбаев эндэ сугларһан редакцингаа хүтэлбэрлэгшэдтэй, журналистнуудтай айлшадаа танилсуулба.

- Захааминда, урданайхар хэлэбэл, Городогто нургууля дүүргэһэн 11 хүнэй бидэ хоёрын аяар холын Москва хурахаа 6 сүүдхэ соо поездоор ябаа һэмди. Тийгэжэ гүлмэр залуухан, юмэ хайн мэдэхгүй би Москвагай университетэ журналистикын факультетэ орожо, суута һүүлдэнь болоһон А.И.Аджубейтэй, Р.Н.Хрущевтай (Н.С.Хрушевой басаган) 5 жэл соо хураха хуби заяатай, золтой байгаа. Суг хураһан Михаил Озерскийтай хуби заяагаа ниилүүлжэ, багахан сайлалга-

Р. Озерская

түрээ хээд, үбгэнэйнгөө хүдэлжэ байһан Шэтэдэ 10 жэл ажаллаабди, 2 басагадтаяа (4-тэй,

8-тай хоёр) Москвагаа бусаабди. Тусхайта корреспондентээр хүдэлдэг нүхэрэйнгөө (1 жэл болоод, эндэ наһа бараа) ажалладаг «Известидэ» орожо, ехэ хайн коллективтэй 25 жэл хүдэлөөб. Элдэб уршагтай үзэгдэлнүүдтэй (Хитадай газетын агент гүүлээб) ушарбашы, ходоодоо ямаршые сагта суг хураһан зонтоёо нүхэд зандаа үлөөбди... 130 хүниие нэгэдүүлдэг «Известингээ» Ветерануудай советэй түрүүлэгшэ мүнөө байһандаа омогорхоноб, баярланаб. Намае дэмжэһэн, бэшэһэн «Үнэнэйхидтээ», «Бурятия» газетын дарганарта, нютагайнгаа басагадта – редактор, поэт Галина Ханду-

евна Дашеева-Базаржапова, Энгельсина Очировна Доболова «Пламень багульника» гэхэн нэрэтэйгээр нам тухай очерк гаргаһандатнай баясааб. Түрэл республикынгаа 50 жэлэй оёе бэшэжэ, оло дахин Буряад орон, бэлигтэй ажалшад тухайгаа бэшэһэндээ баяртайб. Бэрхэ зонтой – Лев Толкунов, Олег Верапов, Эраст Галумов, бусадтай хүдэлһэндөө, мүнөөшье харилсажа байһандаа жаргалтайб. Эдэ номууде бэлэг болгон, Тандаа баринаб, - гэжэ һонёор хөөрһэн Римма Романовна «Известия» газетынгээ түүхэ, ажал тухай нонин номуудаа хэблэлэймнай байшангайхидта бэлэглэбэ.

«Юһэн тугай хүлдэ» гэхэн конкурсыннай «Выходцы из Бурятии и мировое сообщество» гэхэн номинацияар («Пламень багульника» гэхэн статья) илаһан, тус конкурсманай лауреат болоһон, бүхы Росси соомнай мэдээжэ болоһон суута журналист Р.П.Озерскаяда республикыманай Правительствын тусхай комитетдээ энэл үдэр дамжуулагданан Буряад литература шэнжэлэгын трилоги – ном бэлэг болгон, баярай оршон байдалда барюулагдаба.

350 жэлэй ойн баярта жэлдэ мандаа айлшалһан бэлигтэй нютагаархидтаа ута наһа, удаан жаргал, зохёохы ульһа, абыас бэлиг гендиректор Э.Д.Дагбаев, «Бурятия» газетын редактор

Р. Булытова

Э. Доболова

Н.Д.Бадмаринчинов, «Буряад үнэн» сониной редактор Г.Х.Дашеева-Базаржапова гэгшэд хүсэбэ, амаршалба.

Бэлигма ОРБОДОЕВА, С.ДОНДОКОВАГАЙ фото-зурагууд.

Редакцин хүтэлбэрлэгшэд Э.Дагбаев, Г.Дашеева Р. Озерскаяда шагнал барюулна

Понедельник, 22

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 «НОВОСТИ»
10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.45 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ»
17.00 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
18.00 «ЖКХ»
19.00 «НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ»
19.15 Т/С «СЛЕД»
19.55 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
20.55 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «ДЕЛО БЫЛО НА КУБАНИ»
23.30 «КОНЕЦ ЭПОХИ ДОЛЛАРА»
00.30 Т/С «ПОБЕГ»
01.35 Т/С «БЕЗУМЦЫ»
02.20 Х/Ф «ТО, ЧТО МЫ ПОТЕРЯЛИ»

«РОССИЯ»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «С НОВЫМ ДОМОМ!»
11.00 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 17.30, 21.30 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00, 23.50 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
15.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
16.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.50 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»

22.00 Т/С «КАМЕНСКАЯ-6»
00.50 «ВЕСТИ+»
01.10 «КРАСНАЯ МЕССАЛИНА. ДЕКРЕТ О СЕКСЕ»
02.00 «ПРОФИЛАКТИКА»

КУЛЬТУРА

08.00 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.50, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.25 Х/Ф «МАГИСТРАЛЬ»
13.00 Д/Ф «ЗАРОЖДЕНИЕ ИСКУССТВА»
13.50, 03.25 «ВЕЛИКИЕ РОМАНЫ XX ВЕКА. ДЖОН Ф. КЕННЕДИ-МЛАДШИЙ И КАРОЛИН БИССЕТ»
14.15 «ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
15.10 СПЕКТАКЛЬ «ХОЗЯЙКА ДЕТСКОГО ДОМА»
17.00 М/С «СКАЗКИ АНДЕРСЕНА»
17.25 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ТОМА СОЙЕРА И ГЕКЛЬБЕРРИ ФИННА»
18.40, 02.55 Д/С «ЖИВОТНЫЕ: ЧУДЕСА СЪЕМОК»
19.10 Д/Ф «ТАМЕРЛАН»
19.15 «МАСТЕРА ФОРТЕПИАННОГО ИСКУССТВА»
20.45 Д/Ф «СТАНИСЛАВ РОСТОЦКИЙ»
21.25 Д/Ф «МАШИНА ВРЕМЕНИ. МИР, СОЗДАНЫЙ ВРЕМЕНЕМ»
22.20 Д/С «ИСТОРИЯ КИНОНАЧАЛЬНИКОВ, ИЛИ СТРОИТЕЛИ И ПЕРЕСТРОЙЩИКИ. 60-Е ГОДЫ»
23.05 Х/Ф «ДЭВИД КОППЕРФИЛЬД»
00.00 «КТО МЫ?»
00.50 Х/Ф «У САМОГО СИНЕГО МОРЯ»
02.05 Д/Ф «КОЛИЗЕЙ В ЭЛЬ-ДЖЕМЕ. ЗОЛОТАЯ КОРОНА АФРИКИ»
02.20 ИГРАЕТ Н.БОРИСОГЛЕБСКИЙ (СКРИПКА) И КАМЕРНЫЙ ОРКЕСТР «МОСКОВИЯ»

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: СУПЕРЗВЕРИ»
08.00 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
08.25, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА

08.55 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИН-ДЖЕР»
09.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.40 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА»
12.10 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ-НЕЙРОНА»
12.40 М/С ЭИ, АРНОЛЬД»
13.00 М/С «ТОМ И ДЖЕРРИ-2»
13.25 М/С «ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ»
14.00 «СКАМЕЙКА»
14.15 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
14.30 «ДОМ-2. LIVE»
15.30 Х/Ф «АГЕНТ 007. ЗАВТРА НЕ УМРЕТ НИКОГДА»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.25 М/Ф
19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
21.00 Х/Ф «АМЕРИКАНСКИЙ ПИРОГ»
23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.35 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
01.00 Д/Ф «ОДИННАДЦАТЫЙ ЧАС»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
06.35 Д/Ф «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
07.30 «ВКУСНО»
08.05, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.10 «ВАШЕ ПРАВО»
08.30 Х/Ф «КОРОНА РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ»
11.00 Т/С «ВИКТОРИЯ»
12.30 Т/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
12.55 «УТУМАТА»
13.15 Х/Ф «ПО СЕМЕЙНЫМ ОБСТОЯТЕЛЬСТВАМ»
15.45 «ПРО-ОБЗОР»
16.15 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
17.10 М/Ф
17.35 Т/С «БАНДИТЫ ЭПОХИ СОЦИАЛИЗМА»
18.35 «САМАРСКИЕ СУДЬБЫ»
19.00, 23.30 «ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ»

19.30, 21.30, 23.00, 02.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
20.30 Т/С «ТАЙНЫЙ ЗНАК-3»
22.00 Т/С «ДОЛЬМЕН»
00.00 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ»
03.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «ВОЛШЕБНИКИ ИЗ БЭЙ-ВЕРЛИ ПЛЭЙС»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 НОВОСТИ
08.00, 16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
09.00, 13.30, 19.30, 00.00 «ДЕТАЛИ»
09.30 Х / Ф « И Н С П Е К Т О Р ГАДЖЕТ-2»
11.15, 22.55, 01.00 «6 КАДРОВ»
13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ ПОД КРЫШЕЙ»
14.30 М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
18.30, 20.30 Т/С «СВЕТОФОР»
20.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
21.00 Х / Ф « Г У Д З О Н С К И Й ЯСТРЕБ»
00.30 Х/Ф «КАК Я ВСТРЕТИЛ ВАШУ МАМУ»
01.10 Т/С «ЗВЕРЬ»
02.55 Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

07.00 «НТВ УТРОМ»
09.30 Т/С «КЛЕЙМО»
10.30, 16.30, 19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.20 Д / С « П О Б Е Д И В Ш И Е СМЕРТЬ»
11.55, 02.05 «ДО СУДА»
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
14.30 Т/С «СУПРУГИ»
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»

20.30 Т/С «РАСПЛАТА»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
00.35 Т/С «ДЕЛО КРАПИВИНЫХ»
01.30 «ФУТБОЛЬНАЯ НОЧЬ»
03.05 «ОДИН ДЕНЬ. НОВАЯ ВЕРСИЯ»
03.40 Т/С «ПРОКЛЯТЫЙ РАЙ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
07.10 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
07.55, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
08.00 «УТРО НА 5»
10.25, 20.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
11.30 Д/С «АВСТРАЛИЯ: СПАСАТЕЛИ ЖИВОТНЫХ»
11.45, 13.30 Т/С «ПУЛЯ-ДУРА»
17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
21.00 Т/С «СТИЛЕТ»
23.30 «МОМЕНТ ИСТИНЫ»
00.30 Х/Ф «ПРИЗНАТЬ ВИНОВНЫМ»
02.05 Т/С «РИМ»

ДТВ

09.00 М/Ф
11.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
11.30 «УГОН»
12.00, 21.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
12.30 Х/Ф «ОЖИДАНИЕ ПОЛКОВНИКА ШАЛЫГИНА»
14.20, 18.30, 22.30, 03.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
14.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ ЛАС-ВЕГАС-10»
15.30 Т / С « Б Е З М О Л В Н Ы Й СВИДЕТЕЛЬ-3»
16.00, 19.00, 23.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
16.30 Х/Ф «ПОРОК НА ЭКСПОРТ»
19.30 «ВНЕЗАКОНА. ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
20.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
00.30 Х/Ф «ИМПЕРИЯ»
02.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
04.10 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
04.35, 06.05 Х/Ф «31 ИЮНЯ»

Вторник, 23

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 «НОВОСТИ»
10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.45 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ»
17.00 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
18.00 «ЖКХ»
19.00 «НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ»
19.15 Т/С «СЛЕД»
19.55 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
20.55 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «ДЕЛО БЫЛО НА КУБАНИ»
23.30 Д/Ф «СВИДЕТЕЛИ»
00.30 Т/С «ПОБЕГ»
01.35 Т/С «БЕЗУМЦЫ»
03.25 Х/Ф «МАЛЫШ-КАРАТИСТ»

«РОССИЯ»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «ТАЙЗАН»
10.25 «УЛГУР»
10.40 «САГАЙ СУУРЯАН»
11.00 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 17.30, 21.30 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00, 23.50 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
15.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
16.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»

17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.50 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 Т/С «КАМЕНСКАЯ-6»
00.50 «ВЕСТИ+»
01.10 «БОМБА ДЛЯ ПЕВЦА. ВЛАДИМИР МИГУЛЯ»
02.00 «ПРОФИЛАКТИКА»
07.30 «ЕВРОНЬЮС»

КУЛЬТУРА

11.00, 16.50, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.25, 23.05 Х/Ф «ДЭВИД КОППЕРФИЛЬД»
12.20 Д/Ф «ДЕТИ ТУНДРЫ»
13.25, 03.25 «ВЕЛИКИЕ РОМАНЫ XX ВЕКА. ПОЛ НЬЮМЕН И ДЖОАН ВУДВОРД»
13.50, 21.25 Д/Ф «МАШИНА ВРЕМЕНИ»
14.45 «МОНОЛОГ В 4-Х ЧАСТЯХ». КАРЕН ШАХНАЗАРОВ
15.10 Х/Ф «ХОЗЯЙКА ДЕТСКОГО ДОМА»
17.00 М/С «СКАЗКИ АНДЕРСЕНА»
17.25 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ТОМА СОЙЕРА И ГЕКЛЬБЕРРИ ФИННА»
18.30, 02.55 Д/С «ЖИВОТНЫЕ: ЧУДЕСА СЪЕМОК»
19.00 «МАСТЕРА ФОРТЕПИАННОГО ИСКУССТВА»
19.45 Д/Ф «КОЛИЗЕЙ В ЭЛЬ-ДЖЕМЕ. ЗОЛОТАЯ КОРОНА АФРИКИ»
20.00 «АТЛАНТЫ. В ПОИСКАХ ИСТИНЫ»
20.45 Д/Ф «ЛЕОНИД БЫКОВ»
22.20 Д/С «ИСТОРИЯ КИНОНАЧАЛЬНИКОВ, ИЛИ СТРОИТЕЛИ И ПЕРЕСТРОЙЩИКИ. 70-Е ГОДЫ»
00.00 «КТО МЫ?»
00.50 Х/Ф «МЕЧТА»
02.30 «И.ШТРАУС. НЕ ТОЛЬКО ВАЛЬСЫ»

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: КОНЦЫ СВЕТА»
08.00, 09.00, 23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.35, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
09.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.40 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА»
12.10 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ-НЕЙРОНА»
12.40, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/С «ТОМ И ДЖЕРРИ-2»
13.25 М/С «ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ»
14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
14.20 М/Ф
14.30 «ДОМ-2. LIVE»
16.20 Х/Ф «ВЕСЕННИЙ ПРОРЫВ»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
21.00 Х/Ф «ОНА - МУЖЧИНА»
23.35 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
01.00 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
06.35, 12.45, 20.00, 23.30, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.00, 02.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.30 «ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ»
08.00 «ПРО-НОВОСТИ»
08.20, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.30 «В ПОГОНЕ ЗА ДРАГОЦЕННЫМИ КАМНЯМИ»
10.10 Т/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
13.05 Х/Ф «ТОРНАДО»
14.45, 17.00 М/Ф
15.00 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»

16.05 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
17.30, 22.00 Т/С «ДОЛЬМЕН»
18.35 «ГОРОДА МИРА»
19.10 «БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ»
20.30 Т/С «ТАЙНЫЙ ЗНАК-3»
00.00 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ»
03.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «ВОЛШЕБНИКИ ИЗ БЭЙ-ВЕРЛИ ПЛЭЙС»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 НОВОСТИ
08.00, 16.30, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
09.00, 13.30, 19.30, 00.00 «ДЕТАЛИ»
09.30, 22.55, 01.00 «6 КАДРОВ»
13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ ПОД КРЫШЕЙ»
14.30 М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00, 20.30 Т/С «СВЕТОФОР»
20.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
21.00 Х/Ф «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ»
00.30 Х/Ф «КАК Я ВСТРЕТИЛ ВАШУ МАМУ»
01.10 Х/Ф «ПУТЬ НОГИ И КУЛАКА»
02.45 Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

07.00 «НТВ УТРОМ»
09.30 Т/С «КЛЕЙМО»
10.30, 16.30, 19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.20 Д / С « П О Б Е Д И В Ш И Е СМЕРТЬ»
11.55 «ДО СУДА»
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
14.30 Т/С «СУПРУГИ»
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
20.30 Т/С «РАСПЛАТА»

22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
00.35 Т/С «ДЕЛО КРАПИВИНЫХ»
02.30 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
03.30 «ОДИН ДЕНЬ. НОВАЯ ВЕРСИЯ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
07.10 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
07.55, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
08.00 «УТРО НА 5»
10.25, 20.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
11.30, 13.30 Т/С «ГЕНЕРАЛЬСКАЯ ВНУЧКА»
17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
21.00 Т/С «СТИЛЕТ»
23.30 Х/Ф «СУМКА ИНКАССАТОРА»
01.20 Х/Ф «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
02.55 Х/Ф «ТЕНЬ СОМНЕНИЯ»

ДТВ

09.00 М/Ф
11.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
11.30 «УГОН»
12.00, 21.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
12.30 Х/Ф «ЦАРЕУБИЙЦА»
14.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ ЛАС-ВЕГАС-10»
15.30 Т / С « Б Е З М О Л В Н Ы Й СВИДЕТЕЛЬ-3»
16.00, 19.00, 23.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
16.30 Х/Ф «ИМПЕРИЯ»
18.30, 03.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
19.30 «ВНЕЗАКОНА. ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
20.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
22.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО»
00.30 Х/Ф «ЗАПИСКИ ЛАЗАРЯ»
02.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
04.10 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»

Среда, 24

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 «НОВОСТИ»
10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.45 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»

14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ»
17.00 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
18.00 «ЖКХ»
19.00 «НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ»
19.15 Т/С «СЛЕД»
19.55 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
20.55 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»

22.30 Т/С «ДЕЛО БЫЛО НА КУБАНИ»
23.30 Д/Ф «СРЕДА ОБИТАНИЯ»
00.30 Т/С «ПОБЕГ»
01.35 Т/С «КАЛИФОРНИЯ»
02.05 Т/С «БЕЗУМЦЫ»
03.00 Х/Ф «МАЛЫШ-КАРАТИСТ-2»

«РОССИЯ»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07,

08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «С НОВЫМ ДОМОМ!»
11.00 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 17.30, 21.30 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00, 23.50 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
15.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
16.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»

17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.50 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 Т/С «КАМЕНСКАЯ-6»
00.50 «ВЕСТИ+»
01.10 «ТАЙНА ГИБЕЛИ МАРШАЛА АХРОМЕЕВА»
02.00 «ПРОФИЛАКТИКА»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.50, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.25, 23.05 Х/Ф «ДЭВИД КОППЕР-ФИЛЬД»
12.20 Д/Ф «АЛТАЙ. НАЧАЛО НАЧАЛА»
13.25, 03.25 «ВЕЛИКИЕ РОМАНЫ XX ВЕКА. ОДРИ ХЕПБЕРН И МЕЛ ФЕРРЕР»
13.55, 21.25 Д/Ф «МАШИНА ВРЕМЕНИ»
14.45 «МОНОЛОГ В 4-Х ЧАСТЯХ». КАРЕН ШАХНАЗАРОВ
15.10 СПЕКТАКЛЬ «ПЕРЕХОД НА ЛЕТНЕЕ ВРЕМЯ»
16.20 «ВЫСШАЯ ЦЕННОСТЬ - ЧЕЛОВЕК». Б. АНАНЬЕВ
17.00 М/С «СКАЗКИ АНДЕРСЕНА»
17.25 Х/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ТОМА СОЙЕРА И ГЕКЛЬБЕРРИ ФИННА»
18.30, 02.55 Д/С «ЖИВОТНЫЕ: ЧУДЕСА СЪЕМОК»
19.00 «МАСТЕРА ФОРТЕПИАННОГО ИСКУССТВА»
19.45 Д/Ф «ВЕНЕЦИЯ И ЕЕ ЛАГУНА»
20.00 «АТЛАНТЫ. В ПОИСКАХ ИСТИНЫ»
20.45 Д/Ф «ГРИГОРИЙ КОЗИНЦЕВ»
22.20 Д/С «ИСТОРИЯ КИНОНАЧАЛЬНИКОВ, ИЛИ СТРОИТЕЛИ И ПЕРЕСТРОЙЩИКИ. 80-Е ГОДЫ»
00.00 «КТО МЫ?»
00.50 Х/Ф «ПОДРАНКИ»
02.25 КОНЦЕРТ

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: ОБОРОТНАЯ СТОРОНА ПРОГРЕССА»
08.00, 09.00, 23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
09.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.40 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА»
12.10 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ-НЕЙРОНА»
12.35, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/С «ТОМ И ДЖЕРРИ-2»
13.25 М/С «ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ»
14.00, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ. НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ»
14.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
14.30 «ДОМ-2. LIVE»
16.00 Х/Ф «ОНА - МУЖЧИНА»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.20 М/Ф
21.00 Х/Ф «ЧТО МОГЛО БЫТЬ ХУЖЕ?»
23.35 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
01.00 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 «ЗУРХАЙ»
06.35, 12.45, 20.00, 23.30, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»

07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.00, 02.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.35 «БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ»
07.50, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.00 «ПРО-НОВОСТИ»
08.35 Д/Ф «СОБАЧИЙ ПАТРУЛЬ»
10.10 Т/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
13.05 Х/Ф «ТОРНАДО»
14.45, 17.00 М/Ф
15.00 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
16.05 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
17.30, 22.00 Т/С «ДОЛЬМЕН»
18.30 «ЗООПАРК: ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ»
19.00 «АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ»
20.25 Т/С «ТАЙНЫЙ ЗНАК-3»
00.00 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ»
03.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «ВОЛШЕБНИКИ ИЗ БЭЙВЕРЛИ ПЛЭЙС»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 НОВОСТИ
08.00, 16.30, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
09.00, 13.30, 19.30, 00.00 «ДЕТАЛИ»
09.30, 22.45, 01.00 «6 КАДРОВ»
13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЁТ ПОД КРЫШЕЙ»
14.30 М/С «ВЕСЁЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»

07.55, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
08.00 «УТРО НА 5»
10.25, 20.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
11.30, 13.30 Т/С «ДАЛЬНОБОЙЩИКИ»
17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
21.00 Т/С «СТИЛЕТ»
23.30 Х/Ф «ЗДРАВСТВУЙ И ПРОЩАЙ»
01.25 Х/Ф «ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
03.00 Х/Ф «СОБОР ПАРИЖСКОЙ БОГОМАТЕРИ»

НТВ

07.00 «НТВ УТРОМ»
09.30 Т/С «КЛЕЙМО»
10.30, 16.30, 19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.20 Д/С «ПОБЕДИВШИЕ СМЕРТЬ»
11.55 «ДО СУДА»
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
14.30 Т/С «СУПРУГИ»
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
20.30 Т/С «РАСПЛАТА»
21.25 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
22.20 Х/Ф «АНТИСНАЙПЕР. НОВЫЙ УРОВЕНЬ»
00.50 ФУТБОЛ. ЛИГА ЧЕМПИОНОВ УЕФА. «РУБИН» (РОССИЯ) - «ЛИОН»
03.00 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
07.10 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»

ДТВ

09.00 М/Ф «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
11.00 «УГОН»
12.00, 21.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
12.30 Х/Ф «ПАРОЛЬ ЗНАЛИ ДВОЕ»
14.20, 18.30, 03.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
14.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ ЛАС-ВЕГАС-10»
15.30 Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
16.00, 19.00, 23.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
16.30 Х/Ф «ЗАПИСКИ ЛАЗАРЯ»
19.30 «ВНЕ ЗАКОНА. ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
20.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
22.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО»
00.30 Х/Ф «СНАЙПЕР»
02.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
04.10 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»

Четверг, 25

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 «НОВОСТИ»
10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.45 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ»
17.00 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
18.00 «ЖКХ»
19.00 «НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ»
19.15 Т/С «СЛЕД»
19.55 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
20.55 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «ДЕЛО БЫЛО НА КУБАНИ»
23.30 Т/С «ПОБЕГ»
01.30 КОНЦЕРТ «360 ГРАДУСОВ»
02.45 Х/Ф «МАЛЫШ-КАРАТИСТ-3»

«РОССИЯ»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «ТОПИ»
10.25 «БУРЯД ОРОН»
11.00 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.30, 15.30, 17.30, 21.30 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
15.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
16.05 Т/С «ЕФРОСИНЯ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.50 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»

21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 Т/С «КАМЕНСКАЯ-6»
23.50 «ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС»
01.25 «ВЕСТИ»
01.45 «ПРОФИЛАКТИКА»
02.50 «ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.50, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.25, 23.05 Х/Ф «ДЭВИД КОППЕР-ФИЛЬД»
12.20 Д/Ф «ДРЕВО ЖИЗНИ»
13.25, 03.25 «ВЕЛИКИЕ РОМАНЫ XX ВЕКА. ГЕНРИ И ШИРЛИ ФОНДА»
13.55 Д/Ф «МАШИНА ВРЕМЕНИ»
14.45 «МОНОЛОГ В 4-Х ЧАСТЯХ». КАРЕН ШАХНАЗАРОВ
15.10 СПЕКТАКЛЬ «ТРАКТИРЩИЦА»
16.30 Д/Ф «ХУДОЖНИК, РИСУЮЩИЙ СЕРДЦЕМ»
17.00 М/С «СКАЗКИ АНДЕРСЕНА»
17.25 Х/Ф «ЦИРКАЧОНОК»
18.30, 02.55 Д/С «ЖИВОТНЫЕ: ЧУДЕСА СЪЕМОК»
19.00 «МАСТЕРА ФОРТЕПИАННОГО ИСКУССТВА»
19.45 Д/Ф «ЮЛИЙ РАЙЗМАН»
20.45 Д/Ф «ИЗУЧАЯ ИГРУ ЖИЗНИ»
21.25 Д/Ф «ИСТОРИЯ КИНОНАЧАЛЬНИКОВ, ИЛИ СТРОИТЕЛИ И ПЕРЕСТРОЙЩИКИ. 90-Е ГОДЫ»
00.00 «КТО МЫ?»
00.50 Х/Ф «МОЙ ДРУГ ИВАН ЛАПШИН»
02.25 ФРАГМЕНТЫ ОПЕР ДЖ. ВЕРДИ

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: ЗОНЫ РИСКА»
08.00, 00.50, 09.00, 23.20 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.35, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА

09.30, 18.30, 20.30 Т/С «УНИВЕР»
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.40 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА»
12.10 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ-НЕЙРОНА»
12.35, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/С «СКУБИ ДУ И ШЭГГИ КЛЮЧ НАЙДУТ»
13.25 М/С «ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ»
14.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ. НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ»
14.20 М/Ф
14.30 «ДОМ-2. LIVE»
16.05 Х/Ф «ЧТО МОГЛО БЫТЬ ХУЖЕ?»
18.00, 20.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
21.00 Х/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУШКЕТЕРОВ, ИЛИ СОКРОВИЩА КАРДИНАЛА МАЗАРИНИ»
23.50 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
01.20 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ»

ТИВИКОМ

06.30 «ЗУРХАЙ»
06.35, 12.45, 20.00, 23.30, 02.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.00, 02.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.35 «АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ»
08.00 «ПРО-НОВОСТИ»
08.25, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.35 Д/Ф «КУЛЬТУРНЫЙ ШОК»
10.10 Т/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
13.05 Х/Ф «РОГОНОСЕЦ»
14.45, 17.00 М/Ф
15.00 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
16.05 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
17.30, 22.00 Т/С «ДОЛЬМЕН»
18.25 Д/Ф «ЗНАМЕНИТЫЕ ГАЛЕРЕИ МИРА»
19.00 «РАДАР-СПОРТ»
20.25 Т/С «ТАЙНЫЙ ЗНАК-3»

00.00 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ»
03.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «ВОЛШЕБНИКИ ИЗ БЭЙВЕРЛИ ПЛЭЙС»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 НОВОСТИ
08.00, 16.30, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
09.00, 13.30, 19.30, 00.00 «ДЕТАЛИ»
09.30, 23.10, 01.00 «6 КАДРОВ»
13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЁТ ПОД КРЫШЕЙ»
14.30 М/С «ВЕСЁЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00, 20.30 Т/С «СВЕТОФОР»
20.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
21.00 Х/Ф «БРАТЯ ГРИММ»
00.30 Х/Ф «КАК Я ВСТРЕТИЛ ВАШУ МАМУ»
01.10 Т/С «ЗВЕРЬ»
02.55 Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

07.00 «НТВ УТРОМ»
09.30 Т/С «КЛЕЙМО»
10.30, 16.30, 19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.15 «СЕГОДНЯ»
11.20 «В ЗОНЕ ОСОБОГО РИСКА»
11.55 «ДО СУДА»
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
14.30 Т/С «СУПРУГИ»
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
20.30 Т/С «РАСПЛАТА»
22.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
00.35 Т/С «ДЕЛО КРАПИВИНЫХ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
07.10 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
07.55, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
08.00 «УТРО НА 5»
10.25, 20.00, 03.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»
11.30, 13.30 «СУД ВРЕМЕНИ»
15.00 «МОМЕНТ ИСТИНЫ»
17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
21.00 Т/С «СТИЛЕТ»
23.30 Х/Ф «НА ВОЙНЕ, КАК НА ВОЙНЕ»
01.20 Х/Ф «РОКИРОВКА В ДЛИННУЮ СТОРОНУ»
03.55 Х/Ф «ПРИЗНАТЬ ВИНОВНЫМ»

ДТВ

09.00 М/Ф «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
11.00 «УГОН»
12.00, 21.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»
12.30 Х/Ф «ТАЧАНКА С ЮГА»
14.20, 18.30, 22.30, 03.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
14.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ ЛАС-ВЕГАС-10»
15.30 Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
16.00, 19.00, 23.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
16.30 Х/Ф «СНАЙПЕР»
19.30 «ВНЕ ЗАКОНА. ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
20.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
00.30 Х/Ф «ПЕЙНТБОЛ»
02.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
04.10 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
04.40, 05.40, 06.35 Т/С «ВОРОТИЛЫ-2»

Пятница, 26

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 «НОВОСТИ»
10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.40 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!»
11.45 «ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ»
12.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
13.20 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.20 «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.25 «ХОЧУ ЗНАТЬ»
16.55 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.55 «ЖДИ МЕНЯ»
19.00 «НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ»
19.20 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
20.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
21.00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 «ДО РЕ». ЛУЧШЕЕ
00.20 Х/Ф «ЖИТЬ»
02.55 Х/Ф «ГОРЯЧИЕ НОВОСТИ»

«РОССИЯ»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35,

09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «МУСУЛЬМАНЕ»
10.15 «С НОВЫМ ДОМОМ!»
11.10 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
12.00, 15.00, 17.00, 21.00 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.30, 15.30, 17.30, 21.30 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Т/С «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
14.00 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР»
15.50 КОНКУРС ДЕТСКОЙ ПЕСНИ «НОВАЯ ВОЛНА-2011»
17.50 Т/С «ВСЕ К ЛУЧШЕМУ»
18.50 Т/С «ИНСТИТУТ БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
19.55 «ПРЯМОЙ ЭФИР»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
22.00 ФЕСТИВАЛЬ «ЮРМАЛА-2011»
23.55 Х/Ф «РОМАШКА, КАКТУС, МАРГАРИТКА»
01.50 Х/Ф «ЛОЖЬ И ИЛЛЮЗИИ»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.50, 20.30, 00.35 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.25 Х/Ф «ДЭВИД КОППЕР-ФИЛЬД»
12.20 Д/Ф «ГЛУБИНКА 35Х45»

АРИГ УС

07.00 «НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ»: ОБОСТРЕНИЕ ЧУВСТВ»
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»: ПОГОДА
08.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ. НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА

09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30, 18.30 Т/С «УНИВЕР»
10.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
11.40 М/С «ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА»
12.10 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ-НЕЙРОНА»
12.35, 19.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»
13.00 М/С «СКУБИ ДУ И ШЭГГИ КЛЮЧ НАЙДУТ»
13.25 М/С «ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ»
14.00, 19.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
14.20 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
14.30 «ДОМ-2. LIVE»
15.40 Х/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУШКЕТЕРОВ, ИЛИ СОКРОВИЩА КАРДИНАЛА МАЗАРИНИ»
18.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
19.20 М/Ф
20.00 «ЭКСТРАСЕНСЫ ВЕДУТ РАССЛЕДОВАНИЕ»
21.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»
22.00 «СОМЕДИ БАТТЛ»
23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». АФИША. ПОГОДА
23.30 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
01.00 «ПОД ПРИКРЫТИЕМ»
01.50 Х/Ф «НОЧНАЯ ТУСОВКА»

ТИВИКОМ

06.30 «ЗУРХАЙ»
06.35, 12.45, 20.00, 00.00 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00, 09.30, 12.15, 19.30, 21.30, 23.30, 02.10 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.35 «РАДАР-СПОРТ»
08.00 «ПРО-НОВОСТИ»
08.25, 21.25 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.35 Д/Ф «ТАЙНЫ ДРЕВНОСТИ»
10.10 Т/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ СЕКРЕТНЫХ АГЕНТОВ»
10.40 Т/С «ВИКТОРИЯ»
13.05 Х/Ф «МАМА»
14.30 «ГОРОДА МИРА»
15.00 «ЗВЕЗДЫ ЗАЖИГАЮТ»
16.05 М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
17.00 М/Ф
17.15 «ЗООПАРК: ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ»
17.40 «ДОЛЬМЕН»
18.35 «ХИТ-ПАРАД ИНТЕРЬЕРОВ»
19.00 «УРОКИ БЕЗОПАСНОСТИ»
19.20 «ДЕТЕКТОР»
20.30 Д/Ф «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
22.00 Х/Ф «ЛЮБОВЬ ЗЛА»
00.20 «ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ»
02.40 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Х/Ф «ВОЛШЕБНИКИ ИЗ БЭЙВЕРЛИ ПЛЭЙС»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 НОВОСТИ
08.00, 16.30, 18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
09.00, 13.30, 19.30 «ДЕТАЛИ»
09.30 Х/Ф «БРАТЯ ГРИММ»
11.40 «6 КАДРОВ»
13.00, 15.30 «ЕРАЛАШ»
14.00 М/С «КАСПЕР, КОТОРЫЙ ЖИВЕТ ПОД КРЫШЕЙ»
14.30 М/С «ВЕСЕЛАЯ ОЛИМПИАДА СКУБИ»
15.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
17.30 «ГАЛИЛЕО»
19.00, 20.30 Т/С «СВЕТОФОР»

20.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
21.00 Х/Ф «ГРЯЗНЫЕ ТАНЦЫ»
22.55 «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
23.55 Х/Ф «СТАРАЯ ЗАКАЛКА»
01.40 Х/Ф «СЫН РЭМБО»
03.30 Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

07.00 «НТВ УТРОМ»
09.30 Т/С «КЛЕЙМО»
10.30, 16.30, 19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «СПАСАТЕЛИ»
11.55 «ДО СУДА»
13.00, 02.25 «СУД ПРИСЯЖНЫХ»
14.30 Т/С «СУПРУГИ»
17.30 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХ-

ТАРА»
20.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
23.30 Х/Ф «АНТИСНАЙПЕР. ВЫСТРЕЛ ИЗ ПРОШЛОГО»
01.25 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ.»
03.30 ФУТБОЛ. СУПЕРКУБОК УЕФА. «БАРСЕЛОНА» - «ПОРТУ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30 «СЕЙЧАС»
07.10 Д/С «ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ КОМАНДЫ КУСТО»
07.55, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
08.00 «УТРО НА 5»
10.25, 20.00 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»

11.30 Д/Ф «ГЕРОИ И ЗЛОДЕИ САВАННЫ»
11.40, 13.30 Х/Ф «ЗДРАВСТВУЙ И ПРОЩАЙ»
14.05 Х/Ф «СУМКА ИНКАССАТОРА»
17.00 «ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
21.00 Т/С «СТИЛЕТ»
23.00 Х/Ф «ПОКУШЕНИЕ НА ГОЭЛРО»
03.15 Х / Ф «АНГЕЛ-ИСТРЕБИТЕЛЬ»

ДТВ

09.00 М/Ф
11.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
11.30 «УГОН»
12.00, 21.30 «НАРУШИТЕЛИ ПОРЯДКА»

12.30 Х / Ф «СТАРИКИ - РАЗБОЙНИКИ»
14.20, 18.30, 22.30, 03.30 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
14.30 Т/С «CSI: МЕСТО ПРЕСТУПЛЕНИЯ ЛАС-ВЕГАС-10»
15.30 Т/С «БЕЗМОЛВНЫЙ СВИДЕТЕЛЬ-3»
16.00, 19.00, 23.30 «ДОРОЖНЫЕ ВОЙНЫ»
16.30 Х/Ф «ПЕЙНТБОЛ»
19.30 «ВНЕ ЗАКОНА. ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»
20.30 «СУДЕБНЫЕ СТРАСТИ»
00.30 Х/Ф «ПРИНЦИП НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ»
02.30 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
04.10 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
04.40, 05.40, 06.35 Т/С «ВОРОТИЛЫ-2»

Суббота, 27

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00 «НОВОСТИ»
07.10 М/Ф «СКАЗКА О ПОПЕ И О РАБОТНИКЕ ЕГО БАЛДЕ»
07.35 Х/Ф «ЗАБУДЬТЕ СЛОВО СМЕРТЬ»
09.10 М/С «ЧИП И ДЕЙЛ СПЕШАТ НА ПОМОЩЬ», «ГУФИ И ЕГО КОМАНДА»
10.00 «ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!»
10.45 «СЛОВО ПАСТЫРЯ»
11.15 «СМАК»
11.55 «БОГДАН СТУПКА. ТОТ ЕЩЕ ПЕРЕЦ»
13.15 Д/Ф «СРЕДА ОБИТАНИЯ»
14.15 «ПРИГОВОР»
15.20 «ЧУДОМ СПАСЕННЫЕ»
16.20 Д/Ф «СВИДЕТЕЛИ»
17.20 Х/Ф «ЛЮБОВЬ ОДНА»
19.15 «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
20.20 «БОЛЬШОЙ ПРАЗДНИЧНЫЙ КОНЦЕРТ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.15 Х/Ф «ЧЕЛОВЕК-ПАУК-2»
00.30 Х/Ф «ШЕРИ»
02.10 Х/Ф «ТОНКАЯ КРАСНАЯ ЛИНИЯ»

11.20 «ГОРНАЯ ОКА - ТИБЕТ В МИНИАТЮРЕ». ЧАСТЬ II
11.30 «ПОЗИЦИЯ»
12.20 Х/Ф «ГАРРИ ПОТТЕР И УЗНИК АЗКАБАНА»
15.30 КОНКУРС ДЕТСКОЙ ПЕСНИ «НОВАЯ ВОЛНА-2011»
17.20 «СУББОТНИЙ ВЕЧЕР»
19.15 ШОУ «ДЕСЯТЬ МИЛЛИОНОВ»
20.15, 21.35 Х/Ф «ЗИМНЕЕ ТАНГО»
00.20 Х/Ф «КАК Я ПРОВЕЛ ЭТИМ ЛЕТОМ»
02.35 Х/Ф «ПРЕЗУМПЦИЯ НЕВИНОВНОСТИ»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.10 КИНОКОНЦЕРТ
11.40, 00.15 Х/Ф «ПОДКИДЫШ»
12.50 «ОСТРОВА»
13.30 Х/Ф «СКАЗКА О ЦАРЕ САЛТАНЕ»
14.50 ЭЛЬДАР РЯЗАНОВ ПРЕДСТАВЛЯЕТ
16.45 Х/Ф «ПОНИЗОВАЯ ВОЛЬНИЦА»
16.55 Д/Ф «АЛЕКСАНДР ДРАНКОВ. КОРОЛЬ СЕНСАЦИЙ»
17.35 «РОСТИСЛАВ ПЛЯТТ. ВЕЧЕР-ПОСВЯЩЕНИЕ»
18.35 СПЕКТАКЛЬ «ДАЛЬШЕ - ТИШИНА»
21.10 Д/Ф «ВСПОМИНАЯ РАНЕВСКУЮ»
23.20 «ВЕЧЕР В МОСКОВСКОМ ДОМЕ КИНО»
01.25 Д/Ф «КАК СТАТЬ ГЕРОЕМ»
02.40 М/Ф «КОРОЛЕВСКАЯ ИГРА»
02.55 Д/Ф «БЫТЬ ЖЕНЩИНОЙ В ЗАНСКАРЕ»

АРИГ УС

08.00, 09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА

08.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
08.50 М/Ф
09.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
09.50 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА»
10.30 «ШКОЛА РЕМОНТА»
11.30 «ЕШЬ И ХУДЕЙ!»
13.00 «НЕ ВСЕ СОГЛАСНЫ НА ЛЮБОВЬ»
14.00 «СОМЕДИ WOMAN»
15.00 «КОМЕДИ-КЛАБ»
16.00 «ЭКСТРАСЕНСЫ ВЕДУТ РАССЛЕДОВАНИЕ»
17.00 «ЗОЛОТЫЕ»
19.00 «ВЕЛИКОЛЕПНАЯ ПЯТЕРКА». СЕЗОН 2010 - 2011 ФИНАЛ. ПОГОДА
20.00 Х/Ф «АГЕНТ 007. И ЦЕЛОГО МИРА МАЛО»
22.40 «КОМЕДИ-КЛАБ. ЛУЧШЕЕ». ПОГОДА
23.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.00 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА». ПОГОДА
00.30 «ХУ ИЗ ХУ»
01.00 Х/Ф «ДРУГОЙ МИР»

ТИВИКОМ

06.30 «ЗУРХАЙ»
06.35, 09.35, 12.40 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ»
07.00, 09.00, 12.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.35 «БОН АППЕТИТ»
08.00 «ПРО-НОВОСТИ»
08.25, 23.00 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.30 М/Ф
08.50, 12.30 «ДЕТЕКТОР»
10.05 Х/Ф «БЕРЕГИТЕ МУЖЧИН»
11.30 Д/Ф «ЗНАМЕНИТЫЕ ГАЛЕРЕИ МИРА»
13.00 Т/С «ТАЙНЫЙ ЗНАК-3»
17.00 «ВАШЕ ПРАВО»
17.30 «10 САМЫХ»

17.30 «ПРО-ОБЗОР»
18.00 «УТУМАТА»
18.30 Т/С «СЛУЖБА 21»
19.30 «ВКУСНО»
20.00 «ТАЙНЫ ДРЕВНОСТИ»
21.00 Х/Ф «ПОЛИЦЕЙСКИЕ»
23.10 «ХИТ-ПАРАД ИНТЕРЬЕРОВ»
23.35 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 Т/С «ДЮВАЛЬ И МОРЕТТИ»
08.00 М/Ф «ЛЕТУЧИЙ КОРАБЛЬ»
08.20 М/С «СМЕШАРИКИ»
08.30, 16.00 «ДЕТАЛИ»
09.00, 15.25 «ЕРАЛАШ»
10.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
11.00, 17.30 Т/С «МОСГОРСМЕХ»
12.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
14.00 М/Ф «КОТЫ-АРИСТОКРАТЫ»
16.30 «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
17.00, 18.30 «6 КАДРОВ»
19.10 Х/Ф «УКРОЩЕНИЕ СТРОПТИВОГО»
21.00 Х/Ф «ПАРИКМАХЕРША И ЧУДОВИЩЕ»
23.00 Х/Ф «АМЕРИКАНСКИЙ НИНДЗЯ. СХВАТКА»
00.45 Х/Ф «ПУТЬ НОГИ И КУЛАКА»
02.20 Т/С «ЗВЕРЬ»
03.15 Т/С «РАНЕТКИ»

НТВ

07.05 Т/С «ЕЩЕ НЕ ВЕЧЕР»
09.00, 11.00, 14.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 ЛОТЕРЕЯ «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.45 «МЕДИЦИНСКИЕ ТАЙНЫ»
10.20 «ВНИМАНИЕ: РОЗЫСКИ!»
11.20 «ЖИВУТ ЖЕ ЛЮДИ!»
11.55 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
13.00 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
14.25 Т/С «АЛИБИ НА ДВОИХ»

5 КАНАЛ

07.00 М/Ф
09.40, 11.10 Т/С «СТИЛЕТ»
11.00, 19.30 «СЕЙЧАС»
20.00 Х/Ф «МАЙОР ВЕТРОВ»
00.05 Т/С «РИМ»
02.10 Х/Ф «НЕПРИЯТНОСТИ С ГАРРИ»

ДТВ

09.00, 11.30 М/Ф
09.10 Х/Ф «ОЖИДАНИЕ ПОЛКОВНИКА ШАЛЫГИНА»
11.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
12.35 Х/Ф «МИЛЛИОН В БРАЧНОЙ КОРЗИНЕ»
14.30 Т/С «ДАША ВАСИЛЬЕВА. ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА»
16.30 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
17.30 Х/Ф «ПОД МАСКОЙ БЕРКУТА»
19.30 Х/Ф «ЛОВУШКА»
21.30, 05.00 Х/Ф «КРЕСТНЫЙ ОТЕЦ ИЗ ГОНКОНГА»
00.05 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО»
01.00 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО». САМЫЕ ОПАСНЫЕ ПРОФЕССИИ РОССИИ»
02.00 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
03.00 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
03.30 Т/С «АНАТОМИЯ СМЕРТИ»
04.25 Т/С «ДНЕВНИКИ «КРАСНОЙ ТУФЕЛЬКИ»

Воскресенье, 28

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.50, 07.10 Х/Ф «КОМАНДИР КОРАБЛЯ»
07.00, 11.00, 13.00 «НОВОСТИ»
08.50 «АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН»
09.25 М/С «ЧЕРНЫЙ ПЛАЩ», «ГУФИ И ЕГО КОМАНДА»
10.10 «ЗДОРОВЬЕ»
11.15 «НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ»
11.35 «ПОКА ВСЕ ДОМА»
12.25 «ФАЗЕНДА»
13.15 «ПОЕДИНКИ»
15.20 Х/Ф «ЗМЕЕЛОВ»
17.10 Х/Ф «АННА И КОРОЛЬ»
19.50 ТВОРЧЕСКИЙ ВЕЧЕР ИГОРЯ МАТВИЕНКО
22.00 «ВРЕМЯ»
22.20 «БОЛЬШАЯ РАЗНИЦА». ЛУЧШЕЕ
23.25 «YESTERDAY LIVE»
00.20 «КАКИЕ НАШИ ГОДЫ!»
01.40 Х/Ф «АФЕРА»

ЩИНА»
01.20 Х/Ф «ВЛАСТЕЛИН КОЛЕЦ: ДВЕ КРЕПОСТИ»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.10 «ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ» С ЭДУАРДОМ ЭФИРОВЫМ
11.40 Х/Ф «ДЕЛОВЫЕ ЛЮДИ»
13.00 Х/Ф «ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО»
13.25 М/Ф «ХРАБРЫЙ ПОРТНЯЖКА», «ЧУДЕСНЫЙ КОЛОКОЛЬЧИК», «ПРО БЕГЕМОТА, КОТОРЫЙ БОЯЛСЯ ПРИВИВОК»
14.35, 02.55 Д/С «ВЕЛИКИЕ ПРИРОДНЫЕ ЯВЛЕНИЯ»
15.25 «СФЕРЫ»
16.05 Д/Ф «ЧЕТЫРЕ ВРЕМЕНИ ОБНОВЛЕНИЯ»
16.45 Х/Ф «СЕРЕЖА»
18.05 «В ЧЕСТЬ ДЖЕРОМА РОББИНСА»
20.15 Д/Ф «ТЕАТРАЛЬНЫЙ РОМАН БОГДАНА СТУПКИ»
20.55 Х/Ф «БЕЛАЯ ПТИЦА С ЧЕРНОЙ ОТМЕТИНОЙ»
22.30 «ЕЛЕНА КАМБУРОВА ПРИГЛАШАЕТ»
00.00 Х/Ф «ПЫЛАЯ СТРАСТЬЮ»
01.35 Д/Ф «ВНЕ ВРЕМЕНИ»

АРИГ УС

08.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
08.55 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
09.25, 10.15 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА»
09.55 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ. ПОГОДА
10.50 М/Ф
11.00 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ»
11.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ
11.45 «СКАМЕЙКА»
12.00 «СУПЕРИНТУИЦИЯ»

13.00 «ЛЮБОВЬ В ОФИСЕ»
14.00 «ЗОЛУШКА - ПЕРЕЗАГРУЗКА»
14.30 Т/С «УНИВЕР»
15.00 Т/С «ИНТЕРНЫ»
16.45 Х/Ф «АГЕНТ 007. И ЦЕЛОГО МИРА МАЛО»
19.30 «ВСЯ БУРЯТИЯ». ПОГОДА
20.00 Х/Ф «АГЕНТ 007. УМРИ НО НЕ СЕЙЧАС»
23.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
00.00 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА». ПОГОДА
00.30 Х/Ф «АТАКА ПАУКОВ»

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 00.25, 22.50 «ЗУРХАЙ»
06.35, 10.30 «ВКУСНО»
07.05 Д/Ф «ЧЕЛОВЕК И ВРЕМЯ»
08.00, 22.50 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ»
08.10 М/Ф
09.10 «РАДАР-СПОРТ»
09.40 «УРОКИ БЕЗОПАСНОСТИ»
10.00 «ХИТ-ПАРАД ИНТЕРЬЕРОВ»
11.00 Х/Ф «БОЛЬШОЙ АТТРАКЦИОН»
12.30 «ПРО-ОБЗОР»
13.00 Т/С «ДОЛЬМЕН»
16.30 Х/Ф «ПОЛИЦЕЙСКИЕ»
18.30 Т/С «СЛУЖБА 21»
19.30 «10 САМЫХ»
20.00 Д/Ф «БАНДИТЫ ЭПОХИ СОЦИАЛИЗМА»
21.00 Х/Ф «КЛУБ ШПИОНОВ»
23.00 Д/Ф
00.00 НОЧНОЙ КАНАЛ НА «ТИВИКОМЕ»

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 М/Ф «ЗОЛОТАЯ АНТИЛОПА»
06.40 Х/Ф «УКРОЩЕНИЕ СТРОПТИВОГО»
08.30, 16.00 «ДЕТАЛИ»

09.00 «САМЫЙ УМНЫЙ»
10.45 «ЕРАЛАШ»
11.00 «ГАЛИЛЕО»
12.00 «СНИМИТЕ ЭТО НЕМЕДЛЕННО»
13.00 Т/С «СВЕТОФОР»
15.00 Т/С «МОСГОРСМЕХ»
16.30 «6 КАДРОВ»
18.50 Х/Ф «УБИТЬ БИЛЛА»
21.00 Х/Ф «УБИТЬ БИЛЛА-2»
23.25 ШОУ «УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ», «ОТЦЫ И ЭТИ»
00.55 Х/Ф «ДЕНЕЖНЫЙ ПОЕЗД»
02.55 Х/Ф «ВОЙНА ПО ПРИНУЖДЕНИЮ»

НТВ

06.45 М/Ф «ЗОЛУШКА»
07.05 Т/С «ЕЩЕ НЕ ВЕЧЕР»
09.00, 11.00, 14.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
09.20 «РУССКОЕ ЛОТО»
09.45 «ИХ НРАВЫ»
10.25 «ЕДИМ ДОМА»
11.20 «ПЕРВАЯ ПЕРЕДАЧА»
11.55 Д/С «СОБСТВЕННАЯ ГОРДОСТЬ»
13.00 «ДАЧНЫЙ ОТВЕТ»
14.25 Т/С «АЛИБИ НА ДВОИХ»
16.25 «СВОЯ ИГРА»
17.20 «СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ»
18.20 «И СНОВА ЗДРАВСТВУЙТЕ!»
19.20 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ»
21.00 «ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
21.50 «ПУГАЧИХА. ФИЛЬМ-СУДЬБА»
23.55 «ИМПЕРИЯ ЧУВСТВ»
01.05 Х/Ф «АДВОКАТ ДЬЯВОЛА»

5 КАНАЛ

07.00 Д/С «ЖИЗНЬ В СРЕДНЕВЕКОВЬЕ»

08.00 Д/С «ШАНС НА ВЫЖИВАНИЕ»
09.00 М/Ф «ПРИКЛЮЧЕНИЯ КАПИТАНА ВРУНГЕЛЯ»
09.40 Х/Ф «ОХ, УЖ ЭТА НАСТЯ!»
11.00 «СЕЙЧАС»
11.10 «В НАШУ ГАВАНЬ ЗАХОДИЛИ КОРАБЛИ»
12.10 Д/Ф «СПАСТИ ПАНДУ»
13.00 Д/С «ЙЕЛЛОУСТОУН. ИСТОРИИ ДИКОЙ ПРИРОДЫ»
14.00 Х/Ф «ПОКУШЕНИЕ НА ГОЭЛРО»
18.30, 02.45 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ. О ГЛАВНОМ»
19.30 «ГЛАВНОЕ»
20.30 Т/С «ГЕНЕРАЛЬСКАЯ ВНУЧКА»
00.30 Х/Ф «СЕКС-МИССИЯ, ИЛИ НОВЫЕ АМАЗОНКИ»
03.40 Д/С «КРИМИНАЛЬНЫЕ ХРОНИКИ»

ДТВ

09.05 Х/Ф «МИЛЛИОН В БРАЧНОЙ КОРЗИНЕ»
11.00 «ТЫСЯЧА МЕЛОЧЕЙ»
11.30 М/Ф
12.10 Х/Ф «ОКНО В ПАРИЖ»
14.30 Т/С «ДАША ВАСИЛЬЕВА. ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА»
16.30 «САМОЕ СМЕШНОЕ ВИДЕО»
17.30, 18.30, 19.35, 20.40 Т/С «МУЖСКОЙ СЕЗОН»
21.40, 05.00 Х/Ф «ГОРОДСКОЙ ОХОТНИК»
23.40 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО ПО-РУССКИ»
00.05 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО»
01.00 «УЛЕТНОЕ ВИДЕО». САМЫЕ ОПАСНЫЕ ПРОФЕССИИ РОССИИ»
02.00 «ГОЛЫЕ И СМЕШНЫЕ»
03.00 «БРАЧНОЕ ЧТИВО»
03.30 Т/С «АНАТОМИЯ СМЕРТИ»
04.30 Т/С «ДНЕВНИКИ «КРАСНОЙ ТУФЕЛЬКИ»

Даширабдан Одбоевич БАТОЖАБАЙН 90 жэлэй ойдо

Томошог болоод байхадаа, «Төөригдээн хуби заяан» гэж гурбалжан романайн нэгдэх хубине одоол хонирхожо, манай буряад уран зохёолдо үзэгдөөгүй бүтээл гэж гансата ойлгон, танилсаа бэлэй. Тиигээд тус романайн түгсхэлдэ гол геройн амиды үлөө гэшэ гү, али үгы гү гэж нилээн багсаамжалһанаа, амиды үлөө хаа, юу хэхэ байгаа, хаана ошохо нэм, хэнтэй хүүлэй хүүлдэ нүхэсэхэ нэм гэж заримдаа үдэр, хүнигүйд бодомжолжо, хүүлдэ өөрөөл уран зохёолшон болоһон хойноо, магад тиихэдэл, зохёолшо хүнэй ханаа зоболгодо, ухаагаа шуранаар гүйлгэлдэ эгээл түрүүшынхиз абтаһан байжа болооб гэж ханагшаб.

Тиихэдэ «Төөригдээн хуби заяанай» түрүүшын хубине онсо хонирхожо сортоотойгоор уншаад, нүгөө хоёр хубинь балай тоогоогүйб.

Саг соогоо геройгоо нүгшүүлнэ гэж дахинаа дабтая. Юуб гэхэдэ, ёстой уран зохёолшын бодол, үзэмж, ханаан Батожабайе Аламжаяа саашадань элдэб эсын үйлэнүүдтэ оруулхашни, хүүлэй хүүлдэ ёстой хубисхалша боложо, элдэб эсээр аашалхань хүрөө болоо гэж ойлгуулаа бшуу.

Тиигэжэ үнэхөөрөө Аламжын «төөригдээн хуби заяан» тиимэл зандаа үлэнэ бшуу. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй наһые гэгээрэлгын замаар ошоно гэж хэлэхэ багаханше арга боломжогүй байнабди. Онсолходо, тус романайн манай буряад уран зохёолдо үзэгдөөгүй, онсо зүйл болоо гэж дахинаа тобшолохо шухала. Гадна, илангаяа, нэгдэхэ роман соогоо тон үнэн зүбөөр Аламжын уналгы харуулаашье хаань, тэрэ

болгон хэблэжэ гаргаха хэрэгтэ сэхэ хабаатай байһанаараа би одоол омогорхогшоб. Тиихэдэ би КПСС-эй Буряадай обкомдо хэблэлэй секторые даагша байгаа. Нэгэ мэдэн гэхээмни, Буряадай номой хэблэлэй 1985 оной түсэбэй хүүлшын шахуу вариантые шэнжэлжэ хуутараа, Батожабайн номдо хараалагданан 53,5 хэблэлэй хуудһанай орондо 42,5 гэжэ бэшээтэй байхыень харажархибаб. Тус «нээлтэ» хэнээнгээ хүүлдэ Памасу Батуевнада нэн түрүүн хонходобоб. Тиигэн гэхээмни, «Николай Дамдинов Юрий Будаев хоёр арбан хэблэлэйнь хуудһые хаһажа хая!» гэжэ дурадхаа, хаһажа гээд, тээд гарни хүрэхэ хэбэргүй байна!» гэжэ тэрэмни хэлэбэ гээшэ. Би «Бу хаһагты!» гэжэ хэлээд, Дамдиновта хонходо, «Хүнэй наһа бараһан

Олон ушарта тэдэнэй дурадһанда харшаар тэдэниие хонирхуулан асуудал шидхэжэрхидэг байгаа. Тиимэхэ Министрүүдэй Советэй түрүүлэгшынше хонходоо хаань, дуралгылхэхэ нэн. Энэниие тэдэ зон тон хайнаар мэдэхэ байгаа юм. Харин би хүндэ туһалааб гэжэ нэгтэшье хайрхадаг, хахардаггүй хадамни тиимэ юмэн болоо юм гү? Юрэл Памасу абгай тэрэ хүниел энэ хэрэг шидхэхэ гэжэ байхадань хэды гомдобошье, бодото байдал тухай хөөрөшье хаамни, тэрэндээ этигээр байгаа юм. Мүнөө яадаг юм ааб?

Александр Алексеевич холын бодомжо бодолгүй, өөрөө ехэ зондо нялтаганадаг, доогуур байһан зоноо доромжолдог, дээрэлхүүгээр хандадаг

хоёр хууба. Гоша намтай коридор соо гараад, хоёр халтагын мүнгэ үгэбэ. «Нэгыень таһагтаа нюугаарай!» гэжэл захиба. Бидэнэр минни асарһание уугаад, эгээл энэ хаһада тогтодог абыагүй байдалай оршондо оронхой хуубабди. Батожабай үлэ мэдээшэнгээр уняа руу шэртэн, «Минни ангийн дайсан хаанаб? Столоиньше саана хуухадамни, мэдэрэгдэнэ! – гэхэдэньше бидэ дуугаа үгэнгүй, үлэ мэдээшэнги болоод хуубабди. Тиихэдэманай Батожабай уняа шэнжэлэгдэхэ соёлой таһагай оршондо бусаха баатай болоһон хэбэртэй, өөрынгөө юрэ бусын, хахришаг хоолойгоо аалин болгон, тэсэбэриес алданан янзатай дуугарба. – Иигээд дүүрээ гээшэгтэ? Ахир лэ зон байнат. Пунаһантанай нэгэндэл хүрэхэ гү? Тиигээнэйнгээ хүүлдэ эршүүл гэжэ таанадые нэрлэхээр аал?» гэбэ.

Гоша намда эмнээд, «Үшөө нэгэндэ ошоод эрэл даа!» гэхэдэнь, дэлгүүр хүртээр ошоод, бусаха сагаа хүлээһэн хэбэртэй болоод, хоёрдохие абаад эрэхэб. Гошын тэрэнэ нээхэе забдахадань, Батожабай хорингөөр зангаад, ехэ урлалгаар дурадхаба. «Энээнэ хүндэл адляар хуугаад зооглоё. Нютагайн хоёр бараг хүүбүдтэй ошоходомни, Памасумни баярлажа, дээдхи дабхар хүртээрөө собхорхо. Ябая!» гэжэ дурадхаба. Маанад зүбшөөбэбди. Гансал гараха дээрэ Гошомни намдаа шэбэнэбэ. «Энэшни нэгтэй. Юун бологшааб?» гээ нэн.

Бидэнэрэй ерэхэдэ, горитой залаһанга нэгэ буландахи хибэс доронь татаатай абаган аяган шэрээ дээрэ Памасу абгай эдихэ юмэ түхээрбэ. Хоёр-хоёр хундага бэе бээе үрэлсэжэ байгаа, ехэ дуратайгаар, хүжюунээр уубабди. Шэл соомнай хаһадаһа тээ бага унданай үлэхэдэнь, Батожабайнай гэгтэ тад ондоо болоод, иигэжэ зандаба. «Юугээ бэдэржэ, эндэ хуугаабта? Синыйлдэжэ, хүнэй архи хуу ууха ханаатай гүт? Тонилогты!» гэхэдэнь, диилэхээрэ Памасу абгай намайе зал сооһоо гаргаба. Коридор соонь гараад байтарни, саада хажуугайн багахан таһалга сооһоо нэгэ хүгшэн шагаагаад, намайе дууджа оруулһанай хүүлдэ «Энэ бузарайтнай эжы гээшэб!» - гэжэ намда нэгэ шэл архи баруулба. – Нүхэрөө дуудад, таанад мүнөөдэр бушуу ябагы!»

Би Гошөө дуудад, бидэ ябаа нэмди. Энээнэй хүүлдэ гурбан нара тухай болгоод, Гоша бидэ хоёрые дууджа, «Байгал» руу «шунгаа» нэмди. Батожабайн гонораар... Тэрэ нимэл хүн нэн. Ямар нэгэ юмэ хүндэл адляар хэхэгүй. Бидэнэрые үлдэнгүй, бидэнэртэ хайнаар ойлгуулаа хаань, тэрэ шэлэй бүхыгөөрнэ орхөөшье гараха байгаабди. Тээд Батожабай өөрынхээрэ, юрэ бусаар болоо ха юм...

Иимэ хүнэй хажууда олон жэл соо тэсэжэ гараха эхэнэрэй, Батожабайгаар турлалга аамжалта түгсөөр дабан гараһан Памасу Батуевнагай ашаар мүнөөнэй, бултанай дунда хүндэтэй Даширабдан Одбоевич Батожабай би болон мүнээлөө, олонхи зохёолуудын мүнээлөө. Тиихэдэ Батожабай хадаа ехэ талаантай хүн болоно. Хэдэн мянган буряад эхэнэрүүд сооһоо манай Хэжэнгын аймагай Орот хууринай иимэ тусгаар эхэнэр дайралдаа бшуу.

Өөрын бэшээр «Шалхуу Рабданай» энэ дэлхэйдэхи ушаралта одото наһанин тэрэл Памасу абгайн ашаар үргэлжэлжэ, нэрэн мүнхэлэгдэжэ, залуу үетэндэ мэдээжэ боложо, мүнөөшье зэдлэн хэбээрэ ябана. Тэрэнэ тэрэнэй өөрыншье хэнээнэй зэргээр энэ үргэлжэллөө олоо юм бээ.

Саашадаашье иимэ байг лэ! Зуун жэлэйн, удаадахи ойнудайн гүйсэхэдэ...

Бурханай хайраар мүнхэ байг лэ!

Цыдыл ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

«ШАЛХУУ РАБДАНАЙ» ОДОТО НА НАН

Би үзэг, бэшэг мэдэхэ болоһон саһаа хойшо Даширабдан Батожабайн нэрэтэй танил гээшэ нэм. Нургуулимин наһанай жэлиүүдтэ тон хайшаагданан зүйл хадаа – «Сэсэн Сэнгэ» гэжэ үлгэрын бэлэй. Тэрээнэ номын минни ходо абажа уншадаг зохёол байгаа. Хэжэнгын интернат-нургуулида хурадаг би сүлөө сагай гарахад, «Сэсэн Сэнгэ» гартаа абадаг нэм.

Юундэ тиимэ байгаа гэжэ мүнөөшье эсэлэн ойлгожо ядадагби. Магад түрүүшын роман хадаа онсо түрүүшын, урдань буряадаар минни уншажа зөөгөгүй зүйл байһан туладаа угаа хонирхолтой байгаа, саашанхи-нууд соонь нэгдэхэ соохиень юрэл дабтаһан, олон ушарта тэрэндээ хүрэхэшьегүй байжа болоо гү гэжэ энэ статъя бэшэжэ хуухадаа, гэгтэ угаа тодоор ойлгон бодобоб.

«Төөригдээн хуби заяанай» гол геройе гурбан номой хугасаа соо уржажа ябана гэжэ совет үсын шүүмжэлэгшэд тоолон гаргадаг байгаа. Үнэн дээрэ тэрэ тиимэ бэшэ, гажуу тобшолол гаргаһан ушар энэ болоно гэжэ би ханадагби. Нэгдэхээр, романай нэрые хараад үзэе. «Төөригдээн хуби заяан»... Юундэ төөригдээн болоно? Совет засагай, коммунист намай эрилтэдэ Даширабдан Одбоевич эжэлүүдгүй орожо, ташаа ондоогоор зураглаһан геройгоо хубисхалнуудай хубилгаата сагай ерэнэйн ашаар «төөригдээн» хуби, заяагаа хубилгана, зүб замдань оруулаа шахуу гэжэ зураглаа. Магад энэ шугамайн дан «хэмэл» байһанһаа боложо, үшөө гүлмэр, залуу намайе хоёрдохи, гурбадахи хубинуудын балай хонирхуулаагүй байжашье болоо.

Харин Батожабайн герой энэшье, тэрэшье наһандаа саглашагүй ехэ нүгэл хэжэ, нютагһаа зугадаад, харяар тэнэжэ ябана. Нэгдэхэ хубинь лэ ёстой хуби заяан тухай онсо эрхим зохёол гэнэн тобшололодо би ерэнхэй агшаб. Юуб гэхэдэ, тэрэнэ соогоол Аламжын наһанай ябаса жэнхэни ёһоороо, хуби заяанай онсо эрьсэ сооһоо огто гарангүй ябана бшуу. Нүгэлөө амасалгын замда оруулжа байгараа, тад ондоо шэглэлээр Аламжын наһые Даширабдан Одбоевич абаашана...

Иигэжэ эрхим эхин хэгдээн аад, саашадаа авантюра үйлэ хэрэгүүд соо Аламжа оруулагдажа, романайше саашанхи үйлэнүүд тад ондоо замаар ябашана. Энэнь нилээн голхоролтой юм. Юуб гэхэдэ, ехэ нүгэлтэй хуби заяан хадаа өөрын тухай, оройдоо хубилшагүй ябасатай байдаг юм. Тиихэдэ нэгэн гээ хаа, иимэ нүгэл хэнэн хүнэй уналга жэншэдгүй үргэлжэлдэг, үгы гээбэл, ёстой заһабарин, ургалгын замаар ябадаг юм. Тиихэдэ энэ замын тэрэндэ гансал бага зэргын хүнлэлтэ асардаг. Хара таһаа бээ абархын тулада одоол гэгээн болохо ёһотой ха юм даа. Харин Аламжа гэгээн замаар ябанагүй, нүгэлөө улам гүнзгүүрүүлнэ гэхэ шухала.

үсын шүүмжэлэгшэд энэ зохёолыень арай шамай гэжэ социалист реализмын оршондо «шашхатарни» оруулжа, хүниие, дүтүнгөө хүниие алаһан Аламжа «һайн» герой шахуу болгодо, баяшуулай, ноёдой мүлжэлгын урдаһаа эжэлүүдгүй эмхилхэлтэй бэшэ тэмсэлшэн шэнгээр сэгнэгдэе, тиигэжэ тэрэниие өөһэдынгөө, социалист реализмын «хэмэл» хүшөө дээрэ гаргажал халаа.

Иигэжэ Даширабдан Одбоевич Батожабай хүсэд ойлгожо юм гү, али бэлигдэнгээ хүсэний ашаар ойлгомторгүй юм гү – Аламжын совет үсын шүүмжэлэгшэдтэ дээрэ хэлэгдэгшээр сэгнэхэ арга олгожо шадаа. Тээд совет үдэшье Аламжын иимээр сэгнэжэ болохогүй, Батожабай хадаа нүгэл – буян, һайн – муу, хара – сагаан, гэгээн – ороолон гэхэ мэтын ойлгосонуудай хэмжээгээр сэгнэгдэхэ зохёол бэшэжэ гараһан байгаа бшуу. Тиихэдэ тэрэнэй «Төөригдээн хуби заяанин» хадаа социалист реализмын хэбнэ гараһан, тад ондоо, бүри үндэр, бодото аргаар сэгнэгдэхэ зохёол болоо гэжэ үнэнхэ зүрхэнһөө бодогдоби, тиигэжэ сэгнэгдэг болонхой агшаб.

Тиихэдэ Даширабдан Одбоевичой хүн шанарай бэлээр хүтэлэгдэшгүй хажуунуудай нүлөөн доро энэ зохёолыень зарим ушарта үлүү гарам эрид эгсэ болгодогыень баһал ойлгохо саг гарадаг. Тиихэдэ олон ушарнуудта Батожабайн наһанай нүхэрэй, Памасу Батуевнагайше нүлөөтэй эхээн хэсэгүүдые олохышье ушар тохёолдодог. Минни ханамжаар нэгэ газартаа удаан хуужа бирадаггүй Даширабдан Одбоевичые өөрынгөө урин, налгай, асари ехэ тэсэбэригтэй хандасаар олон ушарта «хазар» соогоо барижа, гурбалжан романайнгаа захата арбаад жэлэйнгээ ажалай хүүлээр гарахадань, манай Хэжэнгын аймагай Орот хууринада тоонтотой Памасу абгай туйлажа гараа ха гэжэ лаб тоолодогби.

Тиигээд мүнөө болоходо, наһа хайса гаран наһаа сүм үбгэнэйнгөө хэрэгтэ зориулжа, зохёолнуудыень дахад хэблэн гаргажа ябаһан Памасу абгайн урда хүгэдэн дохихо дуран хүрэнэ. Мүнөөшье, хүүлэй сагта, Батожабайн анха түрүүн, 1945 ондо гэжэ тоологдодог, «Сэсэн Сэнгэ» гэжэ угаа хонирхолтой үлгэрыень яһан гоёор, эрхим саарһан дээрэ, зохёолдоо тон таараһан зурагуудтайгаар хэблүүлжэ гаргаа.

«Төөригдээн хуби заяан» нэгэ «хушалта» доро, нилээн томо ном

хойно тиигэжэ болохогүй! Түсэб соо тэрэ 53,5 хэблэлэйнгээ хуудһан хэбээрэ үлэхэ!» гэжэ дуулгаад, гансата телефонойнгоо трубка хаябаб.

Тэрэ үдэ номой хэблэлэй ахамад редактор байһан Будаевта хонходо, «Юундэ иимэ шидхэхэбэри абтааб?» гэжэ асуубаб. «Константин Карнышевай арбан хэблэлэй хуудһан хэмжээтэй ном оруулха гээ нэмди даа!» гэхэдэнь, «Жэл бүри шахуу номоо гаргадаг Карнышев хүлээхэ!» гээд, - Батожабайн номой хэмжээе үтэр өөргөнэ таби!» гэжэ анха түрүүшынхизе захирбаб. Би зоноороо хэзээдэшье захирхы хэлбэртэйгээр хөөрлэдэггүй байһан хүм.

Тэрэл үдэртөө намайе Александр Алексеевич Бадиев дуудба. Тэрэндэ ороходомни, тэндэ Юра Будаев хууба. Манай секретарь нам руу угаа сулалтайгаар шэртээд, «Шимнай үзэй ехэ ноён болошоо ха юмши! Юундэ Карнышевые абажа хаябши?» гэжэ ехэ хэрзэггээр хураба. Би юунэй болоһон тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрэхэб. Тиигэжэ байхадаа, хараһаар байтарни, Александр Алексеевичэй зөөлэрые махабайнга хуби бүхэнөөр ойлгожо байбаб.

Тэрэ богонихон саг соо бодолго болоод, бидэ хоёрто иигэжэ хэлэбэ. «Цыдыл Балдановичай зиндагай ноёнд ходо захиржа, зандажа байха огто хэрэггүй юм. Зүгөөр тиигээгүйд аргагүй сагай ерээ хада гартаа үнэн дээрэ үгтөөд байһан засагаа дүүрэнээр хэрэгжэжэ, хэгдэхэе байһан буруу ябадалые болуулха шухала хаһа ердэг, дорохи зонойнгоо оройдоо арсахагүйгээр захирха саг тогтодог. Тэрэ сагаа тон зүб хэрэглээш, Цыдыл Балданович! Аса наашань, түсэбөө!» гэжэ Юрада бадашаад, минни урдаһань тушааһан түсэбые хаража, Юрын экземпляр соо заһабар оруулба. Тиигээд намда үнэн зүрхэнһөө һайниие хүргөөд, ябуулаа нэн.

Пүүлдэнь Бадиевай секретарь эхэнэр Александр Алексеевичые Будаевта аймшагтайгаар уурлаа, хашхараа, хараагаа гэжэ дуулгаа бэлэй. Энэ ушар тухай юундэ дурданабши гэхэдэ, тэрэндэ огто хабаадаха арга боломжогүй байһан хүн Памасу абгайда бил өөргөн хэмжэен бусагааб гэжэ байгаад хэлэһэн, Памасу абгай тэрэ хүндэ үнэн зүрхэнһөө этигэһэн байгаа нэн. Тиихэдэнь би үнэн зүрхэнһөө гомдоһон хүм. Александр Алексеевич ондоо ямарыше ноёной манай таһагуудай хэрэгүүдтэ оролоходонь, аймагтар дурагүй байһан юм.

Батожабайн зохёохы ажалда хандаса бага сага хубилбашье, тэрэнэй оюун бэлигые бодотоор сэгнэжэ ябаһан зон үнөөхил хэбээрэ байнабди!

зондо аймагтар дурагүй нэн. Эгээл тэрэн мэтэ Даширабдан Одбоевичой амидыда урдань үмдээ тайлахаар бэлэн байһан зариман мүнөө болоходо, өөһэдыгөө «бараг» болообди гэжэ тоолоод, хайша хэрэгээр хандадаг болоһонийн Памасу Батуевна тэрэ «туһалагшынгаа» жэшээ дээрэ мэдэржэ, үнэн зүрхэнһөө голхорһон, гайхаланшье байха. Тиимэ холын бодомжогүй, тэнгшгээ зондо анхарал хандуулангүй, хэжэ байһан хэрэгүүдэ бэелүүлээр ябагы, хүндэтэ Памасу абгай!

Батожабайн зохёохы ажалда хандаса бага сага хубилбашье, тэрэнэй оюун бэлигые бодотоор сэгнэжэ ябаһан зон үнөөхил хэбээрэ байнабди!

Батожабайе ехэ һонин хүн байгаа гэжэ ханадагби. Тиимэхэ тэрэнтэй харилсаһан тухайгаа тобшоноор хөөрэхэ дуран хүрэнэ. Тиихэдэ нэгэ хэмжүүрээр гэхэ гү, али нэгэ хэбээр сэгнэхын аргагүй хүн байгаа. Элдэб оршондо ондоохоноор бээе ялас гэмээр харуулха. Минни «Буряад үнэн» һониндо хүдэлдэг болоод байхада, Даширабдан Одбоевич соёлой таһагта орохо эрхэгүй болоод ябадаг байгаа. Тиимэхэ үшөө нэгэ үүдэ алад гараад, минни хүдэлдэг намай ажабайдалай таһагта ороод лэ ерэхэ. Тиихэдэнь таһагыемни даагша «Юундэ манай иишээ ходо ябадаг болооб? Архи наһаа ханаа гүш? Ойлго, юрэдөө!» гэжэ гүбэрхэ.

Батожабай салигар, сэхэ, үндэр бээе сэб сэхэ баринхай, саб сагаан халта шэнгэржэ байһан үһээе ара гэдэргэнь угаа наринаар һамнанхай юмэн орожо ерээд, намайе «Гарал даа!» гэхэ. Коридор соо гараад байхадаа, «Одоол сүлөөдэ гарабаб гэхэдэшни, Памасумни мүнгэ орхингүй ябашан байбал! Халаг, халхай, мезл! Ошоод, Гошые (Георгий Цыренович Дашабылов) абаад ер! Газаа гараад, тэнгэриие тортоглуулжа байхаб!» гэхэ.

Нэгэтэ намда Гоша хонходоод, намайе «Ер!» гэбэ. Соёлой таһагта ороходомни, тэндэ Гоша Батожабай

ХҮИ ЖАРАНАЙ САГААГШАН ТУУЛАЙ ЖЭЛ

ЗУНАЙ ҺҮҮЛШЫН ҮЛҮҮ ХҮХЭГШЭН ХОНИН ҺАРА

Буряад литэ	23	24	25	26	27 БН	28 ХЭ	29Б ХЭ
Европын литэ	22	23	24	25	26	27	28
Гараг	ДАБАА	МЯГМАР	ҺАГБА	ПҮРБЭ	БААСАН	БИМБА	НИМА
Нэрэ	ҺАРА	МАРС	МЕРКУРИ	ЮПИТЕР	СОЛБОН	САТУРН	НАРАН
Үдэр	ПОНЕД.	ВТОРНИК	СРЕДА	ЧЕТВЕРГ	ПЯТНИЦА	СУББОТО	ВОСКР.
Үнгэ	шарагшан	сагаан	сагаагшан	хара	харагшан	хүхэ	хүхэгшэн
Үдэр	Тахья	Нохой	Гахай	Хулгана	Үхэр	Бар	Туулай
Мэнгэ	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан
Һуудал	уула	модон	хиш	гал	шорой	түмэр	огторгой

Гарагай 2-то зунай һүүлшын үлүү хүхэгшэн Хонин Нарын августын 22 (хуушанай 23).

Шарагшан Тахья, 7 улаан мэнгын, уулада һуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, лусууд ба тэнгэри тахиха, хэшэг даллага абаха, дасан хиид бодхоо, сан табиха, номын үүдэндэ орохо, Очирпүрэвийн харюулга хэхэ, үхэр, мори һургаха, байшан гэрэй һуури табиха, гэр бүрихэ, замда гараха, арамнай үйлэдэхэ, эм найруулха, бэри буулгаха, хурим хэхэдэ һайн. Эхилжэ ном соносохо, шэнэ дэгэл үмдэхэ, эд, юумэ үгэхэ, шарил шатааха, мал агталха, худаг малтаха, мал худалдаха, аралжаа хэхэ, ехэ хэрэг үүдэхэ, ном уншаха, улай гаргаха, хүншүү гутуулхада муу.

Хүнэй үһэ абабал, эд бараан, эдэг хоол, ундан олдохо.

Гарагай 3-да августын 23 (хуушанай 24).

Сагаан Нохой, 6 сагаан мэнгын, модондо һуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, тэнгэри тахиха, хэшэг даллага абхуулха, шэнэ ноёниие табиха, захиран тушаалай ажал хэхэ, хэлсээнэй ажалшание абаха, урлаха үйлэдэ һуралсаха, ном заалгаха, замда гараха, худалдаа наймаа хэхэ, анда нүхэд бололсохо, угаал үйлэдэхэ, нүүхэ, бэри буулгаха, шэмэг зүүхэ, һэеы гэр табихада һайн. Тангариг үгэхэ, модо отолхо, бузар буртагые зайсуулха, арамнай хэхэ, эм найруулха, дайсанай үйлэ тэбшэгты.

Хүнэй үһэ аббаа һаа, үбишэн, хамшаг хүрэхэ.

Гарагай 4-дэ августын 24 (хуушанай 25).

Сагаагшан Гахай, 5 шара мэнгын, хиидэ һуудалтай үдэр.

Дасан дуган һэргээхэ, арамнайла, лама хубараг болохо, тарни уншаха, бэшэг зурхай зураха, дасан хиидэй тахил заһаха, ураг садан болохо, худалдаа хэхэ, өөрын амидаралда ашатай ажал хэхэ, ном заалгаха, гүлгэ тэжээхэ, замда гараха, харюулга хэхэ, һогтуу галзууе номгодхоодо һайн. Хурим хэхэ, газар хахалха, тээрмэ бодхоо, худаг малтаха, модо отолхо, ном уншаха, юумэ газашань үгэхэ, хүрэнгэ эһээхэ сээртэй.

Хүнэй үһэ абабал, нодэнэй хараа муудаха.

Гарагай 5-да августын 25 (хуушанай 26).

Хара Хулгана, 4 ногоон мэнгын, галда һуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, 8 лусууд тахиха, тахилда үгэһэг үгэхэ, бэшэг зурхай зураха, санаар олгохо, дасан шүтээн бодхоо, эрдэмдэ һураха, ном соносохо, номлохо, хэблэхэ, номын хурал

байгуулха, эм найруулха, модо тариха, хүрэнгэ эһээхэ, бэри буулгаха, түрэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, шэнэ барилга ашаглаха, худалдаа хэхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, түмэрөөр урлаха, ханаха үйлэнүүдтэ һайн. Замда гараха, үзэл үзэхэ, мори урилдуулха хүүгэдые үргэжэ абаха, нохой тэжээхэ, мал худалдаха, аралжаа хэхэдэ бүтэмжэгүй.

Хүнэй үһэ аббаа һаа, зол жаргал оршохо.

Гарагай 6-да августын 26 (хуушанай 27).

Харагшан Үхэр, 3 хүхэ мэнгын, шоройдо һуудалтай үдэр.

«Баасаннамдуу» үдэр (БН).

Лусууд тахиха, лама болохо, «Чавдор», «Уһан балин», «Лудор», «Лусын балин» үргэхэ, эм найруулха, залаха, замда гараха, эрдэмдэ һураха, шэнэ хубсаһа үмдэхэ, бэри буулгаха, хурим хэхэ, мал худалдаха, хүрэнгэ табиха, тангариг үгэхэ, һаад тодхор дараха, байшан гэрэй һуури табихада һайн. Анда бололсохо, урлан бүтээхэ, дархалха, эрдэм ухаанда һуралсаха, сэргэ хүдэлгэхэ, нэхэхэ, нүүдэл хэхэдэ хангалтагүй.

Хүнэй үһэ абабал, амгалан байдалда һайн.

Гарагай 7-до августын 27 (хуушанай 28).

Хүхэ Бар, 2 хара мэнгын, түмэртэ һуудалтай үдэр. Хутагын хурса үдэр.

Бурхан шүтээн, орон гэрээ арамнайла, үзэл үзэхэ, тоосоо хэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, һаһанай буян бүтээхэ, эд, мал абаха, худаг малтаха, модо һуулгаха, тангариг үгэхэдэ һайн. Эм найруулха, түрэл садан бололсохо, ном эхилэн заалгаха, хүүгэдые хүлдэ оруулха, газашань ябуулха, бэри буулгажа, хүргэ оруулжа болохогүй.

Хүнэй үһэ аббаа һаа, арсалдаа хэрүүл, тэмсэл болохо.

Гарагай 1-дэ августын 28 (хуушанай 29).

Хүхэгшэн Туулай, 1 сагаан мэнгын, огторгойдо һуудалтай үдэр. Бальжиниматай (буян хэшэгтэй) үдэр, хутагын хурса үдэр.

Бурхан, лусуудта зальбарха, тахиха, огторгойн үүдэ сахиха, гүрэм заһал хүүлэхэ, лама болохо, эрдэм номдо һургаха, эм найруулха, адууһа мал һургаха, буянай үйлэ бүтээхэ, ном заалгаха, ехэ хүндэ бараалхахада һайн. Үбшэн эмнэжэ эхилхэ, дасан дуганай һуури табиха, гэр бүрихэ, нүүдэл хэхэ, аралжаа наймаа эрхилхэ, нохой абаха, нялхые хүлдэ оруулха, газашань ябуулха, шэнэ гэр бариха, хүн, малые һамнаха, ханаха, төөнэхэ, шэнэ дэгэл эсхэхэ, бэри буулгаха, түрэл садан болохо, һубаг татаха, сэргэ хүдэлгэхые сээртэй.

Хүнэй үһэ абабал, хүнэһэн зайлажа төөрчихэ.

РАСПИСАНИЕ ХУРАЛОВ ИВОЛГИНСКОГО ДАЦАНА

"Начинайте с сегодняшнего дня практику десяти благих деяний незадолго".

XII Пандито Хамбо лама Итигэлов.

Молебны проводятся в Иволгинском дацане ежедневно. 8, 15 и 30 дня по лунному календарю служатся молебны «Отошо», «Ламчог Нинбо» и «Мандал Шива». Каждый понедельник и пятницу проходит обряд по ушедшим «Ллого намше».

Каждый 29 день лунного месяца проходит хурал «Арбан Хангал», посвященный десяти Защитникам Учения.

Приглашаем всех желающих принять участие в молебнах.

СОГЧЕН ДУГАН

Чт. 18 августа (20) - Доржо Жодбо.

Начало в 9:00.

Пт. 19 августа (20) - Пуга намши (за ушедших). Начало в 9:00.

Сб. 20 августа (21) - Зүгдэр Намжилма (молебен, посвященный богине долголетия, спасающей от преждевременной смерти).

Начало в 9:00.

Вс. 21 августа (22) - Цэдо (за долголетие). Начало в 9:00.

Вс. 21 августа (22) - Намсарай (за финансовое благополучие).

Начало в 11:00.

Пн. 22 августа (23) - Пуга намши (за ушедших). Начало в 9:00.

Вт. 23 августа (24) - Табан Харюулга. Начало в 9:00.

Ср. 24 августа (25) - Юм, Нити, Додигалсан. Начало в 9:00.

Чт. 25 августа (26) - Сунды. Начало в 9:00.

САХЮУСАН СҮМЭ

Ежедневно с 8:00 в Сахюусан дугане проводится служба «Балдан Лхамо ба Жамсаран Сахюусан».

ЖУД ДУГАН

Ежедневно проводятся службы: «Ямандага». Начало в 9:00.

«Табан харюулга» (Сагаан Шухэртэ, Хамчу Нагво, Дорже Намжом, Шераб Нимбу, Ногоон ба Сагаан Дара Эхэ) на бурятском языке. Начало в 14:00.

19 августа - Сандуйва Зажуд. Начало в 9:00.

21 августа - Ямандага, Лхамо сахюусан. Начало в 9:00.

23 августа - Жадомба. Начало в 9:00 и 14:00.

24 августа - Дэмчог идам. Начало в 9:00

«Лусад тахиха үдэрнүүд»: 13, 29 августа. Начало в 11:00.

(молоко белой козы или красной коровы).

ГУНРИГ ДУГАН

Ежедневно проводится служба «Гунриг хурал». Начало в 10:30. (в Дара Эхын Сумэ).

Гунригай һого намши – служба за ушедших. Основной целью её проведения является помощь ушедшему в достижении чистых измерений Будд или же обретение им благоприятного рождения.

ЧОЙРА ДУГАН

Ежедневно проводится служба, посвященная Защитникам Учения Гомбо и Гонгор Сахюусанам. Начало в 9:00.

С понедельника по субботу проводится хурал на бурятском языке:

«Табан харюулга» (Сагаан Шухэртэ, Хамчу нагбо, Доржо Намжом, Шэрнин, Ногоон ба Сагаан Дара Эхэ). Начало в 14:00.

Можно заказывать обряд: «Шэрнин Дуйдо», «Мандал Шива».

МААНИН ДУГАН

Ежедневно Доржо Жодбо, Санжад Монлам. Начало в 11:00 ч.

18 августа - Юроол. Начало в 14:00.

19 августа - Зургаан юроол. Начало в 14:00.

20 августа - Табан харюулга (Сагаан Шухэртэ, Хамчу нагбо, Доржо Намжом, Шэрнин, Ногоон ба Сагаан Дара Эхэ). Начало в 14:00.

21 августа - Алтан Гэрэл. Начало в 14:00.

22 августа - Юроол. Начало в 14:00.

23 августа - Юроол. Начало в 14:00.

24 августа - Сунды (собрание сутр). Начало в 14:00.

25 августа - Сунды (собрание сутр). Начало в 14:00.

Ежемесячно в Маанин дугане Иволгинского дацана проводится ретрит Арьяа Баалын маани (Нюнэй хурал).

ЭТИГЭЛЭЙ ХАМБЫН ОРДОН

Ежедневно проводится «Шалши Сахюусан». Начало в 8:00

ДАРА ЭХЫН СҮМЭ

Ежедневно проводится служба «21 Дара Эхэ». Начало в 9:00.

Практика Зеленой Тары помогает преодолеть страх и беспокойство; почитающие ее также верят, что она способна исполнять желания, устранять все виды страдания и приносить счастье.

Телефон горячей линии: 8-800-100-3-108

Учредители: Президент, Народный Хурал, Правительство Республики Бурятия

Ген.директор-гл. редактор - Э.Д.ДАГБАЕВ

Редактор - Г.Х.ДАШЕЕВА

Редакционная коллегия:

И.М.Егоров, П.Л.Носков, М.В.Калашников, И.В.Смоляк (Правительство РБ), А.С.Корнев, Ц.Б.Батуев, В.Р.Булдаев, Ц.Э.Доржиев (Народный Хурал РБ), Т.В.Самбялова (зам.ген.директора-гл.редактора), Л.Г.Будаев (зам.гендиректора), С.Б.Байминова (бильдредактор), Н.Д.Бадмаринчинов, Л.В.Очирова, Д.Ц.Мархадаева, Б.В.Балданов, В.Д.Дамдинова.

ТЕЛЕФОНЫ: 21-54-54 - приемная, 21-68-08 - первый замгендиректора, 21-64-36 - редактор, 21-60-21 - бильдредактор, 21-66-76 - компьютерный центр, 21-54-93 - отдел культуры и истории, 21-54-93 - отдел молодежи, 21-23-67 - бухгалтерия, 21-54-93 - отдел социальных проблем, 21-63-86 - отдел экономики и политики, 21-55-97 - издательский отдел, 21-54-93 - редакция журнала «Одон», 21-50-52 - подписка и распространение.

Редакция принимает печатные рукописи. Рукописи и фото не рецензируются и не возвращаются. Автор несет ответственность за представленные материалы. За содержание объявлений редакция ответственности не несет. Все справки у рекламодателя.

* Материалы на платной основе.
ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ - каб. 1, 13 (1 этаж),
Тел.: 21-62-62, тел./факс: 21-54-54

ТРЕТЬЕ ЗАНЯТИЕ

Буряадаар хэлэжэ һурая

НОВЫЕ СЛОВА И ВЫРАЖЕНИЯ.

Веселый, любопытный Шэгшүүдэй решил прогуляться: заглянул в соседний двор, а там незнакомые ребята играли в футбол. Ему тоже захотелось поиграть. Скажите, что сперва он сделал? Правильно, познакомился. Состоялся у них такой разговор.

Шинии нэрэ хэн бэ? Минии нэрэ Алдар. Минии нэрэ Барбаадай. Минии нэрэ Галсан. Минии нэрэ Солбон.

ПРОИЗНЕСИТЕ РИФМОВКУ. Үүлэн дээрэ Барбаадай, Дүүжэн дээрэ Шэгшүүдэй.

Произнесите рифмовки, обращая внимание на звук г. Шагай, шагай, шагайхан, Шагай наадан аятайхан. Баабгай, баабгай, баабгалдай, Баабгай, баабгай аймшагтай.

Д.МОГОЕВАГАЙ «Амар сайн, үхибүүд» гэнэн номһоо.

Согласные буквы в, к, ф, ц, ч, ш, ь употребляются в бурятском языке только в заимствованных словах, т. е. в словах, взятых из других языков.

Так, в бурятском языке встречаются заимствования из китайского языка (сай - чай, бууза - позы, шаажан - фарфор и т. д.); из тибетского (дасан - дацан, лама - лама, куртэмэ - вселенная и т. д.); из санскрита (аршаан - святая вода, шүлэг - стихотворение и т. д.); с арабского и персидского языков (арсалан - лев, базаар - базар, байшан - дом и т. д.). Но особенно много заимствований из русского и через его посредничество, из других европейских языков. Заимствования из русского языка в письме обозначаются в трех вариантах а) по-бурятски, б) по-русски, в) путем прибавления к заимствованному слову окончаний бурятского языка.

а). Это слова, которые вошли в бурятский язык несколько столетий назад: дугаа - дуга, пулаад - платок, хилээмэн - хлеб, боошоо - бочка, холоомо - солома, шилдья - шиля и т. д.

б). Это слова, которые пишутся без изменения: слова, оканчивающиеся на согласную букву - комбайн, институт, клуб;

- Ф.И.О. человека и клички животных - Каштанка, Иванов Илья Сидорович; названия городов и населенных пунктов, названных в честь кого-то: Ошурково, Горький, Иваново;

- слова, оканчивающиеся на ударную гласную - судья, пальто, колбаса, Ока, Москва, Уфа;

- слова, оканчивающиеся на безударную и, о, на две гласные буквы - Токио, Чили, алоз, колибри;

- слова, обозначающие род занятий женщин - машинистка, акушерка;

в). Слова, принимающие только окончания

бурятского языка:

- если ударение в слове падает на а, я, ай, у, уй, то слово принимает окончание а.

Например: яблоко - яблока, чайная - чайна, вожатый - вожата;

- если ударение в слове падает на о, е, ой, то слово принимает окончание о.

Например: Европа - Европо, елка - ёлко, мороженое - морожено;

- если ударение в слове падает на э, е, ей, то в конце слова пишем э.

Например: поэма - поэмэ, ферма - фермэ;

- если в слове ударение падает на и, ы, ю, то окончание зависит от гласной перед ударным слогом: если это гласная твердого ряда (а, о, у), то пишется а, а если это гласная мягкого ряда (э, ү, өө), то пишется э.

Например: машина, физикэ, технологическа, механическа;

- безударные гласные я, е, ее, ие, ий, ья, ье, идущие за мягкими согласными и после ж, щ, ц, в бурятском языке превращаются в и.

Например, поле - поли, баня - бани, варенье - варени, революция - революци.

II. Дифтонги в бурятском языке произносятся протяжно, с плавным переходом одного звука в другой.

Например: ай - манай - танай - шарай, ой - хормой - нохой - мойһон, эй - бээлэй - дэлхэй - зөөхэй, үй - үйлэ - түйсэ - хүйһэн, уй - уйтан - туйла - уймаар.

Л.НАМЖИЛОНОЙ «Оюун түлхюур» гэнэн номһоо.

ХАЖУУ ТЭЭШЭЭ: 1. ... бүхэндэ алдар ехэтэн олон болоо, сомон бүхэндэ суу ехэтэн олон болоо. 3. Тата гэмэ ... , таби гэмэ номон. 5. Далан ... таһа хазаһан үнэгэн, долоон булшархай тэһэ хазаһан шоно. 6.... ууһан хүн хүдэлмэри хэхэ, архи ууһан хүн зугаа хэхэ. 7. Азарга үгы ... задагай, эрэ үгы эхэнэр задагай. 10. Хүнхинөөшэ тэнгэри оёорһоо, хүрхирөөшэ ... шэбэрһээ. 13. Ая ... дүрөөшье һаа, аятай үнэрөө алдахагүй. 15. ... үгы архинша, алшуур үгы тамхинша. 17. Гэргэтэй ламын зан олон, гэрэй нохойн гүлгэн олон, хобдог хүнэй ... олон. 18. Баяжаха булта аха дүү, үгырхэдэ булта ... шүбгэ. 19. Эбэр ехэтэн, ... зузаатан, гашай үгэтэн, гандан хамартан. 20. Ажалайнгаа забһарта ... шагнанабди, эдэлейнэгээ забһарта элидхэл шагнанабди.

ДЭЭРЭ НЭЭ ДООШОО: 1. Ажал аманда өэхэ ерэхэ, ... шэхэндэ сэхэ тудаха. 2. Хуурай гүрөөһэн шархатабал, хяра барижа гүйхэ, ... гүрөөһэн шархатабал, гол барижа гүйхэ. 3. Нүхэрһөө таһарһан найман жэл домоглохо, Эхэ оронһоо хахасаһан энэ ... соогоо домоглохо. 4. Хамар ехэтэн ..., хамсы ехэтэн нюдарага. 8. Үндэр тэнгэри мүшөөр баян, үргэн ... үбһөөр баян, хара далай уһаар баян. 9. Үндэгэн сагаан бээтэй, ... сагаан үнгэтэй. 11. Азарга уһаһан хүн үдэр дотор бардам, ... абаһан хүн жэл дотор бардам. 12. Абаха барихын тула ... баала гэдэг, эдихэ уухын тула эрхи маани татадаг. 13. Амиды хүнэй ... болонхаар, үхэхэн хүнэй дээр болоһон дээр. 14. ... ехэхше һаа дүүрэхэ, аман багашье һаа дүүрэхэ. 15. Архи ууһан хүндэ ара далай бүхэсөө ... гордон хднэ. 16. Тэжэн ... ногоо эдижэ тажаарха, тэжэгэр гулваа зониие эдижэ баяжаха.

людьми: болезни родственника, появлении давно пропавшего друга. Сильное желание другого человека подать весточку о себе трансформируется в направленный поток энергии, который и доходит до нас. Даже люди, не обладающие экстрасенсорными способностями, могут во сне оказать первую помощь или снять приступ боли у близкого человека.

В ответ на его просьбу о помощи наше желание облегчить его состояние тоже превращается в луч энергии, который и доходит до попавшего в беду человека. А вот повторить такой «фокус» наяву могут только специалисты.

Часто во сне нас посещают души умерших. Это обычно озна-

Извлекать из снов будущее

Аристотель писал: «Лучший толкователь снов тот, кто может в образности найти истинность происходящего». А Платон говорил, что «разум должен извлекать из снов предвещание будущего».

чают, что они обижены на живых - мы их забыли. В этом случае нужно обязательно сходить на кладбище, поставить свечу в храме и заказать молебен за упокой. Люди, любившие нас при жизни

ВЕЩИЕ СНЫ ВИДИТ КАЖДЫЙ ИЗ НАС

Вещие сны видит каждый из нас. Если с кем-то из близких приключается беда, мы часто получаем предупреждение во сне. Решение задачки в школе или четкое знание, какой билет вытасить на экзамене в институте тоже часто приходят из снов. А сколько раз мы впервые попадали в незнакомое место, понимая, что уже видели его раньше - во сне.

Вся Земля окружена не только озоновой, но и энергетической оболочкой. В ней, как в базе данных огромного компьютера, заложена вся информация о прошлом, настоящем и будущем. И во сне наша душа способна путешествовать по всей «базе данных», для нее нет временных преград.

Все вещи сны делятся на несколько категорий. Самая распространенная - решение проблемы, мучающей нас наяву. Немалую роль в данном случае играет психологический настрой, который не исчезает даже во сне. В этом случае большая открытость энергополя и отвлечение от внешних факторов помогают нам найти решение, над которым мы безуспешно бились наяву.

Другая категория вещей снов - те, которые предупреждают о событиях, связанных с близкими

ни, порой приходят и для того, чтобы предупредить о возможных неприятностях.

К их советам следует прислушиваться - просто так умершие к нам не являются.

Есть люди, которым снятся сложные символические сны, нуждающиеся в истолковании. Вот тут-то и требуется помощь хорошего сонника.

Традиционно вещими считаются сны с воскресенья на понедельник и с четверга на пятницу.

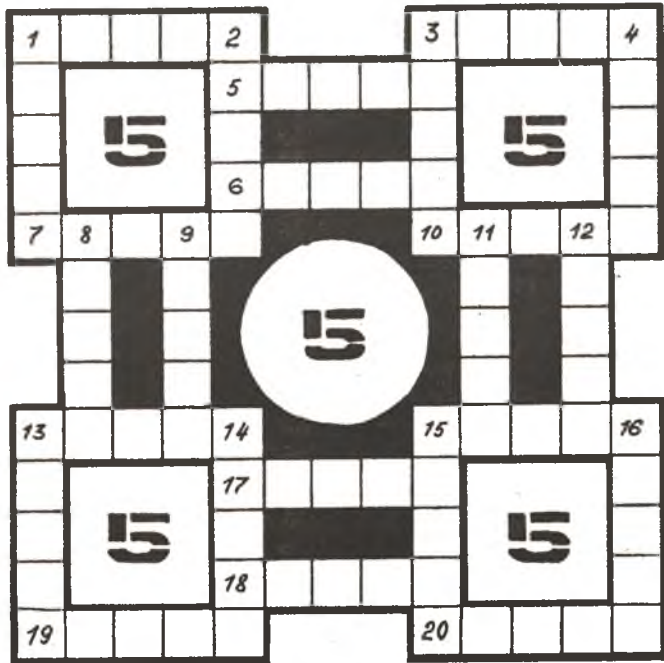
Люди, обладающие паранормальными способностями, видят вещие сны со среды на четверг.

Вещий был сон или нет - вы узнаете сразу, только проснувшись.

Пытаясь интерпретировать его, обращайтесь внимание на то ощущение (радости, страха, горя), с которым вы проснулись. Внешняя символика и антураж - дело второе. В течение суток вы обязательно поймете, что именно означал тот или иной сон. Но, если истолкование вам не удалось, не стоит огорчаться: отгадка наяву придет еще впереди.

Из книги «Сонник великой Ванги». (Продолжение следует).

КРОССВОРД «ОНЬ НОН ҮГЭНҮҮД»

14. Абгар. 15. Ангар. 16. Голго. Нюһан. 8. Дайта. 9. Уураг. 11. Абгай. 12. Аръяа. 13. Гэршэ. ДЭЭРЭ НЭЭ ДООШОО: 1. Аялга. 2. Гуран. 3. Наһан. 4. Адага. 19. Энтрэ. 20. Радио. ХАЖУУ ТЭЭШЭЭ: 1. Аймар. 3. Номон. 5. Урха. 6. Аарса. 7. Адуун. 10. Наһан. 13. Ганга. 15. Айраг. 17. Бөөһэн.

ЭНЭЭНЭЙ УРДАХИ «ДҮХЭРИГТЭ» ГАРА НАН КРОССВОРДЫН ХАРИУ. ХАЖУУ ТЭЭШЭЭ: 1. Дал. 3. Шаа. 4. Уша. 6. Гуу. 7. Бог. 9. Пам. 11. Уур. 13. Гал. 15. Саа. 17. Аса. 18. Шан. 19. Яла. ДЭЭРЭ НЭЭ ДООШОО: 1. Даг. 2. Луу. 3. Шоо. 5. Ада. 7. Буу. 8. Гур. 9. Пөөг. 10. Мал. 12. Ула. 14. Аян. 15. Сая. 16. Аша (бүлүүрэй).